

ΣΕΛΗΝΗ-ΕΚΑΤΗ- ΑΡΤΕΜΙΣ

ΕΛΕΝΗ ΣΕΜΕΡΤΖΙΔΟΥ

ΣΕΛΗΝΗ
ΕΚΑΤΗ
ΑΡΤΕΜΙΣ

Μυθιστόρημα

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2019

copyright © Ελένη Σεμερτζίδου

Σελιδοποίηση, εκτύπωση, βιβλιοδεσία:

ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ ΑΕ

Ολύμπου 3, Τ.Κ. 570 09, Καλοχώρι Θεσσαλονίκης

Τηλ.: 2310 700770, Fax: 2310 700767

e-mail: ae.mavrogenis@gmail.com

*Στη μνήμη του Άγγελου Σπάδη
«Το νησί των συναισθημάτων»*

Η ΟΜΟΡΦΙΑ ΤΟΥ ΠΑΘΟΥΣ

Τον λόγο έχει η ψυχή
Μια ώθηση και φτάνει
Να φέρει μυθική αντοχή
Και να 'ναι το συναίσθημα
Αυτό που όλα τα κάνει.

Κι ας λεν αυτούς, κάποιοι, τρελούς
Ας λεν πως έχουν λάθος
Η περηφάνια στη ζωή
Έχει να κάνει με ομορφιά
Που κρύβεται στο πάθος.

Άγγελος Α. Σπάδης

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

«Ορδή, ως σύννεφο γυμνή και ονειροπόλα
μέσα εις την ολόχρυση ωχρότητά της
Που την αντανακλά το φουσκαμένο κύμα
της μακριάς, κυανής της κόμης,
Μέσα εις του δρυμού το ξέφωτο
όπου αστροσκορπίζονται τα βρύα
Κοιτά η Δρυάς τον σιωπηλό ουρανό.
Διστακτική, η πάλλευκη Σελήνη αφήνει
τον πέπλο της να κυματίζεται
Εις του Ωραιίου Ενδυμίωνος τα πόδια,
Και του αποδέτει το ηδύ της φίλημα
με μίαν χλωμήν αχτίδα...»

Αυτός ο τελευταίος στίχος του Ρεμπώ τής δημιουργούσε, πάντοτε, το ίδιο δίλημμα: Το ηδύ φίλημα αφήνει, τις περισσότερες φορές, πίσω του, μία χλωμή αχτίδα; Και εκεί όπου αστροσκορπίζονται τα βρύα, φαντάζουν, μήπως, όλα πιο γυμνά και ονειροπόλα; Έπρεπε να ετοιμάσει τις σημειώσεις της για τους φοιτητές του εαρινού εξαμήνου, αλλά το μυαλό της δεν έμενε συγκεντρωμένο στο «επίμαχο» θέμα.

...«*Η Σελήνη ονομάζεται και Μήνη, όνομα από το οποίο παράγονται οι λέξεις μην (μήνας) και έμμηνος ροή. Μην, ονομάζεται επίσης ένας Θεός που ελατρεύθη εις την Ιωνία...*». Ήθελε, αφάνταστα, να ξεφύγει από όλα αυτά, που την κρατούσαν σφηνωμένη βασανιστικά στο γραφείο της, στον τόπο της, στους δικούς της. Ήταν και ο Μαγιάτικος ήλιος...

«Μία σκιά εσκοτεινιάζε πάντοτε το ευγενικό του βλέμμα, ως εάν είχε γεννηθεί με το σημάδι της Σελήνης, το οποίο προοιωνίζετο τον μεγάλο έρωτα που καθόριζε τον βίο του...». Άλλο, πάλι, ερώτημα να την τριβελίζει: Τα ευγενικά βλέμματα διατηρούν άραγε τη σκοτεινιά μιας σκιάς; Ενός μεγάλου έρωτα που καθορίζει ή θα καθορίσει και τον βίο τους; Τον σκέφτηκε... Τον είδε μπροστά της... Ουμόταν, με κάθε λεπτομέρεια, εκείνη τη μέρα, στην εξοχή... Δεν ήταν μόνο η σκιά στο βλέμμα του... Ήταν και η σκιά στο δικό της το βλέμμα... Μετά ήρθε και η νύχτα... Μετά ήρθαν και άλλες μέρες... Και άλλες νύχτες... Αλλά... Το μυαλό εκεί... Στην ίδια ανάμνηση... Εκείνο το πρωινό στην εξοχή... «Η Θεά Σελήνη στέλνει τις αχτίδες της να τον ξυπνήσουν και ενώνεται κατόπιν μαζί του σε μία πράξη ερωτική που ούτε οι ποιητές καιρών αλλοτινών δεν άντεξαν ποτέ να περιγράψουν. Λέγεται πως ο πτερωτός Θεός Ύπνος επίσης ερωτεύθη τον Ενδυμώνα και του χάρισε την δυνατότητα να κοιμάται με τα μάτια ανοικτά...». «Κοιμάται όρδιος...», είχε ακούσει, αρκετές φορές, τη μητέρα του να λέει για κείνον, με τον θυμό που δεν είναι παρά η ανασφάλεια της μάνας για τον γιο της, που δεν μοιάζει με τους συνηθισμένους νέους της εποχής του. Η ίδια είχε αρκεστεί τότε να της πει να μην ανησυχεί για κείνον. Ήταν πολύ ώριμος για την ηλικία του. Θα τα κατάφερνε. Αλλά δεν είχε τολμήσει να της πει το άλλο... «Η Σελήνη τον είδε μία νύκτα να ονειροπολεί σε έναν δρυμό της Ηλείας. Τον ερωτεύθηκε με όλο της το νυκτερινό πάθος»... Αλλά... Και αν ακόμη της το έλεγε, τι νόημα θα είχε; Ποιο θα ήταν το αποτέλεσμα; Ή μάλλον το ήξερε το αποτέλεσμα που θα είχε... Το αποτέλεσμα που είχε ήδη...

Είχε περάσει περίπου ένας χρόνος. Ένας χρόνος που δεν είχαν συναντηθεί. Υπήρξαν κάποια αραιά διαστήματα επικοινωνίας, μέσω μηνυμάτων, αλλά και αυτά ήταν για ανταλλαγή πυρών και πικρών «φιλοφρονήσεων». Πολλές φορές αισθανόταν κάποιες ενοχές για ό,τι της είχε πει - ήταν και αυτά τα είκοσι χρόνια που τις χώριζαν - αλλά βαθιά μέσα της δεν σκόπευε να τη συγχωρέσει ποτέ. Και αυτό ήταν που της προξενούσε τη μεγαλύτερη απορία: Πώς ήταν δυνατόν να μην μπορεί να τη συγχωρέσει. «... Τις νύκτες, όταν η πανσέληνος βασιλεύει εις τους σκοτεινούς δρυμούς και τα ξέφωτα αυτά του Είναι από όπου δυνάμεθα να δούμε και να γνωρίσουμε τα όντα, και όταν των λύκων τα ουρλιαχτά ως να μας καλούν σε χώρες αλλόκοτες, σε πρωτόγνωρους τόπους ονείρου, ο Θεός Παν, παίζοντας με τον μαγικό του αυλό που εξήλεψε κάποτε ο Μότσαρτ και συνέθεσε ένα από τα αριστουργήματά του, ακόμη προσπαθεί να συγκινήσει με την μουσική του την σοφή Σελήνη που μοιάζει να περισυλλέγει εντός της όλους τους απωλεσμένους έρωτες, όλους τους ανεκπλήρωτους πόθους...».

Έβαλε στην τσάντα της τα χαρτιά της. Της ήρθε η φράση: «Ο ήλιος εβασίλευσε...». Ναι, ο ήλιος είχε βασιλεύσει. Τίποτα, πλέον, δεν είχε τη λάμψη εκείνου του πρωινού στην εξοχή. Το νόμισμα είχε γυρίσει από την άλλη όψη του και είχε φανεί και το άλλο πρόσωπο της ζωής, αυτό του αδιαπέραστου κενού που θολώνει το νου και νεκρώνει τα αισθήματα. Και, όμως... Έπρεπε να έχει αισθήματα. Κάθε μέρα είχε να κάνει με νέα παιδιά, αφυδατωμένα μεν από την αποστέωση της εποχής - οπωσδήποτε, όμως, νέα - και, πολλές φορές, και πολύ ώριμα. Θα έμπαινε μέσα στο μικρό αμφιθέατρο. Θα την κοιτούσαν από πάνω μέχρι κάτω. Ήταν από τις αγαπημένες τους καθηγήτριες. Θα φαντασιώνονταν,

στα είκοσι και κάτι χρόνια τους, ένα σωρό πράγματα για την προηγούμενη μέρα της – πολύ περισσότερο δε για την προηγούμενη νύχτα της. Θα κοιτούσαν λίγο ερωτικά, λίγο θαυμαστικά, λίγο ερωτηματικά το σώμα της, τα ρούχα της, το πρόσωπό της και ό,τι το πλαισίωνε, και, στο τέλος, η «ετυμηγορία» τους θα ήταν, πάντα, η ίδια – λίγο εκκεντρική και μυστηριώδης, αλλά ελκυστική και αγαπημένη παρουσία ωστόσο...

*«Τα λόγια μου αυτά λοιπόν
Δεν συντηρούν το ψέμα
Μα θέλουνε τον λυτρωμό
Για κάθε σκέψη και λυγμό
Που τυραννάει εσένα»*

Ο ποιητής το έλεγε ξεκάθαρα. Αυτή δεν μπορούσε να το δει έτσι. Για κάθε πράγμα, για ό,τι συμβαίνει στη ζωή ενός ανθρώπου, το *αλύτρωτο δράμα*, μάλλον, δεν βγάζει πουθενά. Ο λυτρωμός του ενός λυτρώνει και τον άλλο. Παρόλο αυτά, ήθελε να λυτρωθεί; Ο λυτρωμός είναι το αλάφρωμα από ένα βάρος αδιευκρίνιστο. Αυτή, ωστόσο, ήθελε και το βάρος και είχε έτοιμη και τη «διευκρίνιση»: Δεν θα συγχωρούσε ποτέ. Η ίδια είχε ζητήσει, αρκετές φορές, από εκείνη να τη συγχωρέσει, και εκείνη, ίσως, ως μεγαλύτερη, και να το είχε κάνει – με βαριά και «κρύα» καρδιά. Πάντα της δημιουργούνταν ένα φορτίο τύψεων και ενοχών, ως νεότερη, όταν διαπληκτιζόνταν, και η εκτόνωση απαιτούσε μια «συγχώρεση» από τη «μεγάλη φίλη» της, μετά το πέρας του καυγά. Όλα αυτά, όμως, τότε... Στην αρχή... Τώρα... Καμία συγχώρεση, ούτε ζητούσε ούτε ήταν διатеθειμένη να «παράσχει». Μετά από τα λόγια, τα τελευταία,

το «βάρος» διατηρούσε τη «βαρύτητά» του, και δεν έπρεπε, επ' ουδενί, να τη χάσει. Θυμήθηκε και πάλι τις φράσεις της: «...δεν τον έχω για πέταγμα!... Κανένας άρρωστος είναι;... Μόνο μια διεστραμμένη θα σκεφτόταν έτσι!...» και άλλα... και άλλα ... Σφυροκοπούσαν τα μηνίγγια της, κάθε φορά που τα θυμόταν. Και εκεί άρχιζε και τελείωνε το αλύτρωτο δράμα...

Είχε φτάσει στην πόρτα, έτοιμη να βγει έξω. Όχι, δεν είχε διάθεση να μπει στο μικρό αμφιθέατρο. Το ξανασκέφτηκε. Μετάνιωσε. Ούτε τις σημειώσεις για το εαρινό εξάμηνο επιθυμούσε να τελειώσει. Ένα περιστέρι κούρνιαζε στο παράθυρο του μικρού κελιού της. Ένα κελί έγιναν, ξαφνικά, όλα. Μια φυλακή. Πόσο θα 'θελε να δραπετεύσει; Αλλά, πώς;... Πώς;... «*Αχ, περιστέρι μου! Πώς να πετάξεις!*». Και αν κατάφερνε, τελικώς, να πετάξει, πού να πήγαινε; Εκείνο το πρωινό, στην εξοχή, δεν θα ερχόταν ποτέ ξανά... Ποτέ πια... Επέστρεψε στο γραφείο και σωριάστηκε στην καρέκλα της. Έκρυψε το πρόσωπό της μέσα στα χέρια της και άρχισε να κλαίει. Λυγμοί τράνταξαν, για λίγα λεπτά, την πλάτη και τους ώμους της. Ύστερα, σταμάτησε. Τα κλάματα δεν βγάζουν πουθενά, σκέφτηκε. Το ήξερε καλά. Το ένιωθε. Όποτε είχε κλάψει, το είχε κάνει υπό μορφή εκτόνωσης. Κατά τα άλλα, τα δάκρυα ήταν ανώφελα. Δεν οδηγούσαν πουθενά...

— *Πού οδηγεί αυτός ο διάδρομος, σας παρακαλώ;* Σκούπιζε τα μάτια της, όταν ένας καλοστεκούμενος κύριος, «αγνώστου προελεύσεως», άνοιξε την πόρτα του γραφείου της - χωρίς να χτυπήσει; Χτυπώντας; - Ούτε και ήξερε. Στη θέα των δακρύων της, έμεινε μετέωρος.

— *Συγγνώμη... Δεν ήθελα να σας ενοχλήσω...*

— *Οδηγεί στο γραφείο του Προϊσταμένου του Τμήματος, του κ. Σακελαρίου.*

— Πολύ ωραία. Εκεί θέλω να πάω. Σας ευχαριστώ πολύ και...
Σας ζητώ συγγνώμη και πάλι.

Κούνησε το κεφάλι της συγκαταβατικά, προσπαθώντας να του χαμογελάσει, σε ένδειξη συμπάθειας. Το αποτέλεσμα, μάλλον, τη «δικαίωσε», γιατί, στο επόμενο λεπτό, χαμογελώντας και εκείνος, της είπε, πάλι, καλοκάγαθα, αυτή τη φορά:

— Είστε πιο ωραία, όταν χαμογελάτε. Δεν αξίζει τον κόπο να...

— Όντως, δεν αξίζει. Έχετε δίκιο. Σας ευχαριστώ πολύ.

— Και εγώ σας ευχαριστώ. Καλή σας μέρα.

— Καλημέρα.

Σκούπισε τα μάτια της επιμελώς και κοίταξε το ρολόι της. Άλλα πέντε λεπτά και άρχισε το μάθημά της. Σήμερα, θα τους μιλούσε για το τρίπτυχο «ΣΕΛΗΝΗ-ΕΚΑΤΗ-ΑΡΤΕΜΙΣ». Και για τον *Ενδυμίωνα*;... Τι να τους έλεγε, στ' αλήθεια, για τον *Ενδυμίωνα*; Τι μπορεί να πει κανείς για κάτι που «ευρίσκεται εντός μας»; Σίγουρα, θα τους έλεγε ότι η θεά *Σελήνη*, η οποία θεωρείται συγγενής προς την *Αρτέμιδα*, συνδέεται και με την θεά *Εκάτη* που, επίσης, συγγενεύει προς την *Αρτέμιδα*. Αυτό. Και μετά; Αν την ρωτούσαν για τον έρωτα της *Σελήνης* με τον *Ενδυμίωνα*; Τι θα τους απαντούσε; Ότι, επειδή ήταν πολύ νέος και όμορφος, τον ερωτεύθηκε; Ότι, επιθυμώντας να τον κρατήσει παντοτινά στη ζωή της, του χάρισε τον αιώνιο ύπνο, που όμως δεν είναι θάνατος; Και, έκτοτε, ο *Ενδυμίωνας* κοιμάται μέσα σε ένα σπήλαιο, αλλά κάθε νύκτα η θεά *Σελήνη* στέλνει τις αχτίδες της να τον ξυπνήσουν;... Να τον ξυπνήσουν... Να τον ξυπνήσουν... Και όταν ξυπνάει... Τότε... Τι βλέπει;... «Ο *Ζεὺς* εχάρισε εις τον *Ενδυμίωνα* την δυνατότητα να ορίζει τον θάνατό του, μέσα από τον αιώνιο ύπνο του». Σ' αυτή τη φράση περικλείονταν τα πάντα! Πόσο δύσκολο, όμως, είναι να πεις

«τα πάντα» σε μία φράση! «Να ορίζει τον θάνατό του...» Και έπειτα, ήρθαν και πάλι στ' αυτιά της τα σκληρά λόγια της. Τα λόγια εκείνης... Τα μηνίγγια της άρχισαν, περιέργως, να σφυροκοπούν. Εκείνης που δεν θα συγχωρούσε ποτέ. Όχι, δεν θα τη συγχωρούσε ποτέ! Της το είχε πει άλλωστε. Δεν θα τη συγχωρούσε, μέχρι να πεθάνει!...

...«Οι άλογες αναγωγές και οι ταυτίσεις είναι προϊόντα υπεραπλουστεύσεων που αρμόζουν περισσότερο εις την μονοθεΐα παρά εις την πολυθεϊκή σκέψη. Έχοντας κατά νου λοιπόν την δεμελιώδη αυτήν αρχή του παγανισμού, ημπορούμε εις την συνέχεια να προχωρήσουμε και να ομιλήσουμε για μία βαθεΐα συγγένεια που συνδέει τις δύο διαφορετικές μεταξύ τους Θεές, την Αρτέμιδα και την Σελήνη. Όταν όμως αποκαλούμε την Αρτέμιδα με το όνομα της Σελήνης, το κάνουμε μόνον ποιητική αδεία»... Μονολόγησε μέσα της: «Μακάρι να μπορούσαμε να ζήσουμε τη ζωή μας “ποιητική αδεία”!» Πόσο πιο αγνά και όμορφα θα ήταν όλα, αναρωτήθηκε. «Αν περιπλανιόμασταν τη νύχτα στους δρυμούς!... Και, κατά την Ιερά Νύχτα της Ελευσίνας, ήμασταν «παρόντες»!... Αν διασχίζαμε τη Χώρα των Φλεγύων και την Χώρα της Φωκίδας, σύμφωνα με τον χρησμό του Μαντείου των Δελφών, ακολουθώντας την αγελάδα εκείνη που θα έφερνε επάνω της τα σημάδια της Σελήνης, στην προσπάθειά μας να βρούμε τη “χαμένη αδελφή”!... Τη χαμένη αδελφή ψυχή μας!...» Πόσο πιο εύκολο θα ήταν τότε, για την ίδια, να μιλήσει και στους φοιτητές της για τον Ενδυμίωνα! Και τον Έρωτα της Σελήνης για Εκείνον... Αν η ζωή διάγονταν ποιητική αδεία... Τελικά, έπρεπε να το παραδεχτεί! Ήταν μια «αθεράπευτη» ποιήτρια! Δεν θα γιατρεύονταν ποτέ από αυτή τη «νόσο». Όσο θα ζούσε, αυτός ο πόνος θα έμενε αγιάτρευτος. Και η ποιητική αδεία θα τη

βασάνιζε, πάντα, στην πεζή καθημερινή πραγματικότητα των ανθρώπων... Της ήρθε, πάλι, να κλάψει, αλλά, αυτή τη φορά, δεν είχε το περιθώριο του χρόνου. Έπνιξε τον λυγμό μέσα της. Ο χρόνος έτρεχε τόσο γρήγορα, και οι φοιτητές της ήταν, ήδη, στο μικρό αμφιθέατρο...

...«Ο Κάδμος ακολούθησε την συμβουλή του Απόλλωνος και οδηγήθηκε από την αγελάδα ως την Θήβα. Εκεί εδυσίασε την αγελάδα και ίδρυσε την Ακρόπολη των Θηβών. Η Σελήνη λοιπόν συνδέεται και με τα Μυστήρια των Καβείρων»... Δεν ήθελε να τον «θυσιάσει». Όχι... Όχι... Ή ίσως... Και να ήθελε... Αλλά όχι μπροστά στους φοιτητές της. Ο Ενδυμίωνας, με ασημένιες σπίθες φωτός να λούζουν τα μαλλιά και τα μάτια του, έβγαине μέσα από τον θάνατο βυθό του, εκεί όπου τα νερά σκάνε στην ακτή και μια αλυκή κρυσταλλωμένων αλάτων ιριδιίζει τα διάφανα ύδατά της. Στην κόκκινο-καφέ άμμο της άγονης αυτής ακτής, και σήμερα το βράδυ, θα περιμένει καρτερικά τη Σελήνη του να φανεί, για να τον οδηγήσει στην τελευταία δοκιμασία του προς την Αναγέννηση, πριν το ανοδικό ταξίδι του προς τη Νέα Αυγή. Η εικόνα, πολλές φορές, ξεγελά: Τα κατοικίδια σκυλιά μπορεί να είναι άγρια, και οι λύκοι ευγενείς. Πέρα από τα ζώα, όμως, βρίσκονται και τα παράξενα, αλλόκοτα βότανα - θεραπευτικά ή δηλητηριώδη; Θα προσφέρουν αθανασία ή θα φέρουν το θάνατο στον Ενδυμίωνα; Η μέση οδός οδηγεί ανάμεσα σε επιβλητικούς πύργους, από τους οποίους μπορεί να δεχτεί κάποια επίθεση, αλλά μπορεί και να προστατευθεί, όταν θα έχει φτάσει στην απομακρυσμένη γη της επαγγελίας, που δείχνει γόνιμη και δλεαστική, αν και η θέα της είναι κρυμμένη από παραπλανητική ομίχλη. Στην ημισέληνο, στο ασημένιο αλλά ωχρο φως της, θα βρει το δρόμο του μέσα στο σκοτάδι. Και η

Σελήνη, μαζί με την Εκάτη και τις πανίσχυρες μάγισσές της, θα τον βοηθήσουν στην αναζήτησή του... 'Όχι! 'Όχι! Ο Ενδυμίωνας δεν θα πεθάνει ποτέ! Δεν θα τον αφήσει η Σελήνη του να χαθεί! Ο αργόσχολος άνεμος δεν θα πάρει ποτέ στο διάβα του τα ίχνη των ποδιών του στην άμμο. Ο Ενδυμίωνας, κάθε δειλινό, θα περπατάει σ' αυτή την ακτή – την άγονη κι ασημοφωτισμένη... Και εκεί η Σελήνη θα τον ερωτεύεται κάθε φορά, σαν να είναι η πρώτη φορά... Η πρώτη για Εκείνη... Η πρώτη για Εκείνον...

— *Πρώτη φορά που αργήσατε, Κυρία, φώναξαν δυο-τρεις, μόλις την είδαν να μπαίνει στο αμφιθέατρο.*

— *Άργησα, γιατί δεν είχα διάθεση για διδασκαλία.*

— *Τι σύμπτωση, πετάχτηκαν πάλι κάποιοι, «Ούτε και εμείς!»*

— *Και ξέρετε γιατί;*

— *Γιατί; φώναξε, σύσσωμο, το αμφιθέατρο.*

— *Γιατί είμαι ερωτευμένη.*

— *Ζήτω! Υπέροχα! Μερικοί φοιτητές και φοιτήτριες είχαν σηκωθεί όρθιοι και χειροκροτούσαν*

— *Με κάποιον που..., δεν ήξερε αν έπρεπε να συνεχίσει.*

— *Με κάποιον που δεν είναι ερωτευμένος μαζί σας; Ω! Έτσι συμβαίνει τις περισσότερες φορές, Κυρία! Μην στεναχωριέστε! Έχουμε φάει χυλόπιτες εμείς! Η καρδούλα μας το ξέρει! φώναξαν κάτι αγόρια και τα κορίτσια γελούσαν και κουνούσαν το κεφάλι τους συγκαταβατικά.*

— *Η χυλόπιτα τείνει να γίνει το εθνικό μας φαγητό, είπε, μ' ένα μπλαζέ ύφος, μια φοιτήτρια που καθόταν σε ένα από τα μπροστινά έδρανα και στριφογυρνούσε τους βόστρυχες των μαλλιών της με αφέλεια.*

— Βλέπω ότι οι περισσότεροι έχετε τις «απώλειές» σας σ' αυτόν τον τομέα.

— Απώλειες! Απώλειες! Μας έχει αφήσει πολλές πληγές και απωδημένα αυτός ο πόλεμος, Κυρία, είπε ένα αγόρι, αυτή τη φορά, και όλοι ξεκαρδίστηκαν στα γέλια.

...«Απωδημένα»... Αυτή ήταν, ίσως, η πιο σκληρή λέξη στο λεξιλόγιο των ανθρώπινων ψυχών...

Η μορφή της ήρθε και στάθηκε, ξανά, νοερά απέναντί της. 'Οχι, δεν θα τη συγχωρούσε ποτέ. Δεν θα τη συγχωρούσε, γιατί δεν κατάλαβε τον Έρωτα της Σελήνης και του Ενδυμίωνα. Αυτόν τον Έρωτα που ξέρει να ορίζει τον θάνατό του... Αυτόν τον Έρωτα που γεννιέται και πεθαίνει μες στο αίμα του, αφήνοντας τη σκιά του σε μια κοκκίνο - καφέ ακτή... Δεν θα τη συγχωρούσε ποτέ... 'Όσο ζούσε... 'Όχι...

[....]

'Όταν κοιτούσε ψηλά στον ουρανό, τη μέρα αισθανόταν ένα πνιγρό συναίσθημα, γιατί συνειδητοποιούσε την πικρή ασημαντότητά του. Αντιθέτως, όταν ερχόταν το βράδυ και καθόταν στην αμμουδιά, έχοντας και ένα κουτάκι μπύρας για συντροφιά, ένιωθε τότε την απέραντη μοναξιά του, γιατί τα άστρα ήταν μυριάδες στον μαύρο θόλο, ενώ εκείνος μόνο μια αχνή μικροσκοπική κουκίδα στη γη. Δεν ήταν μοναχικός άνθρωπος. Ήταν ο πιο μοναχικός άνθρωπος που θα μπορούσε να υπάρχει! Κι αυτό πέρα από διάκριση, εξαίρεση, τιμή, γινόταν και ένας ατελείωτος βραχνάς. Βραχνάς, όχι γιατί φοβόταν την ερημιά του, αλλά γιατί, συνηθίζοντας σ' αυτή, θα του ήταν πολύ δύσκολο να επιστρέψει και πάλι πίσω...

«*Ας είναι κι έτσι*», σκέφτηκε... » *Τ' αγρίμια έχουν κι αυτά μια θέση στη ζωή*». Η δική του θέση, ωστόσο, ήταν άκρως περριεργη, γιατί ήταν μόλις είκοσι πέντε ετών! Ένας εύελπιν νέος, δηλαδή...

«*Σήμερα η σελήνη δεν αφήνει κανέναν ασυγκίνητο, ούτε και μένα*» έκανε τη σκέψη, καθώς σήκωνε τα μάτια του επάνω της. Στην κυανή κόμη της και στην ασημόχρωμη φορεσιά της διέκρινε και πάλι τον μαύρο καβαλάρη να τρέχει πάνω στο άγριο φαρί του. Κι από το φάσμα της σελήνης, περνούσε στο αδιόρατο φάσμα του σύμπαντος – ύλη από την ύλη του, πνεύμα από το πνεύμα του, σκιά από την σκιά του...

Ξάπλωσε στην υγρή άμμο και στερέωσε την μύρα δίπλα στο προσκέφαλό του. Ήταν, σαν σήμερα, πριν από ένα χρόνο, όταν γνωρίστηκαν, για πρώτη φορά. Το «*alter ego*» του, έτσι την είχε χαρακτηρίσει και «*σαν έτσι*» την έφερνε, πάντα, στο μυαλό του από τότε... Κοίταξε, πάλι, τη σελήνη και, αυτή τη φορά, την είδε να προχωράει αργά, βυθισμένη στις σκέψεις της, μόνη και αυτή, όπως και κείνος...

«*Σαν τη σελήνη διχάζει το μυαλό και την καρδιά μου*» μονολόγησε και άφησε έναν βαθύ αναστεναγμό να βγει από το νεανικό στήθος του. Είχαν φιληθεί σταυρωτά, στα μάγουλα, πριν χωριστούν, όπως δύο «*εν δυνάμει*» φίλοι, αλλά θυμόταν καλά ότι για ένα ανεπαίσθητο κλάσμα δευτερολέπτου, ή με την πρωτοβουλία εκείνης ή με δική του πρωτοβουλία – γι' αυτό δεν ήταν απολύτως σίγουρος, για να είναι ειλικρινής – είχε κατέβει το φιλί λίγο πιο κάτω από το μάγουλο και είχε αγγίξει και τα χείλη – ανεπαίσθητα μεν, αλλά τα είχε αγγίξει...

«*Μοιάζει τόσο πολύ με τη σελήνη! Ένας δαιδαλος συναισθημάτων!*» Και πώς το ήξερε; Το ήξερε, παρά το ότι ήταν μετρημένες

οι φορές που συναντήθηκαν – και αυτές εντελώς τυχαία. Ένας μυστηριώδης έρωτας, λοιπόν, τον οποίο, όμως, δεν ήθελε να περιγράψει σε κανέναν, γιατί ήταν ένας έρωτας «ιδιαιτερος», όπως, άλλωστε, «ιδιαιτερος» ήταν και κείνος...

Έκλεισε τα μάτια του γιατί τα ένωσε, προς στιγμήν, βαριά και έγειρε νωχελικά το κεφάλι του. Με το χέρι του χάιδεψε την άμμο και μετά έκλεισε λίγους κόκκους μέσα στην παλάμη του. Άνοιξε, έπειτα, τα δάχτυλά του και αυτοί γλίστρησαν και ξέφυγαν...

«Ένας έρωτας που ξεφεύγει, είναι έρωτας. Όλα τα υπόλοιπα είναι συνήθεια και τίποτα περισσότερο». Κι αυτός απεχθανόταν τόσο τις συνηθισμένες γυναίκες που έβλεπε γύρω του! Εκείνη, όμως, δεν ήταν συνηθισμένη, γιατί ήταν η «Σελήνη» του... «Άδειαζε» και «γέμιζε», και τρέφονταν με νύχτες από νοτιάδες και βοριάδες. Τα κύματα τη δρόσιζαν, τ' αστέρια της μιλούσαν, και όταν εκείνος την κοιτούσε τις νυχτιές, εκείνη θάρρευε τότε και ερχόταν να χαϊδέψει τα μαλλιά του...

«Όπου κι αν ψάξω, δεν τη βρίσκω πουθενά» μελαγχόλησε. Κι, όμως... Σαν να θυμόταν που του είχε πει πως «κάπου» δίδασκε. «Τι» και «Πού» - ούτε και θυμόταν. Είχαν ανταλλάξει και τα τηλέφωνα τους, όμως αυτός δεν θα τολμούσε ποτέ να ζητήσει από τη «Σελήνη» του να βγει στον δικό του «ουρανό», παρά τη θέλησή της! Θα την περίμενε, πάντα, κάθε βράδυ, να φανεί στον έναστρο ουρανό της, και εκείνος θα αρκούνταν και πάλι, με τα μάτια κλειστά, να αισθανθεί το χέδι της πάνω στα μαλλιά και το γυμνό του μέτωπο...

«Πώς να 'ναι ο έρωτας με μια Σελήνη;» αναρωτήθηκε, αναπολώντας... *«Ξένος για τους πολλούς, μοναδικός για τους δύο...».* Για κείνον... Για κείνη... Όχι! Όχι! Δεν θα της τηλεφωνούσε

ποτέ, γιατί έτσι θα «διεκδικούσε» κάτι που δεν του «ανήκε». Εκείνη είχε τη λάμπη της και, γενναιόδωρα, έριχνε τις αχτίδες της επάνω του, φωτίζοντάς τον με τη θέρμη της. Αυτός δεν είχε τίποτα άλλο να της προσφέρει, πέρα από τα είκοσι πέντε χρόνια της μοναχικής του ζωής! Και το νήμα της μοναχικής του ζωής επρόκειτο να κοπεί αύριο που θα έπρεπε να επιστρέψει ξανά στο σπίτι του – στους γονείς και τον αδελφό του. Ο «ερημίτης» έπρεπε ν' αφήσει τη θάλασσα που τον νανούριζε, τον αυγουστιάτικο ήλιο που τον ζέσταινε, τη χρυσή αμμουδιά που τον κοιμίζει επάνω της, και να γυρίσει πίσω στην εστία του, σαν μικρός περιπλανώμενος Οδυσσέας. Το μόνο που τον παρηγορούσε ήταν ότι τη «Σελήνη» του δεν μπορούσε τίποτα να τη «διαταράξει», γιατί τον «ουρανό» της κανέννας δεν θα του τον «στερούσε» ποτέ...

«Αν έκανα έρωτα μαζί της, για να της δώσω την αγάπη μου, θα μου έφευγε, άραγε, το ξημέρωμα, με την αυγή;» 'Όχι! Δεν θα το άντεχε αυτό! Γιατί, τι άλλο είχε να της προσφέρει αυτός, πέρα από τα είκοσι πέντε χρόνια της μοναχικής του ζωής! Αυτή είχε τη λάμπη της! Αυτός δεν είχε τίποτα...

Βούρκωσαν τα μάτια του και τα έσφιξε για να μην αφήσει τα δάκρυα να κυλήσουν, όπως γίνεται συνήθως. Θυμόταν από το σχολείο ότι η Σελήνη ήταν ερωτευμένη με τον Ενδυμώνα. Αυτός, όμως, πόση λίγη σχέση είχε με τη μυθολογία! 'Όχι! Δεν θα της τηλεφωνούσε ποτέ, ακόμη και αν τον πόναγε η σκέψη της, μέρα και νύχτα! Γιατί αυτός δεν ήταν ο Ενδυμίωνας... Ενώ εκείνη, αντιθέτως, ήταν η «Σελήνη» του... Και σκούπισε, μεμιάς, τα δάκρυα από τα μάτια του, για να μην τα δει η νύχτα και την ντροπιάσει, να κλαίει έτσι για την αγάπη του... Τη «Σελήνη» του...

[...]

— *Η κακιά μέρα από το πρωί φαίνεται, της είχε πει εκνευρισμένος ο σύζυγός της, την ώρα που φόρτωναν τις βαλίτσες στο αυτοκίνητο, για να επιβιβαστούν, στη συνέχεια, στο φέρυ-μποτ. Και εκείνη αρκέστηκε, στον ίδιο έντονο τόνο, ν' απαντήσει: «Αυτό λέω κι εγώ!».*

Οι καβγάδες τους ήταν σύνηθες φαινόμενο. Ξεσπούσαν σε ανύποπτο χρονικό διάστημα, απ' το πουθενά και απ' το τίποτα. Τουλάχιστον έτσι «έδειχναν» τα πράγματα. Αλλά το «παγόβουνο» δεν έχει μόνο κορυφή... Ο γιος θα επέστρεφε αύριο απ' τις καλοκαιρινές διακοπές του. Ήταν η πρώτη φορά που ήθελε να ταξιδέψει μόνος, με το πρόσχημα ότι θα γνώριζε παρέα εκεί όπου θα πήγαινε. «Στο νησί», έτσι τους είχε πει, και η μάνα του που αδημονούσε να δει τον σεμνό και ντροπαλό γιο της να γίνεται «άντρας», το δέχτηκε με βαριά καρδιά και περισσή αγωνία ωστόσο. Ανυπομονούσε να τον ρωτήσει πώς είχε περάσει αυτές τις δύο εβδομάδες του. Αν είχε νεανική παρέα. Τι «σύσταση» είχε η παρέα. Την «αναλογία» αγοριών-κοριτσιών και το «ηλικιακό εύρος» που κάλυπτε αυτή. Ανησυχούσε τόσο για τις «μεγαλίστικες» προτιμήσεις του που, κατά τη γνώμη της, θα οδηγούσαν, με μαθηματική ακρίβεια, στην απομόνωση, στη στρεβλή αντίληψη της πραγματικότητας, στον πρόωρο «βιολογικό του μαρασμό», στην απώθηση της ερωτικής-σεξουαλικής ταυτότητάς του, στην ανικανότητα διαχείρισης των προβλημάτων της ζωής, κτλ. κτλ...

«Με ρομαντισμούς και αναστολές, χαϊρι και προκοπή δεν έχει κανείς στη ζωή του» συνήθιζε να μονολογεί, όταν δυσανασχετούσε για τον «ευαίσθητο» γιο που είχε φέρει στη ζωή. Παρόλο

αυτά, έπρεπε να τον συνοδέψει μέχρι το λιμάνι, και σ' όλη τη διαδρομή να επαναλαμβάνει: «*Η μοναξιά δεν υποφέρεται. Έπρεπε να έπαιρνες μαζί σου και κανέναν φίλο σου, βρε αγόρι μου. Πού θα πας μόνος σου; Να! Τον Δημήτρη, τον φίλο σου, να έπαιρνες! Καλό αγοράκι εκείνο. Του είπες και δεν ήθελες;*»

Μαρτύριο σωστό για τον «εκλεπτυσμένο» νεαρό η διαδρομή, μέχρι την λυτρωτική «απόδρασή» του... Πάνω στο φέρυ-μποτ, πλέον, και με το βλέμμα εστραμμένο στον ούριο άνεμο, σκεφτόταν τη «Σελήνη» του και, νοερά, συνδιαλέγονταν μαζί της πάνω στο θέμα που είχε αφήσει να αιωρείται σε μια από τις ελάχιστες συναντήσεις τους: «*Υπάρχει Θεός;*» Πάντως, εκείνη υπήρχε. Κι αν ακόμη είχε να τη δει πάνω από χρόνο... Εκείνη υπήρχε... Και αφού υπήρχε εκείνη, ίσως να υπήρχε και Θεός...

(Ο σύζυγός της, εν μέσω φωνών και ύβρεων, έβαλε, τελικά, το αυτοκίνητο μέσα στο φέρυ-μποτ και κάθιδρος αρπάχτηκε από την κουπαστή για να τον φυσήξει ο άνεμος)

«*Δεν είναι ζωή αυτή*» σκέφτηκε, αλλά έλα που ήταν εξήντα πέντε ετών και οι «προοπτικές» για άλλον βίο ήταν από πενιχρές έως και ανύπαρκτες. Ευχόταν από μέσα του, διακαώς, για τον «εν λόγω» γιο του να έχει διαφορετική ζωή απ' τη δική του. Εκείνος, σε αντίθεση με τη σύζυγό του, δεν ανησυχούσε καθόλου για τον «ιδιαιτέρο» χαρακτήρα του και τις επιλογές του...

«*Εκείνος θα ζήσει τον έρωτα – και θα είναι και μεγάλος – γιατί δεν είναι μάζα, αλλά εξαίρεση*» συνήθιζε να λέει και να ξαναλέει, αλλά η σύζυγός του δεν υπήρχε περίπτωση να συναινέσει στα λόγια του...

— Έτσι όπως το έβαλες το αυτοκίνητο, θα είναι θαύμα να μην το βρούμε χτυπημένο, του είπε, σχεδόν χαιρέκακα.

— Αν θυμάσαι – και από προηγούμενες διακοπές μας – αυτό που λες δεν συνέβη ποτέ, απάντησε εκείνος με περισσό φλέγμα.

— Πάντα υπάρχει και μία αρχή.

— Ας μην το κακομελετάμε τότε.

Στεκόταν και οι δύο δίπλα-δίπλα και τους έδερνε τα πρόσωπα ο άνεμος. Εκείνη παρέμενε όμορφη για την ηλικία της, και παρά το ότι η σχέση τους είχε ανοίξει πολύ βαθιές πληγές στο διάβα του χρόνου, αυτή η ομορφιά της ήταν κάτι που δεν μπορούσε να αγνοήσει εκείνος – ίσως και να τον έκανε να πονάει ακόμη πιο πολύ, στην πραγματικότητα. Ήταν κι αυτά τα δέκα χρόνια που τους χώριζαν... Ωστόσο, η «διάγνωσή» του ήταν και παρέμενε η ίδια: Η γυναίκα του ενδιαφερόταν μόνο για τον εαυτό της! Γι' αυτό και ήθελε όλα να περιστρέφονται γύρω από εκείνη...

«Γυναίκα που θέλει να έχει το πάνω χέρι σε όλα» είχε «διαμνηύσει», κάποτε, στον καλύτερο φίλο του, όταν είχαν φτάσει στα πρόθυρα του χωρισμού. Πολλές φορές, μάλιστα, έπιανε τους γιους του και τους έλεγε χαρακτηριστικά: «Μπενάκης-Βγενάκης! Απ' το ένα αυτί να σας μπαίνουν, απ' το άλλο να σας βγαίνουν!» και τα αγόρια χαμογελούσαν συνωμοτικά.

...Την είδε να κλείνει το μπουφάν της και να σφίγγεται πάνω στην κουπαστή, αντιστεκόμενη στη δύναμη και την ορμή του ανέμου. Του φάνηκε σαν ένα μικρό, απροστάτευτο κοριτσάκι. Βαθιά μέσα του ήξερε ότι η γυναίκα του «δεν είχε μεγαλώσει ποτέ», και αυτό την έκανε πολύ σκληρή και δηκτική στους χαρακτηρισμούς και τα λόγια της. Αισθάνθηκε, πάλι, τον ίδιο πόνο. Ήθελε τόσο να πάρει στην αγκαλιά του αυτό το «μικρό κοριτσάκι» και να απαλύνει τα τραύματά του και τις πληγές

του. Την ίδια στιγμή, όμως, ήξερε ότι χίλια αγκάθια θα μπήγονταν μέσα στην καρδιά του από τα λόγια που θα ακολουθούσαν και τις συμπεριφορές της – πλήρως αδικαιολόγητες, για τα δικά του «μέτρα και σταθμά»...

— *Κρυνώνεις; τη ρώτησε*

— *Έχει ψύχρα εδώ πάνω.*

— *Θέλεις να μπούμε μέσα;*

— *Όχι. Μέσα όλα είναι πνιγερά.*

— *Πνιγερά;*

Την είδε να ξύνει με το νύχι της την μπογιά του κάγκελου πάνω στο οποίο ακουμπούσε, και ένα πνιγερό συναίσθημα τον κυριεύσε και τον ίδιο...

— *Αύριο επιστρέφει ο Θάνος, την άκουσε να λέει, μετά από λίγα λεπτά σιωπής.*

— *Τι ώρα;*

— *Τέτοια ώρα περίπου. Με τη δύση...*

— *Ωραία. Θα πάμε να τον πάρουμε από το λιμάνι.*

— *Θα πάω μόνη μου.*

— *Και δικός μου γιος είναι.*

— *Θέλω να του μιλήσω στη διαδρομή.*

— *Να τον ανακρίνεις θέλεις να πεις!*

— *Να του μιλήσω θέλω να πω!*

— *Πρόσεχε! Αυτό έχω μόνο να σου πω!*

— *Δεν έχω να προσέξω τίποτα! Είμαι μια μάνα που αγαπάει και αγωνιά για το παιδί της, όπως όλες!*

— *Και ο Θάνος είναι ένας νέος, είκοσι πέντε ετών, όπως τόσοι άλλοι, που έχει δικαίωμα να ορίζει τη ζωή του και τον εαυτό του, με βάση την προσωπικότητά του, τα όνειρα και τις επιθυμίες του!*

— *Άρχισες πάλι!*

— Θα τον κάνεις πολύ δυστυχημένο.

— Είσαι τρελός!

— Θα τον κάνεις πολύ δυστυχημένο, όπως... «όπως έκανες και μένα», ήθελε να της πει, αλλά, στο τελευταίο δευτερόλεπτο, έπνιξε τα λόγια του...

— Όπως;

— Καλύτερα να σταματήσουμε αυτή τη συζήτηση.

— Όπως είμαι και εγώ δυστυχημένη; Αυτό ήθελες να μου πεις;

— Η συζήτηση αυτή δεν οδηγεί πουθενά.

— Τις αιτίες να τις αναζητήσεις και πάνω σου!

Δεν της απάντησε. Όλα αυτά τα χρόνια που έμενε δίπλα της, ένα πράγμα τού είχανε διδάξει: να μην απαντάει, όταν το «κοριτσάκι» έλεγε πικρά λόγια πάνω στην «παιδική του απόγνωση». Όσες φορές είχε ανταποδώσει τα πικρόλογα, το αποτέλεσμα ήταν, απείρως, πολύ χειρότερο. Έτσι, δεν μίλησε και αφέθηκε να αγναντεύει τις γυμνές βραχονησίδες που ξεφύτρωναν εδώ και εκεί, στη μέση του πελάγους.

Εκείνη γύρισε δύο φορές το κεφάλι της και τον κοίταξε. Όχι, δεν ήταν ο άντρας που είχε παντρευτεί. Είχε αλλάξει τόσο πολύ. Ήταν ένας «ξένος». Ένας ξένος, που όταν έπεφτε το βράδυ να κοιμηθεί και αισθανόταν την ανάσα του δίπλα της, γύριζε στο άλλο πλευρό, για να μην κλάψει. Ναι, ήταν δυστυχημένη! Πολύ δυστυχημένη! Και δεν ήθελε οι γιοι της, ούτε ο ένας ούτε ο άλλος, να γίνουν δυστυχημένοι, όπως ήταν αυτή! Ειδικά ο Θάνος, που τον αγαπούσε τόσο πολύ... Και αυτός ο «ξένος», που στεκόταν δίπλα της, αδυνατούσε να το καταλάβει. Και αυτό την έκανε ακόμη πιο δυστυχημένη...

Τότε ήρθε στο μυαλό της η μορφή εκείνης... Είχε περάσει, περίπου, ένας χρόνος... Εκείνης που, κάποτε, της είχε πει ότι το

αγαπημένο της τρίπτυχο ήταν «ΣΕΛΗΝΗ-ΕΚΑΤΗ-ΑΡΤΕΜΙΣ». *Εκείνης* που, αν και νεότερη κατά πολύ, τη θεωρούσε φίλη της. *Εκείνης* που, ενώ της είχε πει ότι ήταν μέσα στους «εκλεκτούς» της καρδιάς της, δεν θέλησε ποτέ να το καταλάβει και την πίκρανε. Την πίκρανε τόσο πολύ! Και έγινε και αυτή μια «ξένη»... Όπως όλα γύρω της...

— *Καλύτερα να μπούμε μέσα. Έχω αρχίσει να κρυώνω.* Σφίχτηκε μέσα στο μπουφάν της και σήκωσε τον γιακά της, για να προστατευτεί από τον άνεμο. Ο άντρας της, με μια κίνηση ευγένειας, την άφησε να προπορευτεί. Και μόνο, λίγο πριν κλείσει πίσω του την πόρτα, και μπει στο σαλόνι του πλοίου, γύρισε και κοίταξε τον ήλιο που είχε αρχίσει να βασιλεύει...

«Αύριο, τέτοια ώρα, έρχεται ο Θάνατος από το νησί» σκέφτηκε...

[....]

Αυτό το καλοκαίρι είχε ανάγκη από απόλυτη ηρεμία και ξεκούραση. Ήθελε να πάει κάπου, σ' ένα μικρό νησί, μακριά απ' τα βλέμματα των πολλών, και εκεί να περάσει λίγες εβδομάδες πλήρους μοναξιάς. Ήταν η πρώτη φορά που θα πήγαινε διακοπές μόνη της. Μέχρι τότε, είχε πάντα και μια συντροφιά δίπλα της. Ποια συντροφιά, όμως, θα μπορούσε να είναι καλύτερη απ' τις σκέψεις της; Και οι σκέψεις της ήταν δύο κατηγοριών: οι ονειρικές και οι βασανιστικές. Πολλές φορές, μάλιστα, μπλέκονταν μεταξύ τους, και οι ονειρικές γινόταν βασανιστικές και οι βασανιστικές γινόταν ονειρικές. Στις αποσκευές της, λοιπόν, σκόπευε να βάλει, πέρα από τα καλοκαιρινά της ρούχα και τα αγαπημένα της βιβλία, και τις σκέψεις της, μιας και αυτές δεν την «εγκατέλειπαν» ποτέ, σε αντίθεση με...

Είχαν τελειώσει και τα μαθήματα, την είχαν χαιρετήσει και οι φοιτητές της, κάνοντάς της και ένα αναμνηστικό δώρο – με την ευχή να είναι πάντα ερωτευμένη, ακόμη και με το «ανέφικτο» - και έτσι το μόνο που ήθελε ήταν ξεκούραση, θάλασσα και ουρανό... Το νησί είχε, μετά βίας, βρεθεί στον χάρτη, ακριβώς γιατί έπρεπε να είναι πέρα και μακριά απ' τα βλέμματα των πολλών. Ευελπιστούσε ότι τα σύνορα αυτής της μικρής στεριάς θα γινόταν τα όρια, μέσα στα οποία η Σελήνη, η Εκάτη και η Άρτεμις θα της έδειχναν το δρόμο προς τον Βορρά, προς τις υπερβόρειες εκείνες χώρες, όπου ο θεός Απόλλωνας, μέσα στο διάφανο των πάγων, παίζει τη λύρα του, συμφιλιωμένος με το φως του...

(Κάμποσα μίλια μακριά και απ' την αντίθετη κατεύθυνση του ανέμου...)

...Εκείνος σκεφτόταν ότι δεν ήταν έτοιμος να γυρίσει στην «Ιθάκη» του και έπρεπε να περιπλανηθεί και άλλο. Οι γονείς του θα πληγωνόταν οπωσδήποτε – πολύ περισσότερο δε η μητέρα του, που του είχε μεγάλη αδυναμία, γιατί τον θεωρούσε «ευάλωτο» στις κακοτοπιές της ζωής. Όμως, αυτός δεν έπαυε να είναι άντρας, και η μητέρα του δεν ήθελε να το αποδεχτεί, γιατί, σίγουρα, είναι πιο «βολικό» για μια μητέρα να βλέπει τον άντρα για μικρό αγόρι και τη γυναίκα για μικρό κορίτσι, στο πρόσωπο του γιου και της κόρης, αντίστοιχα. Αν αυτό επεκταθεί και πάρει και οικουμενικές διαστάσεις, τότε διαπιστώνουμε ότι κάθε νέος γίνεται ένας «εν δυνάμει» γιος και κάθε νέα μια «εν δυνάμει» κόρη για τη μάνα που το μητρικό της ένστικτο δεν την εγκαταλείπει ποτέ... *(Και έτσι, αυτός ο βραχνάς δεν έχει τελειωμό!...)*. Οφείλουμε, ωστόσο, να δικαιολογήσουμε αυτά τα συγκεχυμένα συναισθήματα από τη πλευρά

της μάνας, γιατί δεν πρέπει να μας διαφεύγει το γεγονός ότι το «άλλοθι» των αισθημάτων είναι η επιείκεια και η κατανόηση, και όσο θα υπάρχουν οι δύο αυτές έννοιες, το «δυσερμήνευτο» θα αναγνώσκεται μόνο ως έχει, χωρίς περαιτέρω «ερμηνείες»... Αυτή την κατανόηση, λοιπόν, σκόπευε και ο νεαρός μας να ζητήσει από τους γονείς του - μια κατανόηση δίχως περαιτέρω «ερμηνείες» - και γι' αυτή άξιζε να τους υποβάλλει σε μια ακόμη μικρή δοκιμασία! (Στο λιμάνι, οι γονείς έχουν, ήδη, φτάσει και περιμένουν, με ανυπομονησία, τον γιο τους).

... Σε κάθε πικρή δοκιμασία, όμως - όπως ένας θάνατος, ένας χωρισμός, μια συνάντηση που δεν λαμβάνει χώρα ποτέ - ο θυμός προπορεύεται όλων των άλλων συναισθημάτων. Ας φανταστούμε, επομένως, τις αντιδράσεις των γονέων, σαν δύο χημικές ενώσεις αντίβαρων καταστάσεων και πραγμάτων. Το μήνυμα που έλαβαν, ένα τέταρτο πριν την άφιξη του πλοίου στο λιμάνι, το έλεγε καθαρά, για όποιον είχε μάτια και αυτιά να το δει και να το ακούσει: «*Επιθυμά να παρατείνω τις διακοπές μου. Δεν ξέρω τον νέο μου προορισμό, αλλά ξέρω τον λόγο που με παρακινεί να πράξω αναλόγως. Θέλω να με κατανοήσετε και να αποδεχτείτε αυτή μου την κίνηση με επιείκεια. Ο γιος σας, Θάνος*»

«*Με επιείκεια*»... Η λέξη αυτή, τα έλεγε όλα! Η «επιείκεια», ωστόσο, είναι ξένη προς το θυμό και την ένωση αντίβαρων καταστάσεων και πραγμάτων. Μια λέξη τόσο μακριά από όλα αυτά! Ο πατέρας το κατάλαβε και μετάνιωσε. Η μητέρα, δυστυχώς, όχι. Και λέμε, «*δυστυχώς*», γιατί η «επιείκεια» είναι γένους θηλυκού, και ως «τέτοιου γένους» θα έπρεπε να είναι πιο «κοντά» προς τη μητέρα απ' ό,τι στον πατέρα. Περιορίστηκε σε απανωτές τηλεφωνικές απόπειρες, αλλά ο γιος είχε φροντίσει να έχει το τηλέφωνό του κλειστό. Είχε αλλάξει

«μέσο» σε ένα από τα πρώτα νησιά που είχε «πιάσει» το πλοίο του και πήγαινε ολοταχώς με «βάρκα την ελπίδα». Η «ελπίδα», εξάλλου, ήταν κάτι που δεν γνώριζε και, επομένως, ερέθιζε το νου και την καρδιά του, ούτως ή άλλως. Η «βάρκα» του, αντιθέτως, ήταν ιδιαίτέρως «οκνηρή», και έτσι το ταξίδι προβλέπονταν να διαρκέσει αρκετές ώρες - κάτι που δεν τον στεναχωρούσε διόλου...

[....]

...«Τι να βρεις για να γλιτώσεις από τα στόματα των πολλών;» αναρωτήθηκε εκείνη, όσο έβαζε τα πράγματά της στη βαλίτσα. Η αλήθεια είναι ότι το να πηγαίνεις διακοπές μόνος σου μπορεί να σημαίνει από πολλά μέχρι και τίποτα. Και το «πολλά», όμως, και το «τίποτα», δεν είναι κάτι που αντέχεται εύκολα, γι' αυτόν που το σηκώνει στους ώμους του! Έτσι έβαζε και ξανάβαζε το μυαλό της στην αδιάκοπη διαδικασία να ψάχνει να βρει πιθανές απαντήσεις σε πιθανές ερωτήσεις που θα της υποβάλλονταν, εν είδει απορίας, ανάκρισης κ.ο.κ.... «Το Πνεύμα εν είδει περιστεράς» ήταν κάτι που την ταλαιπωρούσε ανέκαθεν...

«Θα πάω και όπου βγει!» είπε, στο τέλος, κάπως φωναχτά, για να το ακούσει και η ίδια και να το πιστέψει μάλλον. Κλείνεις μια βαλίτσα, ανοίγεις μια πόρτα και, πάντα, κρατάς κάτι στο χέρι σου, που θα σου θυμίζει ότι πρέπει να επιστρέψεις εκεί από όπου ξεκίνησες. Στο χέρι της εκείνη κρατούσε ένα μαντήλι για το λαιμό. Το τύλιξε γύρω από τον καρπό της, σαν έναν ομφάλιο λώρο που τυλίγεται γύρω από το έμβρυο, κινδυνεύοντας να του αφαιρέσει τη ζωή, πριν καλά-καλά έρθει σ' αυτή. Ποιος ομφάλιος λώρος θα μπορούσε, όμως, να «αφαιρέσει» τη δική

της ζωής; Το μαντήλι; Οι αναμνήσεις; Τα πρόσωπα; Οι καταστάσεις; Τόσα, μα τόσα πολλά, που ούτε που τα είχε φανταστεί ποτέ! Ακόμη και ένας λογαριασμός που έπρεπε να πληρωθεί! Ακόμη και αυτός, της επέβαλε, με τον τρόπο του, να γυρίσει, κάποια στιγμή, και πάλι πίσω ... Έτσι, έδωσε το μαντήλι στον καρπό της, με την ελπίδα ότι, ίσως, κάποια ριπή του ανέμου θα μπορούσε να το λύσει, σε μια αποστροφή του κεφαλιού της προς την ελευθερία...

[....]

Ήταν κάτι που ξεπερνούσε τις δυνάμεις της, όσο και αν δεν ήθελε να το αποδεχτεί. Αυτή η καταφρόνια του γιου της ήταν τόσο σκληρή! Δεν της άξιζε! Το τηλέφωνό του κλειστό, και ούτε φωνή ούτε ακρόαση. Περνούσαν οι μέρες και εκείνη πέθαινε από την αγωνία της. Ποια μάνα θα μπορούσε να ζήσει το δικό της το μαρτύριο, χωρίς να λυγίσει; Την ημέρα κάπως ξεχνιόταν. Τα ζεστά, όμως, βράδια, με το υγρό χνώτο του καλοκαιριού, τα μάτια της υγραινόνταν από τα δάκρυα και τα άφηγε έτσι κλαμένα να τη βρει το πρωί. Ο σύζυγός της έδειχνε να παραμένει απαθής και να μην συμεριζεται τους φόβους και την αγωνία της. Εκείνος, γενικά, δεν έδειχνε να συμεριζεται τίποτα απ' όλα αυτά που τυραννούσαν εκείνη... Φοβόταν ότι, όσο θα γερνούσαν, το χάσμα θα γινόταν ακόμη μεγαλύτερο ανάμεσά τους. Ήταν κι αυτά τα δέκα χρόνια... Ένα χάσμα που γεφυρώνονταν, ορισμένες στιγμές, μ' έναν απογευματινό περίπατο, όταν εκείνη κρατιόταν από το μπράτσο του, μ' ένα ονειροπόλο βλέμμα που αφήνονταν να πλανηθεί στον ορίζοντα του παράλληλου βίου τους, κοιτάζοντας και οι δυο τη θάλασσα,

με μια νυχτερινή αγκαλιά, όταν εκείνος ήθελε να της δείξει ότι ακόμη την αγαπούσε... Φαίνεται, όμως, πως αυτά δεν αρκούσαν για να κλείσει η χαίνουσα άβυσσος που είχε ανοιχτεί στις καρδιές τους και είχε σημαδέψει και τα σώματά τους. Ήθελε πολύ να νιώθει ότι ο άντρας της την αγαπούσε, αλλά αρνούνταν να πιστέψει ότι η σχέση τους είχε παραμείνει ίδια στον χρόνο, σ' αυτόν τον ανελέητο χρόνο που όλα τα αλλάζει στο πέρασμά του... Και ο γιος της ήρθε για να της θυμίσει, και αυτός με τη σειρά του, ότι όλα αλλάζουν...

[...]

... Το νησάκι, μια σταλιά στον χάρτη, μια σταλιά και σαν φυσική οντότητα, στην πραγματικότητα. Αυτό, όμως, δεν της δημιουργούσε κανένα πρόβλημα. Αντιθέτως, η λιγοστή στεριά - σε συνύφανση και με την απεραντοσύνη της θάλασσας - ήταν μέσα στα μέτρα και τα όρια του μυαλού της. Ένα ανοριοθέτητο χάος ζητάει ένα σύνορο για να «δράσει». Και η δική της η «δράση» έπρεπε να οριοθετηθεί και να κινηθεί μέσα σ' αυτά τα «πλαίσια» - στεριάς και θάλασσας. Επιπλέον, το μέλλον χρειάζεται, πάντα, ένα παρόν. Το παρόν της ανοιγόταν, λοιπόν, όπως ο κόρφος της θάλασσας, έτσι όπως το κοίταζε από το μικρό, γραφικό λιμανάκι, καθισμένη σε ένα ξύλινο παγκάκι. Οι τουρίστες ελάχιστοι. Οι μόνιμοι κάτοικοι, ακόμη πιο ελάχιστοι. Μοναξιά; Όχι, δεν ένιωθε μοναξιά. Δεν ένιωθε αυτό που συνήθως νιώθει κανείς μέσα στην πολυκοσμία. Μέσα στους πολλούς, η ερημιά γίνεται ακόμη πιο αβάσταχτη. Στις δύο βραχώδεις παραλίες που διέθετε το νησί, η μοίρα της βουτούσε σε κρυστάλλινα, βαθιά νερά, με μια γλυκιά αύρα αναμνήσεων να κυκλώνει, απ'

άκρη σ' άκρη, το μυαλό της. Θυμόταν τα παιδικά της χρόνια, τα εφηβικά, τα χρόνια της ωρίμανσης... Όλα μουσκεμένα από θαλασσινό νερό, ποτισμένα με την αλμύρα των ετών και τη σκουριά που αυτή αφήνει... Ένωθε ελεύθερη... Λιγάκι πιο ελεύθερη από χθες... Και το μαντήλι της, όπως το περίμενε (όπως το προσδοκούσε), σε μια ριπή του ανέμου είχε λυθεί. Είχε αφήσει ακάλυπτο τον καρπό της, όπως μένει ακάλυπτο το χέρι του κρατούμενου, όταν του βγάλουν τις χειροπέδες οι επόπτες του. Είχε κι αυτή τους «επόπτες» της, αλλά τους είχε παρακαλέσει να τις λύσουν για λίγο τα χέρια, και εκείνοι το είχαν δεχτεί...

[....]

...Εκείνος δεν μπορούσε – όσο και αν το ήθελε - να βγάλει από το μυαλό του την οικογένειά του. Ήταν σκληρό αυτό στο οποίο τους υπέβαλε, το ήξερε. Αλλά, δεν είχε άλλη επιλογή. Ένας νέος προορισμός ήταν, οπωσδήποτε, ένας νέος προορισμός, μια νέα αρχή, μια επιλογή, μια προοπτική... Όχι, δεν μετάνιωνε. Έπρεπε να συνεχίσει το ταξίδι του. Έπρεπε... Του άξιζε... Μια προοπτική... Μια επιλογή... Μια ελπίδα... Ήταν είκοσι πέντε ετών. Ήξερε τι ήθελε από τη ζωή του. Από τη ζωή γενικά... Ήθελε να σκύψει σε μια κρυφή πηγή, μονάχος του, κρυμμένη από πυκνή βλάστηση, μέσα σε ψηλά καταπράσινα φυλλώματα, να βάλει τις χούφτες του και να κλείσει μέσα όλες τις δροσοσταλίδες ενός γάργαρου νερού. Να τις κλείσει μέσα στη χούφτα του και να μην αφήσει ούτε στάλα να πάει χαμένη. Και έπειτα... Να πλησιάσει τα διψασμένα χείλη του... Και να πιει... Να πιει... Μέχρι να «δαμάσει» τη δίψα του. Δεν ήταν μόνο η δίψα του, όμως, που έπρεπε να δαμάσει. Ήταν και αυτή η

ανεξέλεγκτη ορμή, αυτή η φλόγα που λαμπάδιαζε τη ψυχή του και έκανε το αίμα του να ρέει στις φλέβες του, σαν χείμαρρος ασυγκράτητος. Παρέσερνε τα όνειρά του και, σαν καρυδότσουφλα, τα στοίβαζε στις όχθες του μυαλού του... Εκεί, ερχόταν ο άνεμος να ξεφλουδίσει τ' απομεινάρια και να τα πετάξει πάνω στο χώμα. Να τα ανακατέψει με τα νεκρά πεσμένα φύλλα, να συγχωνεύσει μυρωδιές του χθες με το σήμερα και να τα χαρίσει στη γη, για να ανθίσει πάνω της ό,τι λουλούδι εκείνη επιθυμούσε... Απ' όλους τους ανέμους, εκείνος ήταν ο πιο ούριος άνεμος που φύσηξε ποτέ στη ζωή του...

[....]

«Είναι πολύ ωραίο να δημιουργείς» της είχε πει «και να μην προσδοκάς τίποτα». Εκείνη δεν απάντησε. Οι δημιουργοί και καλλιτέχνες δεν ήταν, πια, στο μυαλό της αυτό που όριζε η καρδιά της. Τους έβλεπε με δυσπιστία. Με τη δυσπιστία αυτή που σου επιβάλλει μια υποσυνείδητη – ίσως και συνειδητή – πικρία. Το ανέμελο, ωστόσο, στυλ της κυρίας προσομοίαζε με δημιουργό. Για την καρδιά της, όμως, αμφέβαλε δυστυχώς. Την εκνεύριζε – μάλλον δυσθυμούσε για την ακρίβεια – με όλη αυτή τη γενναιοδωρία που έβγαζε. Τη θεωρούσε υποκριτική.

— Έχω αρκετούς πίνακες, κεραμικά, σκηηνικά, κοστούμια. Απ' όλα έχει ο μπαξές! Αν έρθεις, καμιά μέρα, στο εργαστήρι μου, θα στα δείξω. Γέλασε και άφησε τα μικρά λευκά δόντια της να φανούν «Εσένα σου αρέσουν οι καλλιτεχνίες; Πιάνει το χέρι σου;»

Κούνησε το κεφάλι της αρνητικά. Αρκέστηκε να πει πως δεν πιάνει το χέρι της καθόλου. Τα μεγάλα μάτια «έσπασαν» ένα χαμόγελο.

— Δεν πειράζει. Και η κόρη μου έτσι είναι. Να γνωριστείτε. Να κάνετε παρέα. Εμείς αφήσαμε την Αθήνα και ήρθαμε εδώ. Τα παιδιά το δέχτηκαν. Έχω και έναν γιο. Να 'ρθείς και στο σπίτι. Έχουμε ωραίο σπίτι. Είμαι σίγουρη ότι θα σου αρέσει». Ένας κόμπος στο λαιμό την έπνιξε.

— Δεν αμφιβάλω ότι θα μου αρέσει το σπίτι σας.

— Τότε να έρθεις. Μην περιμένεις επίσημη πρόσκληση.

— Ευχαριστώ πολύ.

— Μαγειρεύω και ωραία αστακομακαρονάδα. Τι κάνεις σήμερα το απόγευμα;

— Σήμερα... Μάλλον, δεν θα μπορέσω...

— Αύριο;

Προσπαθούσε να περιχαρακωθεί, αλλά ο «εισβολέας» έμπαινε όλο και πιο βαθιά μέσα της.

— Θα έρθω με την πρώτη ευκαιρία.

— Ελπίζω να μην είναι την τελευταία μέρα που θα φεύγεις. Άφησε έναν ελαφρύ αναστεναγμό για την πίεση που δεχόταν «Τελικά, όσο σε κοιτάζω, συνειδητοποιώ ότι μοιάζεις πολύ στην κόρη μου», είπε, πάλι, η κυρία. Τώρα είχαν αρχίσει να παραβιάζονται και τα όρια. Η όγληση γινόταν όλο και πιο αισθητή. Έμενε η απάντηση:

— Αποκλείεται να μοιάζω στην κόρη σας.

— Γιατί το λες αυτό; Αφού δεν την έχεις δει.

— Γιατί, πολύ απλά, δεν είμαι κόρη σας.

Έγειρε πάνω στην πετσέτα του μπάνιου και έκλεισε τα μάτια της, για να μην την τυφλώνουν οι ακτίνες του ηλίου. «Ας το πάρει όπως θέλει. Δεν μ' ενδιαφέρει καθόλου» σκέφτηκε. Η «δημιουργός» την χτύπησε ελαφρά στο μπράτσο, αν και λιγάκι σαστισμένη.

— *Καλή ηλιοθεραπεία! Τα λέμε! Δεν χανόμαστε!*

Μόνο όταν ήταν σίγουρη ότι είχε απομακρυνθεί, γύρισε το κεφάλι της και την είδε. Το μακρύ ινδικό της φόρεμα ανέμιζε, καθώς περπατούσε δίπλα στην ακτή. Είχε πολύ ωραίο τύπο, αλλά εκείνη το είχε πει: *Δεν θα συγχωρούσε ποτέ.* Και αφού δεν θα συγχωρούσε... Δεν είχε κανένα νόημα. Μια αστακομακαρονάδα την έτρωγε και έξω!

Έκλεισε, πάλι, τα μάτια της. Την είδε νοερά να απομακρύνεται. Δεν αισθάνθηκε καμιά λύπη που την είχε διώξει με τον τρόπο της. Αντιθέτως, μια ανακούφιση. Σκέφτηκε ότι θα έπρεπε να της το είχε κόψει μαχαίρι. Μέμφονταν τον εαυτό της και που είχε πει ότι, με την πρώτη ευκαιρία, θα επισκέπτονταν το σπίτι της! Κάπως έτσι είχαν ξεκινήσει όλα τότε... Δεν ήθελε να ξαναζήσει τα ίδια... Καλύτερα να της το είχε κόψει μαχαίρι από την πρώτη στιγμή! Μέμφονταν γι' αυτό τον εαυτό της σκληρά...

Η κυρία ήταν σχεδόν σίγουρη ότι η νεαρή κοπέλα είχε πολύ σοβαρούς λόγους να αρνείται την πρότασή της. «*Κρατάει αποστάσεις*», μονολόγησε. «*Ίσως και να πληγώθηκε, ίσως και να είναι απλώς ακατάδεκτη. Αλλά, μάλλον, μου φαίνεται να κινείται πιο κοντά προς την πρώτη εκδοχή*». Εκείνη είχε μάθει να σέβεται τα όρια των ανθρώπων. Άλλωστε, και η ίδια η τέχνη της, ένα όριο ήταν. Ένα όριο ανάμεσα σε θεούς και ανθρώπους. Τους ανθρώπους, τους ήξερε, και επιθυμούσε διακαώς να γνωρίσει και τους θεούς. Η κοπέλα είχε κάτι που την εξιτάριζε. Της έδινε την εντύπωση ότι φλέρταρε με τη θεά Άρτεμη, έτσι απόμακρη που ήταν. Αλλά και αυτό το φως που ακτινοβολούσε το πρόσωπό της... Θα την έλεγε «Άρτεμις», από εδώ και πέρα! Της ήρθε στο μυαλό η λέξη «επιείκεια». «*Τους Θεούς πρέπει να προσπαθείς να τους δεις με επιείκεια*» σκέφτηκε »*Και την «Άρτεμη»*,

μάλλον, με την ίδια επιείκεια πρέπει να τη δει κανείς... ».

Έβγαλε τα σανδάλια της και έβρεξε τα πόδια της στο θαλασσινό νερό, ατενίζοντας το θολό, αχνό ορίζοντα, ενώ οι ακτίνες του ηλίου έπεφταν αλύπητα πάνω στο ηλιοκαμένο δέρμα της... «Όλο και θα υπάρξει μια μέρα που η θεά Άρτεμις θ' αφήσει τους δρυμούς και τα ρυάκια και θα φανεί να κρατάει στο λευκό της χέρι το τόξο της» μονολόγησε...

[...]

Τι όμορφα που ήταν που δεν τον ήξερε κανένας! Που, στα μάτια όλων, ήταν ένας ξένος, με άγνωστο παρελθόν και αβέβαιο παρόν! Που κανείς δεν θα τον σταματούσε στον δρόμο για να τον ρωτήσει «τι κάνει» και εάν «είναι καλά»! Πόσο τα είχε βαρεθεί όλα αυτά! Φανταζόταν ότι και η «Σελήνη» του την ίδια αηδία θα αισθανόταν – τουλάχιστον έτσι ήθελε να πιστεύει!

«Όταν προχωράς και κανένας δεν σε ξέρει, έχεις τη μοναδική δυνατότητα να είσαι ο εαυτός σου. Μόνο όταν γεράσεις, τότε που δεν θέλεις να σκέφτεσαι καν ποιος είσαι, αποζητάς να συναπαντιέσαι στο δρόμο με περαστικούς και γνωστούς». Αλίμονο! Τα είκοσι πέντε χρόνια της ζωής του βάραιναν τόσο «απόλυτα» και «κατηγορηματικά» επάνω του! Αλλά έτσι είναι τα νιάτα: Απόλυτα και κατηγορηματικά!

Αυτόν, είναι εμφανές ότι δεν τον ενδιέφερε καθόλου να γεράσει. Πίστευε ότι θάνατος είναι μόνο αυτός που έρχεται, όταν ο άνθρωπος είναι ακόμη νέος. Στα γεράματα, ο θάνατος μετατρέπεται απλά σε έναν «ύπνο», και αυτός δεν ήθελε να «κοιμηθεί», αλλά να «πεθάνει». Προς το παρόν, «πέθαινε» και «γεννιόταν» κάθε μέρα όπως, κάθε μέρα, «πεθαίνει»

και «γεννιέται» στον ουρανό η σελήνη... Αυτό που ήθελε να κατακτήσει ήταν η Σοφία. Και η Σοφία, κατά τη γνώμη του, μπορούσε να κατακτηθεί, μόνο όταν κανείς θα ήταν νέος – νέος στο σώμα, δηλαδή. Γιατί, στο μυαλό, το «γήρας» τού φαινόταν ότι, μάλλον, λειτουργούσε θετικά. Ένας «νέος-γέρος», λοιπόν, που δεν θα γερνούσε ποτέ. Μάλλον, δεν θα προλάβαινε, γιατί διαισθανόταν ότι – για καλή του τύχη – θα «έφευγε» νωρίς...

Ο μαύρος καβαλάρης πάνω στο άγριο φαρί του, την ώρα που η σελήνη λουσμένη στο φως της προβάλλει ερωτικά, είχε κάθε λόγο να μην «γεράσει» ποτέ σ' αυτόν τον μάταιο κόσμο...

[....]

— Ο γιος μας δεν είναι καλά, είχε πει εκείνη ένα βράδυ που, ως συνήθως, την είχε βρει να κλαίει ο σύζυγός της στο κρεβάτι τους. Αυτός, μην αντέχοντας άλλο τα κλάματά της, της είχε βάλει τις φωνές.

— Ο Θάνος μάς το είπε ξεκάθαρα. Εσύ δεν μπορείς να το καταλάβεις. Είπε να δούμε την απόφασή του με επιείκεια! Τόσο άγνωστη σου είναι αυτή η λέξη; Τόσο άγνωστη, τελικά! Λυπάμαι πολύ για σένα!

— Δεν καταλαβαίνεις ότι ο γιος μας κρύβει μεγάλο πόνο μέσα του; Δεν το καταλαβαίνεις!

— Το καταλαβαίνω! Γι' αυτό και σέβομαι την απόφασή του! Μάθε, επιτέλους, να σέβεσαι τα παιδιά σου!

— Μην μου κάνεις εμένα κήρυγμα!

— Όχι, βέβαια! Σιχαίνομαι τους κήρυκες! Καληνύχτα!

Τώρα που ο Θάνος είχε φύγει από το σπίτι, οι καβγάδες τους είχαν γίνει ακόμη πιο συχνοί. Μικρότερης διάρκειας, αλλά

μεγαλύτερης έντασης. Οι διαφορές τους, αντί να αμβλυνθούν, είχαν οξύνει τα πνεύματα. Η παραλληληματική συμπεριφορά της τον είχε κουράσει πάρα πολύ, σε σημείο που δεν μπορούσε να ελέγξει άλλο τα νεύρα του. Ξεσπούσε λεκτικά επάνω της και δεν συγκινούνταν, πλέον, ούτε στη θέα των δακρύων της. Δοκιμάζονταν και τα δικά του αλλά και τα δικά της νεύρα. Απέμενε το αποτέλεσμα για να δείξει ποιος θα ήταν ο τελικός νικητής σ' αυτή τη σφοδρή αναμέτρηση ...

Ο Θάνος δεν τα ήξερε όλα αυτά, γιατί εξακολουθούσε να έχει το τηλέφωνό του κλειστό. Άφηνε τις ώρες και τις μέρες να περνάνε βασανιστικά γι' αυτούς και λυτρωτικά για εκείνον. Όταν έδυε ο ήλιος έφερνε, για λίγο, στη μνήμη του τους γονείς και τον αδελφό του και, αμέσως, απόδιωχνε και πάλι τη σκέψη τους. Η σκέψη τους ήταν ένα νεφέλωμα, ενώ αυτός ήθελε να βιώσει τη διαύγεια ενός, άνευ ορίων, ουρανού. Έτσι, κρατούσε αποστάσεις σ' ό,τι θόλωνε τα νερά του μυαλού και της καρδιάς του. Και δεν λυπόταν καθόλου γι' αυτό, ούτε και μετάνιωνε...

[...]

...Είχε αρχίσει να σουρουπώνει και ένωσε την υγρασία να κολλάει επάνω στο μαγιό και το δέρμα της. Πάντα, αυτή την ώρα, θυμόταν τους δικούς της. Το μαντήλι, όμως, είχε λυθεί από τον καρπό της και η ελευθερία ήταν ένας δρόμος που ανοιγόταν εμπρός και όχι μια ανάμνηση καθηλωμένη πίσω. Εκείνη ήθελε να κοιτάει μόνο μπροστά. Το έλεγε και στις κατ' ιδίαν συζητήσεις της. Για εκείνη υπήρχε μόνο το σήμερα, το τώρα. Το χθες ήταν χθες και δεν συνέβαλε στην εξέλιξη, αλλά στην υποταγή. Ναι, το χθες ήταν μια υποταγή. Αν ο «Κύριος» μας (προσπαθούσε

να το ερμηνεύσει θεολογικο-φιλοσοφικά) καθηλώνονταν και υποτάσσονταν στο χθες, δεν θα βίωνε ούτε τον Γολγοθά ούτε την Ανάσταση. Έπρεπε, λοιπόν, να περπατήσει... Οι άπειροι γαλαξίες και τα αστρικά συστήματα, αυτό της έλεγαν κάθε λεπτό: «Περπάτα»! Έπρεπε να «περπατήσει»...

Μάζεψε την πετσέτα της. Κοίταξε πίσω να δει, αν είχε πάρει όλα τα πράγματά της. Δεν είχε αφήσει τίποτα. Στην αμμουδιά, με τους λίγους λουόμενους, είχε μείνει μόνη. Της ήρθε έντονα η επιθυμία να μπορούσε να ανάψει μια φωτιά στην παραλία και οι καπνοί να σκορπούσαν στα τέσσερα σημεία του ορίζοντα. Να τους έβλεπαν όλοι όσοι, μια τέτοια ώρα, βρισκόταν σε μια ερημική παραλία και να 'ρχόταν να τη βρουν. Να ενώσουν τις ψυχές και τις ανάσες τους μαζί της. Να 'ρχόταν και ο «Ενδυμίωνας»... Πόσο σίγουρη αισθανόταν ότι τη φωτιά της θα την έβλεπε σε όποια παραλία του τόπου κι αν βρισκόταν. Και ήταν, σίγουρα, ερημική η παραλία στην οποία βρισκόταν. Θα 'ρχόταν... Οπωσδήποτε θα 'ρχόταν... Θα καθόταν στα γόνατά του, απέναντί της, και θα έπαιρνε το χέρι της. Θα το έβαζε επάνω στην καρδιά του και θα τη ρωτούσε:

«Ποια είναι τα τελευταία λόγια που λέει η Σελήνη στον Ενδυμίωνα;»

Και εκείνη θα του απαντούσε, αιώνες τώρα...

«Ότι θα τον φωτίζει για πάντα.»

[....]

— *Εγώ ήμουν που έλεγα ότι κάνω ωραίες αστακομακαρονάδες;*

— *Γιατί;... Η νεαρή κοπέλα πετάχτηκε, κυριολεκτικά, από*

την πετσέτα της. Δεν περίμενε ότι θα είχε τέτοια απροσδόκητη επίσκεψη στην «παραλία της».

— *Γιατί μ' έφαγε η ψωροπερηφάνια μου. Κι, ως γνωστόν, η ψωροπερηφάνια τιμωρείται κι απ' τους θεούς!* Αυτή τη φορά, η κυρία γέλασε καλοκάγαθα, με την ψυχή της. Εκείνη την κοίταζε με απορία. Ενώ την είχε, σχεδόν, διώξει, δυο μέρες πριν, αυτή βρισκόταν, πάλι, πάνω απ' το κεφάλι της και την κοιτούσε που έκανε ηλιοθεραπεία... «*Σ' αρέσει πολύ η ηλιοθεραπεία. Κι εγώ, στα νιάτα μου, τον λάτρευα τον ήλιο!*»

— *Στην κόρη σας αρέσει η ηλιοθεραπεία;* Της ήρθε τόσο αυθόρμητα να το ρωτήσει, που ξεκαρδίστηκαν και οι δύο στα γέλια για το «υπονοούμενο» που έκρυβε αυτή η ερώτηση.

— *Ωραίο! Ωραίο!* φώναξε η κυρία. «*Μ' αρέσει το χιούμορ σου!*»

— *Δεν μου απαντήσατε όμως.*

— *Της αρέσει.* Το μητρικό βλέμμα, ώρες-ώρες, κρύβει μέσα του τόση τρυφερότητα. Ωστόσο, η «επισκέπτρια» αμφιταλαντευόταν, αν θα μπορούσε να καθίσει. Άραγε η «Άρτεμις» θα της έδινε αυτό το δικαίωμα ή θα την έδιωχνε πάλι;

— *Δεν κάδεστε;* είπε, τελικά, η «θεά».

— *Ω! Πολύ θα το 'θελα! Λοιπόν... Τι έλεγα;... Α! Ναι! Έκανα, που λες, μια αστακομακαρονάδα να σκοτώσεις άνθρωπο! Γελούσε, σαν μικρό παιδί. «Αφού έλεγα και ξαναέλεγα “Καλά που δεν ήρθε η κοπέλα! Ρεζίλι θα γινόμουν”».*

— *Συμβαίνουν κι αυτά μερικές φορές.*

— *Συμβαίνουν, δεν θα πει τίποτα!*

— *Και μετά; Την πετάξατε;*

— *Ω! Όχι απλά την πετάξα, αλλά την έκρυψα κιόλας να μην τη δούνε οι άλλοι και μ' αρχίσουν στην καζούρα!*

— *Αμαρτήσατε, εν κρυπτώ, δηλαδή!*

— *Ου! Ναι! Ναι!* Το γέλιο έβγαине τόσο αυθόρμητα από μέσα της, όπως το νερό μιας πηγής που τίποτα δεν ανακόπτει τη ροή του.

— *Και το φαγητό, μια καλλιτεχνία είναι. Αν η «δημιουργός» δεν έχει τα κέφια της!...*

— *Σκοτώνει το «δημιούργημά» της άνθρωπο!* Ένα κύμα ευφορίας τύλιξε τον αέρα, με τη ζέση του... *«Αχ! Πόσο ωραία είναι η θάλασσα! Κι αυτός ο φλοίσβος! Η αλμύρα πάνω στο σώμα! Τα μαυροκόκκινα βότσαλα! Έτσι μου 'ρχεται να βουτήξω! Τ' απόγευμα, η θάλασσα είναι μια μαγεία!»*

— *Φοράτε μαγιό;*

— *Όχι, αλλά μπορώ και να βουτήξω! Θα κλείσεις τα μάτια;*

— *Και αν σας δει κανείς;*

— *Ποιος να με δει; Μόνο εσύ κι εγώ είμαστε στην παραλία, τέτοια ώρα. Η «Άρτεμις» γύρισε μπρούμυτα πάνω στην πετσέτα της.*

— *Τώρα μπορείτε.* Η κυρία του νησιού γδύθηκε και μπήκε γρήγορα στο νερό. Η «Άρτεμις», μετά από λίγα λεπτά, έτσι όπως ήταν γυρισμένη μπρούμυτα, την άκουσε να φωνάζει:

— *Είναι υπέροχα! Έλα κι εσύ, αν θέλεις!*

Ανακάθισε στην πετσέτα της. Χαμογέλασε και κούνησε το κεφάλι της αρνητικά. Την έβλεπε να παίζει με το νερό, σαν παιδάκι. Μια έκανε ανάσκελα, μια μπρούμυτα. Πλατσούριζε και πετούσε ολόγυρά της νερά. Κάπου-κάπου, ανασήκωνε τα πόδια της, κάνοντας το νερό να πετάγεται πίδακας, ξεσπώντας σε γέλια και επιφωνήματα χαράς. Η «Άρτεμις» ταξίδευε με το βλέμμα της στα μονοπάτια, όπου μόνο εκείνη γνώριζε να διασχίζει, έχοντας, πάντα, κρεμασμένο στην πλάτη της το τόξο

της. Κι ήταν ένα τόσο γλυκό και ονειροπόλο βλέμμα, που, για μια στιγμή, η κυρία σταμάτησε τις φωνές και τα γέλια και έμεινε εκστασιασμένη να την κοιτάζει...

Η «θεά», τελικά, σηκώθηκε, κρατώντας την πετσέτα της. Πλησίασε την ακτή και την «λουόμενη» και, αντί να τραβήξει ένα βέλος φαρμακερό από κείνα που είχε πάντα στη φαρέτρα της και να στοχεύσει την κυρία που περίμενε, καρδιοχτυπώντας, η «θεά», αντιθέτως, απλώνοντας το χέρι της, της έδωσε την πετσέτα που κρατούσε...

— *Σκουπιστείτε, κυρία του νησιού. Θα κρυώσετε*» της είπε, χαμογελώντας τρυφερά...

[...]

Είχανε περάσει τόσο όμορφα, εκείνο το απόγευμα στην παραλία με το μαύρο βότσαλο, και η κυρία του νησιού δεν μπορούσε να καταλάβει γιατί είχε εξαφανιστεί η «θεά» της, τόσο απροσδόκητα, από προσώπου γης! Λες και την είχε καταπιεί την «Άρτεμις» η θάλασσα - ή μάλλον οι δρυμοί και τα απόκρημνα φαράγγια! Ανησυχούσε μην έπαθε κάτι. Δεν την είχε δει πουθενά στο νησάκι. Να είχε φύγει, χωρίς να την αποχαιρετήσει;...

Μελαγχόλησε. Το σιγανό κύμα έβρεχε τα πόδια της. Ήταν τόσο ωραία, πριν από τρεις ημέρες, και τόσο μουντά όλα σήμερα. Όταν οι «θνητοί» αντικρίζουν τους «θεούς», το μόνο που απομένει είναι μια πικρία, τελικά...

Της είχε δώσει την πετσέτα της να σκουπιστεί. Δεν την είχε διώξει. Την κράτησε κοντά της, δίνοντάς της τη ζεστασιά που τόσο ήθελε! Η «θεά» είχε χαμογελάσει τρυφερά. Είχε γελάσει μαζί της αυθόρμητα. Είχε αφήσει το ονειροπόλο βλέμμα της να

αγκαλιάσει το άπειρο. Είχε γίνει, για δυο ώρες, «ανθρώπινη». Το τόξο της το ακούμπησε πάνω στην υγρή, απογευματινή άμμο. Άφησε το κυνήγι, για να δεχτεί την «ειρηνευση». Την ειρηνευση των αισθημάτων και των αισθήσεων...

Τώρα, όμως, ήταν μόνη. Η «Άρτεμις» είχε χαθεί και πάλι. Την πήρανε οι κακοτράχαλοι δρόμοι, τα ανήλια μονοπάτια με τα ψηλά χορτάρια, οι γκρίζες περιοχές όπου μόνο οι πανύψηλες κορφές των δέντρων αντικρίζουν τον ήλιο. Το ηλιοβασίλεμα, χρυσιζοντας και κοκκινίζοντας τον ορίζοντα της θάλασσας, της έδειχνε το δρόμο της μοναξιάς... Κόκκινος από αίμα, χρυσός από εμπειρίες. Απ' όλες εκείνες τις εμπειρίες, που την εκλέπτυνσή τους, τη φέρεις, σαν άρωμα, πάνω στο δέρμα σου... Λεπτό, διάφανο άρωμα... Έκανε έναν κύκλο με το πόδι της πάνω στα βότσαλα της ακτής...

«Μέσα σ' αυτόν τον κύκλο, κλείνονται όλα», μουρμούρισε θλιβερά. Μέσα σ' αυτόν τον κύκλο, θα έκλεινε και η κυρία του νησιού το απόγευμα που είχε κολυμπήσει, βγάζοντας τα ρούχα της. Πετώντας, για λίγο, από επάνω της, τη μοναξιά της...

[....]

... Η θεά Άρτεμις ακόνιζε, με προσοχή, τα βέλη της και έλεγχε την ευλυγισία του τόξου της. Έπρεπε να το έχει έτοιμο για το επόμενο κυνήγι στο δάσος. Οι άνθρωποι πλησίαζαν, πάντα, επικίνδυνα τους θεούς, μαγεμένοι απ' το θάμπος της θείκης τους δύναμης και απλότητας. Εκείνη, όμως, δεν είχε γεννηθεί για να την πλησιάζουν. Η Λητώ την είχε γεννήσει, ταξιδεύοντας πάνω στα φτερά του νότιου ανέμου, σ' ένα απόμερο νησάκι, μακριά απ' τα βλέμματα των πολλών...

Ήταν μια τόσο εύκολη γέννα, σχεδόν, μ' ένα πόνο, όπως συνηθίζεται να λέγεται. Αμέσως, αν και νεογέννητο βρέφος, η Άρτεμις ορκίστηκε να συντρέχει σε όλους τους τοκετούς, σε όλες τις ωδίνες, με πρώτη και καλύτερη εκείνη της μητέρας της – τις ωδίνες που η φύση όρισε να ορίζουν τη ζωή...

Αυτή η ιδιότητά της θα ήταν, πάντα, ένα «προνόμιο» που δεν θα έχανε ποτέ... Ούτε ανάμεσα στους θεούς ούτε ανάμεσα στους ανθρώπους... Το αλάφρωμα απ' τους πόνους της ζωής τους...

[.....]

«Μια πιστολιά ακούγεται!

Η ρομαντική εποχή τέλειωσε! Ο ρεαλισμός αρχίζει! Το σύνθημα δόθηκε και το ποτάμι δεν πάει πίσω. Δεν υπάρχουν μάχες, φονικά, νίκες, ήττες, δυνάμεις που βρίσκονται σε συνεχή διαμάχη, μοναχικοί καβαλάρηδες με μαύρο μανδύα, που τρέχουν να αγγίξουν το θάνατο! Απλά, τα πράγματα παίζουν το ρόλο τους και οι άνθρωποι μεταμφιέζονται. Ο ένας προχωράει μπροστά και ο άλλος ακολουθεί. Άλλος «θνητός», άλλος «θεός»... Εσένα, όμως, φιλόδοξε λογοτέχνη, αναδύεται το αίμα σου και, μερικές φορές, η πένα σου πάει λίγο πιο δεξιά ή αριστερά! Ξέρεις, ωστόσο, ότι όλο και κάποιος θα σε συγχωρέσει γι' αυτό σου το ατόπημα!

Σεβασμός! Σεβασμός και επιείκεια!

Το χαρτί τσαλακώθηκε και πετάχτηκε στο χαλί... Τι άγρια που έγινε η έκφραση του προσώπου σου ξαφνικά!

Αν κοιτάξουμε πόσο ίσιος είναι ένας δρόμος, τότε καταλαβαίνουμε και πόσο αυστηρός είναι συνάμα. Τότε, αυτό που θέλεις, φίλε λογοτέχνη, είναι να πιαστείς από το χέρι με παιδιά που κατεβαίνουν με φόρα το δρόμο, ξεσπώντας σε γέλια δυνατά, παρά να

ασπαστείς το «μοναχικό σχήμα» αυτής της στείρας διαδρομής.

Ο ένας προχωράει μπροστά και ο άλλος ακολουθεί. Άλλος «θνητός», άλλος «θεός». Μην το ξεχάσεις αυτό ποτέ...

Άρπαξε γρήγορα τη πένα σου και το χαρτί και γράψε όπως-όπως!...

Γέλα! Γέλα!

Τώρα, που γλύκανε το πρόσωπό σου, μπορείς και να γελάσεις...»

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

Και έτσι τελείωσαν οι μέρες της στο απόμερο νησάκι. Πάνω στο κατάστρωμα, την ώρα του δειλινού, έβλεπε τη στεριά να ξεμακραίνει, μια χούφτα άγονο χώμα, και ένα σμήνος γλαροπούλια να την αποχαιρετούν. Ένα νησί, μια θάλασσα... Όταν ένας άνθρωπος βρίσκει και τα δύο, πρέπει να αισθάνεται ευτυχισμένος, και όταν τ' αποχαιρετά, ακόμη περισσότερο. Όταν, όμως, τ' αποχαιρετά μια «θεά»;...

Η κυρία του νησιού, πάνω στα βότσαλα, έκανε έναν κύκλο... Τον κύκλο της ζωής που, σαν καταβόθρα, κλείνει μέσα του τα πάντα. Η «Άρτεμις», που ήξερε να φέρνει και να παίρνει τη ζωή, χαίδευε με το βλέμμα της κάτι που δεν θα έχανε ποτέ... Την Αθανασία της... Η θάλασσα, τα νησιά, τα βότσαλα στην ακτή, τα άγρια δάση, οι φθινοπωρινοί λειμώνες ήταν μέσα της. Δεν τ' αποχαιρετούσε... Απλά τα άγγιζε, παρθενικά, με τα βέλη της, κοιτάζοντάς τα από το κατάστρωμα του πλοίου...

Ένας βέλος ήρθε και τρύπησε, απ' άκρη σ' άκρη, την καρδιά της κυρίας. Σκέφτηκε ότι αυτό το μικρό νησάκι ήταν η καταδίκη της. Δεν θα έφευγε ποτέ απ' αυτή τη φυλακή. Τα παιδιά της, κάποια μέρα, θα έφευγαν. Θα τα έπαιρνε μακριά της η ίδια η ζωή. Όμως, εκείνη θα έμενε πάντα στο νησί. Η «Άρτεμις» είχε φύγει. Ήταν σίγουρη ότι η «θεά» της είχε φύγει, εκείνο το απόγευμα, χωρίς να την χαιρετήσει. Πότε, όμως, οι θεοί χαιρετούν τους θνητούς; Έπρεπε να το περιμένει. Έπρεπε να το έχει φανταστεί.

...Εκείνο το απόγευμα, στην μικρή έρημη παραλία του νησιού της έκλαψε πικρά. Γιατί ήξερε ότι δεν θα έφευγε ποτέ από το νησί... Ενώ η «Άρτεμις», σίγουρα, είχε φύγει...

[...]

— *Μα, καλά! Έφυγες, χωρίς να την χαιρετήσεις;* την είχε ρωτήσει, με απορία, ένας συνάδελφός της, όταν του διηγήθηκε τα «καθέκαστα» των ολιγοήμερων διακοπών της στο άγνωστο – για τους πολλούς – νησί, καθώς και τη γνωριμία της με την «κυρία του νησιού».

— *Δεν ήθελα να την στεναχωρήσω,* του είχε απαντήσει εκείνη, χαμηλώνοντας τα μάτια της, πάνω στο γραφείο της.

— *Ναι, αλλά έτσι φάνηκες τελείως αγενής!* είπε εκείνος έκπληκτος για την αλλόκοτη συμπεριφορά της.

Αγενής! Πόσο λίγο, τελικά, γνωρίζουν οι θνητοί τους θεούς! Ποτέ ένας θεός δεν συμπεριφέρεται με αγένεια! *Εκείνη* δεν του είπε τίποτα. Μόνο κοίταξε έξω από το μικρό παράθυρο του στενού κελιού της, που έβλεπε στο απέναντι πανεπιστημιακό οίκημα... Είχε διαισθανθεί, αν και πάνω στο πλοίο, τα δάκρυα της κυρίας, τον πόνο της. Είχε διαισθανθεί ότι είχε πάει, τη συνηθισμένη εκείνη ώρα, να τη βρει στην μικρή παραλία με το μαύρο βότσαλο, όπου ο φλοίσβος της θάλασσας είχε νανουρίσει κάποια απογεύματα και τις δύο. Ήταν, σχεδόν σίγουρη, ότι είχε καθίσει πάνω στα βότσαλα και ατένιζε, με θολή ματιά, τον αχνό ορίζοντα της δύσης, ολομόναχη ... Όχι, δεν ήταν αγενής. Δεν θα μπορούσε ποτέ να είναι αγενής. Είχε διαισθανθεί τόσα πράγματα... Και ήταν όλα αληθινά...

[...]

... Μάλλον είναι η ώρα της να μπει και εκείνη στο χορό και να χορέψει... Ερύθημα και μύρα το πρόσωπό της να λαμπρύνουν στον αερώδη ουρανό. Στη λίμνη Αχερουσία τη λούζουν οι Καβείροι. Από το μίasma του θανάτου για να την καθαρίσουν. Όμως, εκείνη των «νερτέρων» θεά τους είναι, και εξουσία στον ουρανό, τη γη, τη θάλασσα και τον Κάτω Κόσμο έχει. Κυνηγετική, ανδρεία αλλά και βάρβαρη. Δαδούχος, Φωσφόρος και Χθονία. Μάγισσα, που μ' όνειρα άγρια και τρομερά, ανθρώπους κυριεύει! Και όσοι από τα Εκάταια τα όνειρα απαλλαχθούν, στον ουρανό, Σελήνη θα τη βρουν και Άρτεμις στη γη, γιατί στο όριο αυτή κινείται της ζωής και του θανάτου, γης και αιθέρα...

Και το όνομα αυτής... *Εκάτη*.

Γιατί τη νύχτα μόνο, το αλύχτισμα των άγριων σκυλιών, «από μακριά», τον ερχομό της φανερώνει...

[...]

... Πετάχτηκε έντρομη. Το ρολόι στο κομοδίνο της έδειχνε τρεις τα μεσάνυχτα. Τα σκυλιά έξω γάβγιζαν σαν τρελά. Έφερε το χέρι της πάνω στο μέτωπο και τα μάγουλα. Ήταν ιδρωμένη και η καρδιά της κόντευε να σπάσει. Ο άντρας της κοιμόταν δίπλα της. Δεν είχε αντιληφθεί το παραμικρό.

«Ένα κακό όνειρο» σκέφτηκε. Από αυτά τα όνειρα που σε κάνουν να ξυπνάς μέσα στη νύχτα και μετά να τα σκέφτεσαι για το υπόλοιπο της ημέρας. Είχε νιώσει την αύρα της να την πλησιάζει. Είχε νιώσει την ανάσα της στο αυτί της. «Δεν είναι καλά τα νεύρα μου» είπε πάλι από μέσα της. «Από τότε που

έφυγε ο Θάνατος... ». Από τότε που έφυγε ο γιος της, συνειδητοποίησε ότι τίποτα δεν είναι, τελικά, δεδομένο στη ζωή. Ό,τι έχεις σήμερα, το χάνεις αύριο...

Εκείνη την είχε αισθανθεί καθαρά. Τα λόγια της μπορούσε να τα επαναλάβει, όπως ακριβώς τα είχε ακούσει στο όνειρό της:

«... και όσοι από τα Εκάταια τα όνειρα απαλλαχθούν, στον ουρανό, Σελήνη θα τη βρουν και Άρτεμις στη γη, γιατί στο όριο αυτή κινείται της ζωής και του θανάτου, γης και αιθέρα...».

Θυμήθηκε τον χαρτοκόπτη που της είχε κάνει δώρο η νεαρή φίλη της, εκείνη την ημέρα, στο ξενοδοχείο. Ένας χαρτοκόπτης μ' ένα γυναικείο κεφάλι. Όταν τη ρώτησε ποια ήταν η γυναίκα που παριστάνονταν, εκείνη τότε της απάντησε:

— Η προστάτιδα θεά μου. Η Άρτεμις...

— Και θέλεις αυτή η θεά να προστατεύει και μένα;

— Ναι.

Το αγαπημένο της τρίπτυχο, «ΣΕΛΗΝΗ-ΕΚΑΤΗ-ΑΡΤΕΜΙΣ». Έτσι της είχε πει...

«Περίεργο κορίτσι. Πάντα περίεργη ήταν»... Τι να έκανε άραγε; Είχε περάσει πάνω από χρόνο. Καταλάβαινε ότι εκείνη δεν ήθελε, πια, να τη δει. Είχαν ειπωθεί κάποια λόγια και, μέσα στην ανταλλαγή των πυρών, μία σφαίρα είχε βρει κατευθείαν την καρδιά της. Έτσι η νεαρή φίλη της δεν θέλησε ξανά να τη δει. Αναρωτιόταν ποια σφαίρα ήταν αυτή που την είχε πληγώσει τόσο πολύ. Μέσα στο σωρό των λεγομένων, πού να βρίσκεται άραγε η αλήθεια; Από τότε, δεν την ξαναείδε. Ή, μάλλον, την είδε μια-δυο φορές, αλλά εκείνη έκανε πως δεν αντιλήφθηκε την παρουσία της, για να μην αναγκαστεί να της μιλήσει.

«Δεν θέλει ούτε να με δει μπροστά της» είχε κάνει τη σκέψη τότε.

Πώς άλλαξαν τα πράγματα σε μια στιγμή! Έφταιξε; Και να φανταστεί κανείς ότι γνωρίστηκαν...

Τα σκυλιά εξακολουθούσαν να γαβγίζουν έξω στο δρόμο. Το όνειρο το είχε δει. Τα πράγματα δεν άλλαξαν. Το μόνο που είχε αλλάξει ήταν η «Άρτεμις». Είχε γίνει απόμακρη και ένας θυμός μέσα της φούντωνε και, σαν φωτιά, έκαιγε τα σωθικά της. Έγειρε το κεφάλι της στο μαξιλάρι και γύρισε από τη μεριά του άντρα της. Εκείνος κοιμόταν βαθιά.

«Την αγαπάω» σκέφτηκε. «Πάντα την αγαπούσα. Δεν το κατάλαβε ποτέ» και έκλεισε τα μάτια της, μήπως και κάποιο άλλο όνειρο έφερνε την «Άρτεμη» - την προστάτιδα θεά της - και, πάλι, κοντά της...

[...]

«Δεν θα ξαναγυρίσω ποτέ κοντά της» ψιθύρισε η «Άρτεμις» σιγανά μέσα στη νύχτα. Πάνω στο κομοδίνο, δίπλα στο κρεβάτι της, το ρολόι έδειχνε τρεις τα μεσάνυχτα... «Το ποτάμι δεν γυρίζει πίσω, και ό,τι κούτσουρα και πέτρες παρέσυρε στο διάβα του, τα πέταξε στις άκρες του, παρατημένα και αφημένα εκεί. Σκάλωσαν. Ρίζωσαν πάνω τους χορτάρια και βρύα. Έτσι είναι και οι αναμνήσεις. Κάποτε σκαλώνουν. Και, τότε, πάνω τους φυτρώνουν χορτάρια και βρύα. Οι χορταριασμένες αναμνήσεις είναι πεταμένες στις όχθες ενός ορμητικού χειμάρρου. Ο χρόνος κυλάει, ενώ αυτές έχουν σκαλώσει για πάντα...».

Η «θεά», Άρτεμις στη γη, Σέληνη στον ουρανό, έκλεισε τα μάτια, γέρνοντας το κεφάλι της στο μαξιλάρι ... Όταν οι θεοί κλείνουν τα μάτια τους σ' ένα θνητό, κλείνουν και την καρδιά τους μαζί. Εκάτεια τα όνειρα που βλέπουν τότε οι θνητοί. Γιατί,

τους «νέρτερους», η Εκάτη εξουσιάζει! Κι αυτοί που έρπουν και κείτονται πολύ στα χαμηλά, για μιας θεάς τα μάτια δεν αξίζουν!...

*«Σελήνη, κυανόχρωμη κι ασημοφορεμένη!
Κρύψου! Κρύψου για εκείνον που σ' αντίκρισε
κι, όμως, δεν σε είδε!
Άρτεμις, γοργοπόδαρη και τοξοφορεμένη!
Τα βέλη σου μην σπαταλάς
για όποιον δεν σε θέλει!
Εκάτη, βγες από τη γη και σύρε τον χορό σου!
Στον ύπνο, έλα, του θνητού να πεις το μυστικό σου!
Κι αν, μες στη νύχτα, ουρλιαχτό από σκυλιά ακούσει
Τον ερχομό σου να μην δει, γιατί θα μετανιώσει!»...*

[...]

— Έχεις πυρετό. Πρέπει να μείνεις στο κρεβάτι, της είπε ο άντρας της.

— Δεν είναι τίποτα. Θα μου περάσει, είπε εκείνη και κούρνιασε κάτω απ' τα σκεπάσματα, γιατί έτρεμε ολόκληρη. Εκείνος έβαλε το χέρι του πάνω στο μέτωπό της και τη χάιδεψε.

— Ό,τι θέλεις, φώναξέ με. Καλή ξεκούραση.

Βγήκε, κλείνοντας πίσω του την πόρτα της κρεβατοκάμαράς τους, ενώ εκείνη έκλεινε τα μάτια της, αφήνοντας και δύο δάκρυα να κυλήσουν στα πυρωμένα, απ' τον πυρετό, μάγουλά της...

(Ο πυρετός συνεχίστηκε και την επόμενη ημέρα, ιδιαίτερα υψηλός. Ο σύζυγός της φοβήθηκε και κάλεσε γιατρό στο σπίτι. Ο γιατρός, αφού την εξέτασε προσεχτικά, είπε στον άντρα της εμπιστευτικά ότι δεν μπορούσε να καταλάβει την αιτία αυτού του πυρετού. Χρειαζόταν περαιτέρω εξετάσεις...)

[...]

...Ο ένας προχωράει κι ο άλλος ακολουθεί... Ήταν η σειρά του να επισκεφθεί το άμοιρο νησάκι. Και η κυρία του νησιού, ένα απόγευμα, την ίδια πάντα ώρα, την ώρα που της είχε μάθει η «Άρτεμις» να ξαπλώνει πάνω στο μαύρο βότσαλο, είδε έκπληκτη έναν νεαρό άντρα, στο ίδιο σημείο που η «θεά» συνήθιζε ν' απλώνει την πετσέτα της, να έχει βάλει εκείνος τη δική του.

Και το όνομα αυτού... Ενδυμίωνας. Γιατί αυτό που «ευρίσκεται εντός μας» είναι παντού και πάντοτε παρόν. Η «Άρτεμις» τής το είχε πει ένα απόγευμα που κοίταζαν κι οι δυο τη θάλασσα:

«Για κάθε Σελήνη υπάρχει πάντα ένας Ενδυμίωνας...».

Ήταν τόσο ποιητικά τα λόγια της «θεάς»! Ποτέ της δεν κατάλαβε απόλυτα τι ήθελε να πει. Ούτε και τόλμησε ποτέ να τη ρωτήσει. Μια μέρα μόνο – ένα απόγευμα (γιατί μόνο το απόγευμα τής είχε δώσει το δικαίωμα η «θεά» να τη συναντά) της αποκάλυψε δειλά τη σκέψη που είχε κάνει, όταν την πρωτοείδε να κάνει ηλιοθεραπεία:

— Όταν σε πρωτοείδα και μίλησα μαζί σου, σκέφτηκα ότι, αν ήσουν θεά, θα ήσουν η Άρτεμις. Κοίταξε προσεχτικά για να δει τις αντιδράσεις της. Εκείνη παρέμεινε ατάραχη, ξαπλωμένη στην πετσέτα της. Μόνο μετά από λίγα λεπτά, την άκουσε να λέει:

— Τι έχει η Άρτεμις που θα μπορούσα να το έχω εγώ;

— Τόξο και βέλη...

— Τόξο και βέλη!

— Δεν το είπα για να σε προσβάλλω! Από θανατισμό!

Η «θεά» έστρεψε, τελικά, το βλέμμα της και την κοίταξε γλυκά. Και, τότε, την άκουσε να λέει αυτά τα λόγια, που δεν θα ξεχνούσε ποτέ:

— Για κάθε Σελήνη υπάρχει πάντα ένας Ενδυμίωνας...

Τι σχέση είχαν αυτά τα λόγια, εκείνο το απόγευμα, με τη δική της παρατήρηση, δεν κατάλαβε ποτέ! Ούτε και τόλμησε να ρωτήσει, γιατί η «θεά» πρόλαβε κι έκλεισε, αμέσως, τα μάτια της στις απογευματινές ακτίνες του ηλίου, που με ένα βαθύ κόκκινο χρωμάτιζαν το σώμα της και τα μαλλιά της...

Λες, λοιπόν, ο *Ενδυμίωνας* να ήταν αυτός ο νεαρός που ξάπλωνε στο ίδιο ακριβώς σημείο με εκείνη; Λες να ήταν εκείνη η *Σελήνη* και όχι η *Άρτεμις*, όπως της είχε πρωτοφανεί; Κάποια μέρα μπορεί και να έλυνε αυτόν τον γρίφο.

Απομακρύνθηκε προσεχτικά από την παραλία, για να μην αντιληφθεί ο *Ενδυμίωνας* την παρουσία της. Γιατί αυτή δεν ήταν η *Σελήνη* και είχε χάσει, δια παντός, και την *Άρτεμη* της... Πού να ήταν τώρα; Πού να ήταν; Πόσο της έλειπε! Να γύριζε, πάλι, πίσω! Να γύριζε στο νησί!...

[....]

...Εξακολουθούσε να κοιτάει έξω από το καγκελόφραχτο παράθυρο του μικρού γραφείου της. Ο συνάδελφος και φίλος της είχε φύγει, πριν από λίγα λεπτά. Σε τρεις εβδομάδες αρχίζουν οι ακαδημαϊκές υποχρεώσεις της. Προσπαθούσε να συγκεντρωθεί στην ιδέα ότι το καλοκαίρι «εξέπνεε»...

Το μυαλό της «έτρεχε» στο άγονο νησάκι και στην «Κυρία». Λυπόταν τόσο πολύ που την είχε αφήσει μόνη. Στην μικρή παραλία με το μαύρο βότσαλο... Ήθελε να μπορούσε να της κάνει ένα δώρο... Αλλά τι;...

Άνοιξε το συρτάρι του γραφείου της. Είδε τον ασημένιο χαρτοκόπτη, με το κεφάλι της θεάς *Άρτεμις*, ανάγλυφα σκαλισμένο

στη λαβή του. Θυμήθηκε το δώρο που είχε κάνει σ' εκείνη, τη «μεγάλη φίλη» της, την «κυρία του τρένου»... Είχε πάρει δύο όμοιους χαρτοκόπτες. Έναν είχε κρατήσει αυτή και τον άλλο της τον είχε κάνει δώρο...

— *Θέλεις η θεά Άρτεμις να προστατεύει και μένα; την είχε ρωτήσει η μεγάλη φίλη της, γελώντας. Οι μηνήμες ξεπήδησαν και πάλι... Ένα δώρο που δεν της άξιζε, τελικά, όπως αποδείχτηκε...*

Περιεργάστηκε τον χαρτοκόπτη της. Ήταν σε άριστη κατάσταση. Τον έβαλε σ' ένα όμορφο κουτάκι. Έκοψε ένα μικρό χαρτί και άρχισε να γράφει...

«Αγαπητή Κυρία...

Θα επιθυμούσα να δεχτείτε αυτόν τον ασημένιο χαρτοκόπτη που εσωκλείω στον φάκελο, με το κεφάλι της θεάς Άρτεμις. Άλλωστε, αν θυμάμαι καλά, μου είχατε πει ένα απόγευμα ότι προσομοιάζω με αυτή τη θεά. Ομολογώ ότι πρόκειται περί του προσωπικού μου χαρτοκόπτη και, όπως καταλαβαίνετε, έχει ιδιαίτερη συναισθηματική αξία για μένα να τον έχετε εσείς.

Δεχτείτε το ταπεινό μου αυτό δώρο, ως ένδειξη ευγνωμοσύνης για τη γνωριμία μας και τις μέρες που πέρασα στο νησί σας.

Εύχομαι να είστε καλά.

“Άρτεμις”

Υ.Γ. Επιτρέψτε μου να υπογράψω την επιστολή μου με αυτό το προσωνύμιο»

Έβαλε το δώρο σ' έναν φάκελο και του ευχήθηκε να έχει καλό ταξίδι στο δρόμο του για την κυρία του νησιού...

[...]

Έλαβε τον φάκελο, μία εβδομάδα αργότερα, ένα πρωινό, από τον ταχυδρόμο του νησιού, τον Κυρ-Λευτέρη. Τον πήρε τρέχοντας και, σαν μικρό κορίτσι, πήγε στην παραλία για να τον ανοίξει εκεί. Μόλις τον έσκισε, είδε τον ασημένιο χαρτοκόπτη και το σημείωμα. Κάθισε πάνω στα βότσαλα. Χρειάστηκαν μόλις λίγα λεπτά. Διάβαζε την κάθε πρόταση με απίστευτη ανυπομονησία και λαχτάρα. Όταν είδε ότι η «θεά» υπέγραφε τη σύντομη επιστολή της ως «Άρτεμις», τα μάτια της βούρκωσαν στη στιγμή. Η «Άρτεμις» τής είχε κάνει το πιο ωραίο δώρο!

Ένα απέραντο αίσθημα αγάπης την κατέκλυσε. Η «θεά» τη θυμόταν! Δεν την είχε ξεχάσει, κι ας μην την είχε χαιρετήσει, φεύγοντας. Αυτό ήταν ό,τι πιο ωραίο θα μπορούσε να της συμβεί στο μικρό νησί της μοναξιάς της...

Κράτησε σφιχτά τον φάκελο πάνω στην καρδιά της και, κοιτάζοντας τον ανοιχτό ορίζοντα, ευχήθηκε η «Άρτεμις» να έχει καλή τύχη στον κόσμο των θεών και των ανθρώπων της...

[...]

...Ποιος ήταν, όμως, ο κόσμος των θεών και των ανθρώπων της «Άρτεμις»; Ήταν ένας κόσμος πραγματικός ή φανταστικός; Ένας κόσμος ορατός ή άορατος; Και οι άνθρωποι που κατοικούσαν σ' αυτόν τον κόσμο ήξεραν να πορεύονται στη ζωή τους με γνώμονα την τύχη;

Τι να ευχηθείς σε μια «θεά»; Να έχει καλή τύχη; Ίσως και οι θεοί να χρειάζονται, τελικά, την καλοτυχία των ανθρώπων, ζώντας σε έναν κόσμο που τον μοιράζονται με αυτούς. Τα δέντρα,

οι θάλασσες, τα ποτάμια, τα βουνά, τι θα ήταν, στην πραγματικότητα, χωρίς την καλοτυχία των ανθρώπων;

Όλος ο κόσμος, ορατός και αόρατος, μια μεγάλη τύχη «διαχειρίζεται». Την τύχη της βούλησης... Της βούλησης... Αυτού του ευσεβούς πόθου... Του πόθου που κάνει τον ήλιο να ανατέλλει το πρωί και να δύει την εσπέρα... Της βούλησης που κάνει τη Σελήνη να αστροσκορπίζεται μέσα στη νυχτιά, όταν την κοιτάς μαγεμένος... Της βούλησης που κάνει την Άρτεμη να στοχεύει, τρέχοντας - σχεδόν πετώντας πάνω απ' τη γη...

Της βούλησης που κάνει το μαύρο να φαντάζει άσπρο και το άσπρο γκρι... Αυτό το γκρι χρώμα είχε και ο κόσμος της «Άρτεμις»... Και τον μοιραζόταν με όσους ερχόταν κοντά της, αγνοώντας τα βέλη που είχε στη φαρέτρα της και το αλύγιστο, κρεμασμένο στην πλάτη της, τόξο...

[...]

Άλλες τρεις εβδομάδες προθεσμία... Μετά, θα τελειώναν όλα... Κοιτούσε έξω από το καγκελόφραχτο κελί της... Δεν είχε πολύ χρόνο... Έπρεπε να πάρει γρήγορα μια απόφαση... Κοιτούσε έξω από το καγκελόφραχτο κελί της... Μια απόφαση ήταν όλα... Μια απόφαση...

Τελικά, σηκώθηκε όρθια... Αύριο, το απόγευμα, θα ήταν εκεί... Στην μικρή παραλία, με το μαύρο βότσαλο... Θα ήταν εκεί... Το μαντήλι που είχε δέσει στον καρπό της είχε λυθεί σε μια ριπή του ανέμου, αλλά είχε μείνει στην παραλία να την περιμένει...

Πάντα γυρνάς στον τόπο από όπου έχεις να πάρεις κάτι... Κάτι που ξέχασες... Κάτι που άφησες... Κάτι που σε περιμένει...

(Η κυρία δεν πίστευε στα μάτια της, όταν την είδε, το απόγευμα, την ίδια ώρα... Δεν φορούσε το μαγικό της... Δεν ξάπλωνε στην πετσέτα της... Δεν έκανε ηλιοθεραπεία... Είχε περασμένο έναν μικρό σάκο στον ώμο της και τα ξανθά μαλλιά της ανέμιζαν ανέμελα στην ακτή... Η κυρία έκανε ένα βήμα μπροστά και σταμάτησε... Η «δεά» χαμογέλασε παιδικά... Την πλησίασε... Άπλωσε το χέρι της σθεναρά και την τράβηξε, με αυτοπεποίθηση, στην αγκαλιά της, γιατί της φάνηκε ότι η κυρία ήταν πολύ συγκινημένη...)

— Όσο καιρό έλειπες, ένας νεαρός έβαζε την πετσέτα του, στο ίδιο ακριβώς σημείο με σένα. Ήταν μεγάλη η απουσία σου... Πολύ μεγάλη... Η «θεά» άνοιξε, μετά από λίγα λεπτά, την αγκαλιά της, για να «απελευθερώσει» την κυρία που είχε κουρνιαστεί, σαν πληγωμένο πουλί. «Τον ονόμασα “Ενδυμίωνα”...» Γέλασε, βουρκωμένη... «Καλά δεν έκανα; Ε;»

— Πολύ καλά. Άψογα.

— Τι λες; Να κάνουμε ένα μπάνιο;

— Έχω το μαγικό μέσα στον σάκο μου.

— Μπαίνω πρώτη! Ξεντύσου! Δεν σε βλέπω!

— Ωραία! Γδύθηκε και έβαλε γρήγορα το μαγικό της.

— Μαγεία το νερό! Μαγεία! Έλα!

Αν ξέραμε πόσο χαιρόνται οι θεοί με τη χαρά των ανθρώπων! Αν ξέραμε... Η «Άρτεμις» το ήξερε αυτό πολύ καλά. Κοιτούσε την κυρία και ο νους της έτρεχε σε κάτι τόσο μακρινό και κοντινό συνάμα... Σε κάτι που μόνο ο ουρανός και ένα μικρό σύννεφο μπορούσαν να μοιραστούν, εκείνη τη στιγμή, μαζί της...

Γλίστρησε μέσα στο θαλασσίνο νερό και άφησε το σώμα της ν' αρμενίζει γαλήνια, με τον ήλιο στην πλώρη του караβιού της

και το γέλιο της κυρίας να απλώνεται και να γεμίζει την μικρή έρημη ακτή του νησιού...

[....]

Εκείνο το απόγευμα ο «Ενδυμίωνας» δεν θέλησε να πάει για μπάνιο. Από την ημέρα που είχε έρθει στο νησί, παρατηρούσε, με την άκρη του ματιού του, μια κυρία που συνήθιζε τις απογευματινές ώρες να στρώνει την πετσέτα της, λίγο πιο πέρα από εκεί που καθόταν ο ίδιος, και να ατενίζει το πέλαγος μονάχη της...

«Τι να σκέφτεται άραγε; Τι να αναπολεί;» αναρωτιόταν... Φαινόταν πολύ μοναχικός άνθρωπος, όπως και ο ίδιος άλλωστε. Μήπως, με τον νου της, να έψαχνε κάτι που έχασε και που θα ήθελε να έχει;

Έδειχνε να έχει την ηλικία της μητέρας του. Ένωσε μια ασυναίσθητη συμπάθεια για την κυρία της μικρής παραλίας, την κυρία του νησιού... Σκέφτηκε ότι, την ίδια στιγμή, θα μπορούσε και η μητέρα του να κάθεται σε μια ερημική παραλία και να σκέφτεται την απουσία του... Ήθελε να την πλησιάσει και να της μιλήσει, αλλά φοβόταν να μην τον παρεξηγήσει. Έτσι, έμενε καθηλωμένος στη θέση του, μην τολμώντας να κάνει το πρώτο βήμα...

Το βήμα που θα τον έφερνε κοντά στην κυρία του νησιού...

[.....]

Ο «Ενδυμίωνας» τής φαινόταν πολύ μοναχικός νεαρός για την ηλικία του. Και τέτοια σύμπτωση! Να βάζει την πετσέτα του στο ίδιο ακριβώς σημείο με την «Άρτεμη»! Τον παρακολουθούσε διακριτικά από εκεί που καθόταν, όλες αυτές τις μέρες.

Τι να σκεφτόταν άραγε; Τι να έψαχνε; Μια «Σελήνη» μήπως;

Η «Άρτεμις» τής είχε πει ότι για κάθε Σελήνη υπάρχει πάντα ένας *Ενδυμίωνας*. Ποια να ήταν, όμως, η δική του Σελήνη; Ήθελε να τον πλησιάσει και να του πιάσει κουβέντα. Λυπόταν να τον βλέπει να κάθεται μονάχος του. Εξάλλου, έδειχνε να έχει την ηλικία του γιου της.

Αλλά... Αν την παρεξηγούσε;... Αν παρερμήνευε τα λόγια της και τις προθέσεις της;... Έτσι, έμενε καθηλωμένη στη θέση της, μην τολμώντας να κάνει το πρώτο βήμα...

Το βήμα που θα την έφερνε κοντά στον «Ενδυμώνα»...

[....]

Το ιατρικό πόρισμα είχε βγει και ήταν ξεκάθαρο. «*Μετατραυματικό σοκ*» το είπαν οι γιατροί. «*Άγχος*» το είπε ο άντρας της. Αλλά... Η Εκάτη είχε κάθε λόγο να κρατάει τη δάδα της και να φωτίζει τις άγνωστες πτυχές ενός «*κακού ονείρου*» που βλέπουν οι άνθρωποι, όταν οι θεοί έρχονται στον ύπνο τους για να τους θυμίσουν...

Δεν φωτίζει το παρελθόν το παρόν, αλλά το αντίθετο. Ένα παρόν είναι, πάντα, ο καθρέφτης ενός παρελθόντος... Εκάταια τότε τα όνειρα των θνητών... Γιατί η νύχτα σαν θα 'ρθεί, τα μάτια ανοίγουν και οι κόρες διογκώνονται...

[....]

... Άνοιξε τα μάτια της. Κοίταξε γύρω της και αισθάνθηκε τη θηλιά να σφίγγεται ακόμη περισσότερο γύρω από τον λαιμό της. Ο κόσμος, μιλιούνια, να κατακλύζει το πάρκο του θεάτρου.

Πολλοί ζητούσαν καταφυγή κάτω απ' τα δέντρα για να δροσιστούν απ' τον Αυγουστιάτικο ήλιο που τους έκαιγε. Νεαροί και νεαρές προχωρούσαν νωχελικά, κρατώντας μπουκάλια με νερό. Άλλοι πάλι ξάπλωναν στο γρασίδι και ή διάβαζαν κάποιο βιβλίο ή ρέμβαζαν ή αγκάλιαζαν το ταίρι που είχαν δίπλα τους. Οι κόρες της διογκώθηκαν. Ήταν μόνη. Μέσα σ' αυτό το πάρκο ήταν μόνη. Κλείνοντας τα μάτια της και πριν τ' ανοίξει, στο απειροελάχιστο αυτό διάστημα, είχε ευχηθεί να γέμιζε το πάρκο μονάχα από λουλούδια. Μικρά, μικρά λουλουδάκια, σε διάφορους χρωματισμούς, σχήματα και αρώματα. Αυτό που έβλεπε ήταν άσχημο, αντιαισθητικό. Ένα θέαμα ανυπόφορο. Πώς άλλαξαν τα πράγματα! Πώς έγιναν όλα άμορφα, χωρίς ψυχή και σχήμα! Το πάρκο έμοιαζε με την Κολυμπήθρα του Σιλβάμ! Βαριά μυρωδιά από ανθρώπινη σάρκα και γεύση από ψητό καλαμπόκι. Μόνο το γρασίδι στο πάρκο έφερε επάνω του τα ίχνη μιας δροσιάς. Όλα τα υπόλοιπα ήταν αφυδατωμένα και ξερά. Και πιο αφυδατωμένη και ξερή ήταν η καρδιά της. Ένας κήπος μαραμένος, δίχως άνθη...

Έκλεισε ξανά τα μάτια της. Σ' έναν χρόνο, πόσα αγαπημένα πρόσωπα δεν είχε χάσει! Πρόσωπα που είχαν αφήσει το στίγμα τους επάνω της και άλλα που όργωσαν το «είναι» της με τραχιές γραμμές. Βαθιά ρυάκια που μέσα τους κυλούσε το νερό μιας θύμησης, μιας ανάμνησης, μιας στοργής. Ένα χάδι που έμεινε πάνω στο χέρι της. Μια ματιά που δεν σβήστηκε ποτέ από το μυαλό της. Κάποια λόγια που η ηχώ τους αναπαράγονταν ακόμη μέσα στα αυτιά της...

Ήταν μόνη. Οι γιατροί είχαν κάθε λόγο να βγάζουν τα πορίσματά τους. Είχε και εκείνη, όμως, το δικό της «πόρισμα». Το είχε βγάλει μια νύχτα, στο ξάφνιασμα ενός «κακού ονείρου»,

στο αλάφιασμα από τον ύπνο στον ξύπνιο. Ήταν μόνη. Και αυτό που την είχε εγκαταλείψει δεν ήταν μόνο τα αγαπημένα της πρόσωπα, αλλά η ίδια της η νιότη. Στο ξύπνημα της νιότης, η μοναξιά είναι αμελητέα ποσότητα, όσο «επαχθείς» και εάν είναι οι «όροι» της. Στη χαραυγή, όμως, του γήρατος, η μοναξιά γίνεται ανυπόφορη. Αηδιαστική. Μισητή. Ξεδιάντροπη...

Πού ήταν ο γιος της, ο Θάνος; Σε ποιο νησί περνούσε το καλοκαίρι του μακριά της; Πού ήταν οι χαρές που προσδοκούσε; Ποιος ήταν ο σύζυγός της; Ποια ήταν η ίδια; Πού ήταν η «Άρτεμις», η «συνταξιδιώτισσά» της εκείνο το πρωινό με το τρένο; Γιατί να φύγει τόσο απότομα από τη ζωή της; Είχε μείνει μόνο ο χαρτοκόπτης στο συρτάρι της να της τη θυμίζει...

Ο ήλιος βασίλευε στο πάρκο του θεάτρου... Βασίλευε ένα απόγευμα Αυγούστου του... Βασίλευε, όπως και η ίδια της η ζωή, ριγμένη σ' ένα πράσινο χορτάρι, δίχως άνθη και οσμή...

[....]

Ήταν κάτι που το ήθελε διακαώς, εδώ και πολύ καιρό – σχεδόν χρόνια. Η συλλογή της - τόσα είδη συλλεκτικών κομματιών - έπρεπε, κάποια στιγμή, να εκτεθεί στο φως του ήλιου. Η αίθουσα είχε βρεθεί. Οι ημερομηνίες είχαν οριστεί. Οι προετοιμασίες προβλέπονταν πυρετώδεις. Ήθελε την «Άρτεμις» δίπλα της. Της το είχε πει, άλλωστε, ότι ετοιμαζόταν να κάνει μια έκθεση στο μικρό πολιτιστικό κέντρο του νησιού.

Οι αναμνήσεις, τόσων και τόσων ετών, ζητούσαν να βγουν από το σκοτάδι, από τα τέσσερα ντουβάρια του εργαστηρίου της, και να έρθουν σε επαφή με τους κατοίκους του νησιού και όλους τους ξένους τουρίστες που βρίσκονταν σ' αυτό.

Η «θεά», εκείνο το πρωί, δεν είπε τίποτα στο άκουσμα αυτής της επιθυμίας. Η κυρία του νησιού το αισθάνθηκε και ένωσε αμήχανα. Μήπως η «θεά» της τη θεωρούσε, τελικά, γραφική; Μήπως δεν ήθελε ν' ασχοληθεί με κάτι που δεν την ενδιέφερε πραγματικά; Δεν άντεχε να πιστεύει ότι έστρεφε τη σκέψη της σε κάτι που δεν ενέκρινε καθόλου. Η «θεά», μετά από ολιγόλεπτη σιωπή, άνοιξε, επιτέλους, τα χείλη της και ψέλλισε:

- Θα γίνει σύντομα αυτή η έκθεση;
- Το συντομότερο δυνατό.
- Πολύ πιθανόν να μην είμαι...
- Θέλω να είσαι. Θα ήθελα δηλαδή...
- Καλή επιτυχία εύχομαι.
- Πού πας;
- Θα τα πούμε το απόγευμα στην παραλία.

Η κυρία έμεινε έκπληκτη από τη συμπεριφορά της «θεάς». Είχε σκοτεινιάσει το πρόσωπό της εντελώς ξαφνικά! Μια καλλιτεχνική έκθεση ήταν! Τι το μεμπτό υπήρχε, δεν μπορούσε να καταλάβει! Νόμιζε ότι θα την χαροποιούσε μ' αυτό το νέο!

Κοίταξε το δείγμα των προσκλήσεων που σκόπευε να βγάλει για τους εκλεκτούς προσκεκλημένους της. Το κρατούσε σφιχτά μέσα στο χέρι της και δεν είχε προλάβει καν να το δείξει στην «Άρτεμις»! Είχε «ποτίσει» με τον ιδρώτα της παλάμης της.

Περίεργο... Της φαινόταν πολύ περίεργη αυτή η «στροφή»... Θα προσπαθούσε το απόγευμα να τη ρωτήσει διακριτικά στην παραλία... Πολύ διακριτικά όμως, γιατί δεν ήθελε επ' ουδενί να στεναχωρήσει, για κάποιον λόγο, την «Άρτεμη» της...

[...]

...Ο «Ενδυμίωνας» είδε την κυρία του νησιού να κάθεται μόνη της, δίπλα στην ακτή, και να βρέχει τα πόδια της. Πάλι κάποια σκέψη βάραινε τον νου της. Δεν τόλμησε να την πλησιάσει. Αλλά και εκείνη, ενώ τον είδε να ξαπλώνει λίγα μέτρα μακριά της, δεν έκανε καμιά κίνηση «προσέγγισης».

Ήταν άκρως περιεργο να είναι τόσο κοντά οι δυο τους και, ταυτόχρονα, τόσο μακριά ο ένας από τον άλλο... Πρόσεξε ότι κρατούσε κάτι αιχμηρό μέσα στα χέρια της και το περιεργάζονταν... Κάτι σε χρώμα ασημί μάλλον...

Τι ήταν αυτό, δεν ήξερε...

[....]

Η κυρία του νησιού δεν ήξερε τι ήταν αυτό που έκανε την «Άρτεμη» να κατσουφιάσει το πρωί, σε σημείο ώστε να μην έρθει ούτε και στην παραλία για το απογευματινό μπάνιο που συνήθιζαν να κάνουν μαζί. Κρατούσε τον χαρτοκόπτη της μέσα στα χέρια της – το δώρο που της είχε ταχυδρομήσει η «θεά», πριν από λίγες μέρες - και αναρωτιόταν πού έφταιξε ...

«Σαν τον χαρτοκόπτη της, αιχμηρό χαρακτήρα έχει. Η σιωπή της σε πληγώνει ακόμη πιο πολύ...»

Και όμως... Της έλειπε... Πάντα θα της έλειπε η «Άρτεμις»... Το ήξερε... Πάντα θα λείπουν οι «θεοί» στους θνητούς... Αυτή είναι η νομοτέλεια της φύσης και δεν αλλάζει... Πάντα, ο χαρακτήρας τους θα μοιάζει με έναν λεπτό ασημένιο χαρτοκόπτη, κοφτερό, «επώδυνο»...

Θα κόβει, με ακρίβεια μυστική, τα «φύλλα» της καρδιάς των ανθρώπων και θα ξακρίζει τις άκρες των ονείρων τους, ώστε να μην πάντουν ποτέ να «τηρούνται οι αναλογίες» της ζωής...

[...]

«*Τηρουμένων των αναλογιών*» θα μπορούσε η αυριανή μέρα να είναι η αρχή της γνωριμίας τους! Η άγνωστη κυρία του νησιού είχε φύγει από την παραλία, λίγα λεπτά πριν. Δεν είχε κάνει μπάνιο. Για μια ώρα περίπου, πέρασε δίπλα στην ακτή, απόμνη και μελαγχολική, ατενίζοντας τον ορίζοντα...

Πήρε τον χαρτοκόπτη στα χέρια του. Τον περιεργάστηκε προσεχτικά... Φαίνεται πως της έπεσε, τη στιγμή που σηκώθηκε για να φύγει. Τώρα, είχε έναν «λόγο» για να την «προσεγγίσει». Αν ερχόταν αύριο το απόγευμα, θα την πλησίαζε, με ευγενικό τρόπο, και θα της έδινε τον χαρτοκόπτη της. Θα της έλεγε:

«*Αυτό πρέπει να σας έπεσε εχθές*». Εκείνη θα τον ευχαριστούσε και μετά θα έπιαναν κουβέντα...

Έπιασε σφιχτά την ασημένια, σκαλιστή λαβή και είδε ένα γυναικείο κεφάλι χαραγμένο επάνω της. Με μια δεύτερη ματιά, διαπίστωσε ότι παριστάνονταν η θεά Άρτεμις, με το τόξο της κρεμασμένο στην πλάτη. Αγαπημένη θεά για εκείνον, αφού «συγγένευε» με τη Σελήνη. Με τη «*Σελήνη*» του...

Ξανακοίταξε τον χαρτοκόπτη προσεχτικότερα αυτή τη φορά. Μα, ναι... Δεν έκανε λάθος... Ήταν σίγουρος... Τον ίδιο χαρτοκόπτη είχε και η μητέρα του! Της τον είχε κάνει δώρο εκείνη... Όταν ακόμη...

Πικρό τέλος είχε η φιλία τους. Ούτε κατάλαβε ποτέ γιατί. Η μητέρα του, μόνο μισόλογα τού είχε πει...

«*Κοίτα σύμπτωση!*» σκέφτηκε και έβαλε τον χαρτοκόπτη στην τσέπη του, για να τον δώσει αύριο που θα έβλεπε την κυρία του νησιού... «*Θιασώτης*» μιας *Σελήνης* και μιας *Άρτεμις*...

[...]

Μήπως δεν είναι τα συναισθήματα ένα φως κινδύνου που αναβοσβήνει σε ανύποπτο χρονικό διάστημα, όταν το κόκκινο χρώμα γίνεται ένδειξη εισβολής ενός «εχθρού», μιας αδιόρατης απειλής, μιας θολής ανάμνησης που ξυπνάει το υποσυνείδητο και κάνει την καρδιά να χτυπάει δυνατά, έτοιμη να γίνει χίλια κομμάτια;

Όταν το άκουσε, οι χτύποι της καρδιάς της σήμαναν αμέσως τον επερχόμενο «κίνδυνο». Το υποσυνείδητο πετάχτηκε σαν αέριο εγκλωβισμένο στα έγκατα της γης και ο «εισβολέας» ήρθε να διεισδύσει μέσα στα χέρια της, που τα αισθάνθηκε να τρέμουν ελαφρά.

«Το δις εξαμαρτείν είναι για τους ανθρώπους, όχι για τους «θεούς!» έκανε αστραπιαία τη σκέψη. Δεν σκόπευε να κάνει το ίδιο λάθος δύο φορές, αυτή μια «θεά»! Οι μνήμες, σαν ποτάμι που τα νερά του φούσκωσαν, απειλούσαν να πλημμυρίσουν κάθε γωνιά της... Και η κυρία του νησιού, με την έκθεσή της, τής ζητούσε ακριβώς αυτό: Να κάνει το ίδιο λάθος ξανά! Αποκλείεται! Αυτή τη φορά η «Αρτεμις» δεν θα ενέδιδε σ' ένα άπιαστο όνειρο!... Δεν θα ενέδιδε οπωσδήποτε!...

[...]

... Δεν θα της ζητούσε ποτέ να ενδώσει σε κάτι που δεν ήθελε! Απλά, είχε την εντύπωση ότι θα την ευχαριστούσε! Γι' αυτό και της το είπε! Ήταν μια επιθυμία ετών να εκθέσει τη συλλογή της στο μικρό νησί της! Αισθάνθηκε την ανάγκη να μοιραστεί μαζί της αυτό το όνειρο! Πού ήταν το κακό;

Είχε μια διαίσθηση ότι ούτε και σήμερα το απόγευμα θα την

έβρισκε στην μικρή τους παραλία για το καθιερωμένο μπάνιο. Θα το «έσκαιγε» και πάλι η «θεά» της, όπως και εχθές, για τους δρυμούς με τα απάτητα μονοπάτια και τις άγριες παρθένες φυλλωσιές... Με ένα τόξο κρεμασμένο στην πλάτη, σαν κυνηγημένη από θεούς και δαίμονες...

Πού χανόταν, όμως, η «Άρτεμις», η «Σελήνη», η...; Πού πήγαινε; Κανένας δεν γνώριζε. Ποια συναισθήματα τύλιγαν το κορμί και τα θειικά χέρια της; Ποια καρδιά χτυπούσε κάτω από το στήθος της; Όλα αυτά παρέμεναν ένα ατελείωτο αίνιγμα... Η κυρία του νησιού δεν κατάφερε να λύσει αυτό το αίνιγμα. Αλλά ούτε και η «θεά» ήθελε να της πει τη λύση...

«Δεν θα πάω για μπάνιο» μονολόγησε, κοιτάζοντας τον κήπο της από τη βεράντα του νησιώτικου διώροφου σπιτιού της. *«Τι νόημα έχει; Αφού εκείνη...»*

[...]

... Ήταν άτυχος! Άτυχος! Έπρεπε να το παραδεχτεί και να συμφιλιωθεί με αυτή την παραδοχή! Ίσως, αυτό να τον ανακούφιζε και λιγάκι! Σήμερα που ο «Ενδυμίωνας» ήθελε οπωσδήποτε να δει στην ακτή την κυρία του νησιού να κάθεται και να βρέχει τα πόδια της στο κύμα, σήμερα εκείνη βρήκε να μην έρθει! Κρατούσε τον χαρτοκόπτη και σκεφτόταν:

«Λες να έφυγε από το νησί και να μην την ξαναδώ; Να είναι κάποια ξένη που ήρθε για λίγες μέρες;»

Ήταν απογοητευμένος. Τόσο απογοητευμένος, που άρπαξε την πετσέτα του από την αμμουδιά, πριν καλά-καλά την στρώσει, και έφυγε, προβληματισμένος για την τύχη του αλλά και την «άγνωστη τύχη» της κυρίας του νησιού...

[...]

Η «Άρτεμις» ήξερε ότι στεναχωρούσε την κυρία. Το ήξερε και αυτό ήταν δυσβάσταχτο για μια «θεά». Αλλά... Δεν είχε άλλα περιθώρια αντίδρασης. Δεν είχε πάει και σήμερα το απόγευμα για μπάνιο, μόνο και μόνο για να μην τη δει και αναγκαστεί να της δώσει «εξηγήσεις». Και ποιες «εξηγήσεις» θα μπορούσαν να «εξηγήσουν» αυτό που της συνέβαινε; ..

Μίσος... Αντιπάθεια... Πόνος... Πώς να τα «εξηγήσεις» όλα αυτά; Πώς;

Υπάρχουν στιγμές που και οι ίδιοι οι θεοί εγκαταλείπουν τους θρόνους των αόρατων βασιλείων τους και κατακρημνίζονται μαζί με τους θνητούς στον ορατό κόσμο των πραγμάτων και των αισθήσεων...

Αλίμονο! Αλίμονο!...

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ

Τι να 'ναι, άραγε, αυτό που κάνει το στήθος να φουσκώνει και τα πνευμόνια να διαστέλλονται στον ίδιο ρυθμό, όταν το «παιχνίδι» είναι χαμένη υπόθεση και η «ειρήνευση» των αισθήσεων μια άπιαστη διάσταση;

Η ειρήνευση... Η γαλήνια πτυχή ενός ανθρώπινου σώματος, φτιαγμένο, ωστόσο, για θυμούς, εξάρσεις, εντάσεις, απογοητεύσεις αλλά και υπερβάσεις συνάμα. Αυτή η γαλήνια πτυχή υπήρχε μέσα της. Ίσως, μάλιστα, να ήταν και ιδιαίτερα αναπτυγμένη για τα ανθρώπινα δεδομένα. Η «θεά» που γαλήνευε στο σώμα και την ψυχή της, την παρέσερνε στο «άβατον» μιας εκλεπτυσμένης σκέψης, στα έγκατα μιας εκούσιας μοναξιάς, ενός μοναχικού βίου. Όμως... Το τόξο έριχνε ακόμη τα βέλη του, και η χορδή όταν τεντώνονταν για ακρίβεια στον στόχο, φουσκώνοντας με αέρα τα πνευμόνια της, ήταν η κίνηση που εξισοροπούσε τον χρόνο με την αιωνιότητα... Τον «ανθρώπινο» θυμό της με την αδιατάραχτη «θεική» γαλήνη της...

Και το όνομα αυτής...

Σελήνη... Εκάτη... Άρτεμις...

[...]

Αυτό το τρίπτυχο τη βασάνιζε συνεχώς, όλες αυτές τις μέρες που ήταν στο κρεβάτι με πυρετό... «*ΣΕΛΗΝΗ-ΕΚΑΤΗ-ΑΡΤΕΜΙΣ*»... Προσπαθούσε να το αποκρυπτογραφήσει με το

νου της. Και ο τυχερός αριθμός της νεαρής φίλης της, το τρία... Έτσι της είχε πει τότε, πριν «ψυχρανθούν» οι σχέσεις τους... Η αλήθεια είναι ότι το τρία είχε έναν λόγο να συγκλίνει με το τρίπτυχο. Αλλά γιατί, κατ' ανάγκη, τρίπτυχο;... Ήταν ένα εύλογο ερώτημα...

Ο γιος της, ο Θάνος, εδώ και είκοσι ημέρες που ζούσε και ανέπνεε μακριά της, χωρίς να της λέει που είναι, της έστειλε μόνο ένα μήνυμα ζωής. Πολύ λιτός και λακωνικός και σχεδόν ανάληγτος στα δικά της παρακάλια να της πει πού ήταν και πότε θα γυρίσει, κατέβασε απαλά το ακουστικό του τηλεφώνου του και έκλεισε τη γραμμή...

...Η Σελήνη, η Εκάτη και η Άρτεμις ήταν, οπωσδήποτε, τρεις θεότητες. Γιατί δεν ερχόταν, λοιπόν, σαν θεές που ήταν, να τη βοηθήσουν σ' αυτή τη σκληρή δοκιμασία που περνούσε; Γιατί δεν ερχόταν εκείνη που επικαλούνταν αυτές τις «θεές» να τη βοηθήσει; Πού να ήταν;... Κάποτε της είχε πει ότι υπάρχει ένα πολύ μικρό νησί, που ούτε στον χάρτη δεν φαίνεται καλά-καλά, και οι τρεις αυτές θεότητες το προστατεύουν από τους «εισβολείς»... Τους «θνητούς εισβολείς» και τα χρόνια της «φθοράς»...

Η πρώην φίλη της, επομένως, είχε ένα τρίπτυχο, έναν τυχερό αριθμό, το τρία, και ένα νησί να το προστατεύουν τρεις θεές από τους «εισβολείς»... Αυτά καταλάβαινε. Λίγα; Πολλά; Αυτά ήταν τα μόνα στοιχεία που είχε για να στοιχειοθετήσει μια «ετυμολογία»...

Αν έβρισκε το νησάκι στον χάρτη! Αν το έβρισκε! Θα είχε, τότε, και τη δυνατότητα να συναντήσει εκεί και τις τρεις αυτές θεότητες! Και αφού ήταν τρεις, όλη η τύχη θα ήταν με το μέρος της!... Όμως... Το νησί ήταν τόσο δύσκολο να βρεθεί στον χάρ-

τη... Και έτσι το τρίπτυχο γινόταν, μέρα με τη μέρα, μια στείρα εμμονή, δίχως λύση και ειρήνευση...

[...]

...Ένα νησί είναι τόσο δύσκολο, τελικά, να το περπατήσεις! Όλο και κάτι θα υπάρχει που θα σου ξεφεύγει πάντα! Μια κορυφογραμμή που το μάτι σου δεν την «έπιασε», μέσα στη φευγαλέα την αχλή του πρωινού... Ένας δρομίσκος που χάνεται μέσα στο κατακίτρινο το στάχυ του καλοκαιριού... Ένα πλακόστρωτο, που τα πόδια σου δεν το περπάτησαν, για να βγουν σε ψηλό καμπαναριό από λευκό ξωκλήσι... Ένα βότσαλο στην ακτή που παραδέρνει αμήχανο στο κύμα, το απαλό... Μια αλοπρόσαλλη σκιά που χάθηκε, πριν η μέρα να προλάβει να τη δει... Μία φωνή που έσβησε στις νύχτας το αντιφέγγισμα...

Ένα νησί, είναι το χώμα που μονάχος σου δεν τόλμησες ποτέ να περπατήσεις... Κι η δροσιά του, σε μια αύρα του πελάγους, είναι η θύμηση για κάτι που, στο δρόμο σου, αφήνεις...

[...]

... Δεν ήταν εύκολο ν' αφήσει την «Άρτεμη» να παραδέρνει στους δρόμους, τους δρυμούς και τα φαράγγια! Δεν ήταν εύκολο για την κυρία του νησιού να συμφιλιωθεί μ' αυτό! Όχι, δεν ήταν! Δεν της ήταν καθόλου εύκολο ν' αποδεχτεί τη «θείκη» της φύση και να την αφήσει να φύγει! Πόσο ματαιόδοξα αγαπάνε οι άνθρωποι τους θεούς τελικά! Το ήξερε ότι η αγάπη της ήταν ματαιόδοξη! Η κυρία του νησιού το ήξερε πολύ καλά αυτό!

Όμως... Αν η «Άρτεμις» δεν ήτανε «θεά», θα της ήταν, τότε, πιο εύκολο να της πει... Πόσο πολύ πονάει η αλήθεια! Το

νησί... Το νησί της ήταν έρημο... Δίχως θεούς... Δίχως βωμούς... Ήταν μικρό και έρημο... Ολόγυρα η θάλασσα το τύλιγε ασφυκτικά... Η γη τ' αγκάλιαζε με χώμα και βροχή... Το ζέσταινε με του ηλίου της τη θερμή... Το θάμπωνε του ανέμου ο νοτιάς... Και των ανθρώπων του το χνώτο... Το νησί ήταν έρημο... Τόσο μικρό που δεν το έβρισκες στον χάρτη... Τόσο ασημαντό που έμοιαζε με φύλλο καταγής...

Όμως... Όμως, εκείνη ήτανε «θεά»... Δεν ήτανε να «παίξει» με τον πόνο... Μόνο το τόξο της μπορούσε να κρατάει... Και με τα βέλη της να βρίσκει κάθε στόχο... Τον στόχο που οι άνθρωποι δεν βρίσκουν από μόνοι... Γιατί χαμένος είναι αυτός... Στης ερημιάς τους τα συντρίμια...

[...]

Αν είναι απ' τα συντρίμια να ξεπηδήσει η χαρά!... Είναι πολλά τα ερείπια που πρέπει κανείς να προσπεράσει στο δρόμο του. Βαδίζει πάνω σε σωρούς από μπάζα, σοβάδες και σκουριασμένα παλιοσιδέρα. Τρίζουν και κροταλίζουν στον αέρα σαν άγρια θεριά.

Δεν είναι, όμως, τα χαλάσματα μονάχα... Είναι κι ο βόμβος από μελισσιών τους ήχους... Κάλεσμα επίμονο... Στο ξέφωτο ενός δάσους σε προσμένουν.

[...]

Μέλισσες βούζαν μέσα στ' αυτιά της «θεάς» ασταμάτητα. Ήταν σαν να πρόσμεναν να τις ακολουθήσει... Εκείνη είχε καθίσει στη ρίζα μιας ελιάς και τις άκουγε ήρεμη. Δεν ήθελε

τίποτε άλλο, αυτή την ώρα, απ' το να ξαποστάσει. Ήταν τόσο μακριά το κυνήγι της μέσα στο δάσος, που αυτό το ξέφωτο ήταν μια αληθινή λύτρωση...

Η «Άρτεμις» ήθελε μόνο ν' ακουμπήσει και να ξεκουράσει το κορμί της σ' ένα δέντρο. Να χαλαρώσει τα δάχτυλα του χεριού της απ' τη χορδή του τόξου της. Ν' αφήσει το βλέμμα της να αιωρείται απλά στο κενό, χωρίς το άγχος του ακριβούς και αλάνθαστου στόχου...

Και τότε... Σ' αυτή τη γλυκιά και ονειρική ραστώνη... Ω! Δεν είναι μόνο η αγάπη ιδίωμα των ανθρώπων! Είναι, πρωτίστως, των θεών! Έφερε τη μορφή του... Τον είδε να έρχεται προς το μέρος της... Ήταν τόσο, μα τόσο γενναία η περπατησιά του! Αψηφώντας κάθε κίνδυνο, ο «Ενδυμίωνας» την πλησίαζε... Δεν φοβόταν το τόξο της... Δεν φοβόταν τα βέλη της... Δεν φοβόταν την άγρια αλλά και αγνή ψυχή της... Ούτε καν το πάλλευκο κορμί της που ιριδίζε στον λάβρο ήλιο... Ήταν δική του... Ήταν η «θεά» του... Το όνειρό του, τη νύχτα... Η ανάσα του, τη μέρα...

Αν είναι στη ρίζα μιας ελιάς ο έρωτας να ζήσει!... Γονατιστός, στην αγκαλιά της γέρνει γλυκά... Σε μια αθάνατη στιγμή, τη μοναξιά της παρασέρνει...

[...]

... Ήθελε να ζήσει περήφανα τον έρωτά του, στα είκοσι πέντε του χρόνια! Χωρίς τριγμούς και αναστολές. Χωρίς εξάρσεις και μάταια πάθη. Αυτή η σκέψη τον παρέσερνε, νύχτα και μέρα... Και ο έρωτάς του... Μια σκιά... *Αρτέμιδα*, στη γη... Στον ουρανό, *Σελήνη*... Και τις νυχτιές, *Εκάτη*...

Σ' αυτό το απόμερο νησί, που ελιές φυτρώναν εδώ κι εκεί...
Μέλισσες βούιζαν ασταμάτητα μέσα στ' αυτιά του και δεν τον
άφηναν να κοιμηθεί...

[....]

Μέσα στη σύγχυση και την ανακατωσούρα για τις προετοιμασίες της έκθεσής της, η κυρία του νησιού διαπίστωσε ότι της έλειπε ο χαρτοκόπτης. Είχε χάσει το δώρο, το πιο πολύτιμο δώρο που της είχε κάνει η «Άρτεμις»... Είχε σκοπό να το συμπεριλάβει μέσα στα συλλεκτικά κομμάτια της συλλογής της. Ήταν κι αυτό κάτι για το οποίο έτρεφε ιδιαίτερη αγάπη... Όμως... Ο χαρτοκόπτης δεν βρισκόταν πουθενά... Μάλλον, πρέπει να τον έχασε εκείνο το απόγευμα στην ακτή... Ένιωθε τόσο μόνη... Η «θεά» την είχε εγκαταλείψει και πάλι... Της είχε φυτεύσει ένα βέλος κατευθείαν στην καρδιά της... Και είχε φύγει...

Πού να ήταν ο χαρτοκόπτης της; Ποια χέρια να τον είχαν βρει; Το μυαλό της πήγαινε στον παράξενο νεαρό... Να τον είχε αυτός;... Είχε εξαφανιστεί και εκείνος, όπως και η «Άρτεμις»... Ένα ακόμη απόγευμα στην παραλία ολομόναχη, δίχως θεούς και «Ενδυμίωνα», να βρέχει στο κύμα τα γυμνά της πόδια...

Η σιωπή των θεών θα είναι, πάντα, δυσβάσταχτη για τους ανθρώπους... Ό,τι πιο δυσβάσταχτο στον κόσμο τούτο... Οι σιωπές...

[....]

Τι όμορφο που ήταν να καρτεράει την επιστροφή του αγαπημένου της γιου και να νιώθει την αγκαλιά της να γεμίζει από

τη ζεστασιά και τη θαλπωρή του κορμιού του... Τι όμορφο να κλείνει τα χέρια του μέσα στα δικά της... Και να ακούει τη βαθιά φωνή του Θάνου να της λέει απλά: «*Επέστρεψα μητέρα από το νησί...*»

[...]

Έφερε ένα γύρο με το βλέμμα της το εργαστήρι... Απίστευτος συνωστισμός πραγμάτων. Άναρχα τοποθετημένα εδώ και εκεί. Το μόνο πράγμα που μπορούσε να αντιληφθεί κανείς ήταν η κτητικότητα του ιδιοκτήτη. Συσσώρευε στο «παλάτι» του τα «λάφυρά» του για χρόνια ολόκληρα, και σαν να μην έφτανε αυτό, ήθελε να τα εκθέσει κιόλας με τη χυδαιότητα που κρύβει κάθε διάθεση επίδειξης! Για να τα δει ο κόσμος και να υποκλιθεί στη δύναμή του, την αφεντιά του;

Ποια ήταν, όμως, αυτή για να μπορεί να «διαφεντεύει» τις ζωές των άλλων; Ποιος της είχε δώσει αυτό το δικαίωμα;... Η κυρία του νησιού στάθηκε στο παράθυρο του εργαστηρίου της και κοίταξε τη μικρή συκιά που είχε φυτέψει κάποτε. Είχε γίνει, πια, ψηλό δέντρο, γεμάτο γλυκείς καρπούς. Ναι... Ήταν γεμάτο καρπούς... Κανένας, όμως, δεν άπλωνε το χέρι του, πια, να κόψει ένα σύκο. Τα παιδιά της τα είχαν βαρεθεί. Ο άντρας της δεν έπρεπε, για λόγους υγείας, να τρώει. Κάπου-κάπου, έκοβε αυτή από κανένα και το έτρωγε μονάχη. Και όμως... Αυτή τη συκιά την είχε φυτέψει, πριν από πολλά χρόνια. Την είχε φροντίσει σχεδόν με ιερή προσήλωση. Το χώμα της και το νερό της ήταν, αποκλειστικά, δική της ευθύνη. Και λοιπόν; Ιδού η κατάληξη...

Πολλές φορές σκέφτηκε να φέρει άνθρωπο να την κόψει. Τα σύκα βάραιναν τα κλαδιά και όταν εκείνα λύγιζαν, τότε έπε-

φταν κάτω στο πλακόστρωτο. Το λέρωναν και γινόταν εστία συγκέντρωσης πάσης φύσεως εντόμων. Ήταν μάταιο να κρατάει αυτό το δέντρο, για να τρώει τρία σύκα την ημέρα! Το νησάκι ήταν μικρό. Μια σταλιά. Σε πόσους να έδινε από τον περιβόητο καρπό της; Και γιατί να ήταν εκείνοι υποχρεωμένοι να δεχτούν αυτόν τον καρπό, ενώ είχαν τα δικά τους σύκα;

Ήταν μια ανάγκη... Έπρεπε να το παραδεχτεί... Να έχει μια συκιά... Αυτή η ανάγκη είχε ξεπέσει... Είχε εκφυλιστεί... Ήταν εμφανές... Δεν συγκινούσε πλέον κανέναν... Ούτε καν την ίδια, στην πραγματικότητα... Ήταν εμφανές... Εμφανείς και οι συνέπειες αυτή της αναγκαιότητας... Έπρεπε να το κόψει το δέντρο. Ήταν άσκοπο να το κρατάει στην αυλή της. Ίσως, ο άνεμος, κάποια μέρα, να έφερνε, στο πέρασμά του, νέα σπόρια... Να τα έριχνε στον κόρφο της αυλής της και ένα νέο δέντρο να ξεφύτρωνε στον χρόνο... Όμως, τον σπόρο θα τον είχε φέρει ο άνεμος... Τα χρόνια... Οι εποχές... Όχι εκείνη...

Αύριο, κιόλας, θα έφερνε άνθρωπο να κόψει τη συκιά! Και θα ματαίωνε και την προγραμματισμένη έκθεση! Είχε δίκιο η «θεά» που την είχε εγκαταλείψει για δεύτερη φορά. Ήταν υπερόπτρια! Πολύ υπερόπτρια! Ήταν τόσο κτητική και αυταρχική, που ήταν αδύνατον μια «θεά» να μείνει δίπλα της! Μόνο η καταφρόνια της άξιζε! Δεν ήξερε μονάχα να μαγειρεύει τις πιο ωραίες αστακομακαρονάδες! Είχε και τα καλύτερα σύκα σ' όλο το νησί! Τα καλύτερα εκθέματα! Αυτό ήταν γελοίο! Απίστευτα γελοίο! Πόσο ακόμη θα γελοιοποιούνταν! Πόσο ακόμη, Θεέ μου! Η «Άρτεμις»...

[...]

...Η «Άρτεμις» τη λυπόταν... Σίγουρα, τη λυπόταν... Την είχε εγκαταλείψει για δεύτερη φορά... Όμως... Τη λυπόταν... Οι θεοί, πάντα, θα λυπούνται τους ανθρώπους για τα καμώματά τους! Πάντα θα τους συγχωρούν, όσος κι αν είναι ο θυμός τους γι' αυτές τους τις αστοχίες! Η «θεά» είχε νιώσει, πριν από μέρες, ένα κύμα θυμού να την πνίγει και πάλι. Ο ίδιος ξανά εγωισμός της κυρίας!... Η κόρη της... Οι αστακομακαρονάδες της... Η έκθεσή της τώρα...

Οι θεοί ζητούν από τους ανθρώπους το χέρι τους και εκείνοι, αντί γι' αυτό, τους δίνουν τα αντικείμενα της ζωής τους! Είναι τραγικό... Είναι, όμως, και αληθινό... Είχε δώσει και *εκείνη* έναν χαρτοκόπτη στην κυρία του νησιού. Είχε αναγκαστεί και *εκείνη* να δώσει ένα από τα αντικείμενα της ζωής της...

Έναν χαρτοκόπτη, με το κεφάλι μιας θεάς όμως...

[....]

Έφτασε στην παραλία, τη συνηθισμένη ώρα, το απόγευμα. Άδεια και ερημική. Το καλοκαίρι ζούσε τις τελευταίες ημέρες του Αυγούστου. Η θάλασσα έπαιζε το συνηθισμένο παιχνίδι της με τον ήλιο. Στον αγαπημένο της, αγέρωχο βράχο, η «Άρτεμις» είδε να κάθεται ένας γλάρος. Το ράμφος υπερυψωμένο, το κεφάλι περήφανα εστραμμένο προς το πέλαγος...

Η «θεά» έβγαλε έναν κόκκινο μαρκαδόρο από την τσέπη της. Πλησίασε τον βράχο. Ο γλάρος γύρισε το κεφάλι του και την κοίταξε διερευνητικά. Χωρίς αντίσταση, άνοιξε τα φτερά του και πέταξε ψηλά. Έκανε δύο γύρους στον αέρα και, τσαλαβουτώντας στα ζεστά νερά, βγήκε ακόμη πιο περήφανος και ελεύθερος, ταγμένος για τα μεγάλα ύψη. Η «θεά», με στρογ-

γυλά, κεφαλαία γράμματα, άρχισε να γράφει πάνω στην πέτρα:

«ΣΤΗΝ ΚΥΡΙΑ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ, ΣΤΗΝ ΑΥΡΑ
ΤΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ, Σ' ΕΝΟΣ ΑΡΧΑΙΟΥ ΕΝΔΥΜΙΩΝΟΣ
ΤΑ ΠΟΔΙΑ, ΓΙΑ ΜΙΑΣ ΣΕΛΗΝΗΣ ΤΗΝ ΠΟΔΙΑ,
ΤΑ ΒΕΛΗ ΑΣΤΡΟΣΚΟΡΠΙΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΤΟΞΟ
ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ, ΚΙ ΑΠ' ΤΗΣ ΕΚΑΤΗΣ ΤΗ ΔΑΔΑ
ΦΩΤΙΖΟΝΤΑΙ ΤΗ ΝΥΧΤΑ»

ΣΕΛΗΝΗ-ΕΚΑΤΗ-ΑΡΤΕΜΙΣ

Έβαλε, ξανά, τον μαρκαδόρο στην τσέπη της. Ο γλάρος είχε φύγει. Είχε χαθεί στον αδιασάλευτο ορίζοντα. Σε τούτη την ερημική γωνιά, μικρού νησιού, η θάλασσα, δεσπόζουσα, καμάρωνε, τη μέρα και τη νύχτα, έναν βράχο με κόκκινη γραμμένη επιγραφή...

Γιατί, στων άγριων καιρών τα ανομήματα, σε πέτρα η Αλήθεια των θεών σπάει τον πάγο...

[...]

Ήταν η πρωινή ώρα που περνούσε το τρένο. Το ίδιο, πάντα, τρένο. Η ίδια διαδρομή. Της άρεσε, στα λίγα δευτερόλεπτα που μεσολαβούσαν μέχρι να περάσει και το τελευταίο βαγόνι, να βλέπει, μέσα από τα θολά τζάμια, τις φευγαλέες, σχεδόν άϊλες φιγούρες των ταξιδιωτών. Ήταν, πάντα, η ίδια ώρα... Πόσα χρόνια τώρα... Άφηνε το γραφείο της, σηκωνόταν από την καρέκλα της, πλησίαζε το τζάμι και κοιτούσε... Το τρένο θα περνούσε οπωσδήποτε...

Το σπίτι ήταν χτισμένο απέναντι απ' τις ράγες. Λιτό, ευρύχωρο και με θέα στις γραμμές του τρένου. Τις πρωινές ώρες, η ομίχλη θάμπωνε το τζάμι και η ορατότητα γινόταν πολύ περιορισμένη. Αρκούνταν, τότε, στον ήχο, μονάχα, των βαγονιών, στο σύρσιμο των μεταλλικών τροχών πάνω στις ράγες, σ' αυτό το στρίγκλισμα που σε κάνει να ανατριχιάζεις στα χρόνια... Το πέρασμά τους...

Πέρασε και το τελευταίο βαγόνι... Ανάσα που εκπνέει και χάνεται στο βάθος των πραγμάτων... Άδειος δρόμος... Ανοίγεται εκεί όπου τα μάτια δεν αντέχουν άλλο να δουν...

«*Αύριο πάλι...*» σκέφτηκε και έκλεισε το παράθυρο...

(*Ωστόσο, δεν είχε υπολογίσει ότι την άλλη μέρα, νωρίς το πρωί, θα χτυπούσε το τηλέφωνό της, ξυπνώντας την...*)

...Σήκωσε το ακουστικό και περίμενε λίγα δευτερόλεπτα. Άκουσε τη φωνή του. Είχαν περάσει δύο χρόνια από τον χωρισμό τους...

— *Καλημέρα... Η μητέρα μου μας άφησε εχθές...*

— *Αυπάμαι πολύ... Πάρα πολύ.*

— *Η κηδεία θα γίνει στις τέσσερις.*

— *Θα είμαι εκεί.*

— *Το περίμενα, αλλά...*

— *Να είναι αναπαυμένη.*

Τον άκουσε να κλαίει με λυγμούς. Ένιωσε τρομερή αμηχανία. Ωστόσο, εκείνος έκλαιγε απ' το τηλέφωνο, σαν μικρό παιδί, με αναφιλητά...

— *Ήταν και δική μου μητέρα, Θάνο...* Τα μάτια της βούρκωσαν. Κατέβασε το ακουστικό. Η γραμμή έκλεισε. Πλησίασε στο παράθυρο και τράβηξε την κουρτίνα. Οι ράγες, ίσα-ίσα, που

αχνοφαίνονταν στο πρωινό ξύπνημα μιας μέρας του Δεκέμβρη...

Και ξάφνου... Το σαλόνι του σπιτιού της γέμισε φωνές... Πολλές φωνές... Άνθρωποι διαφόρων ηλικιών κατέκλυσαν κάθε γωνιά του... Με αποσκευές στα χέρια, τους ώμους και την πλάτη βιάδιζαν βιαστικά κατά μήκος της αποβάθρας ενός σταθμού τρένων.

Μέσα στην πρωινή αχλή, μια όμορφη κυρία, γύρω στα πενήντα, κρατώντας μια μικρή βαλίτσα στο χέρι, έριξε το βλέμμα της επάνω της. Εκείνη ταραχτήκε. Της «έσπασε» ένα γρήγορο χαμόγελο, περνώντας από δίπλα της, σαν να αναγνώρισε στο νεανικό πρόσωπο εκείνης κάτι από το δικό της παρελθόν...

ΤΕΤΑΡΤΟ ΜΕΡΟΣ

Ο σταθμός ήταν κατάμεστος από κόσμο. Το δικό της τρένο θα αναχωρούσε σε είκοσι λεπτά. Η υγρασία έκανε τη ζέστη να μοιάζει ακόμη πιο αφόρητη. Δυσχέραινε την αναπνοή και τα ρούχα κολλούσανε, αηδιαστικά, πάνω στο σώμα.

Δεν είχε καμιά διάθεση να παρευρεθεί σ' αυτή τη διημερίδα, Ιούνιο μήνα και με τέτοια ζέστη. Ωστόσο, αυτή η επιστημονική «διαστροφή» της δεν την άφηνε σε ησυχία.

Το τρένο έφτασε, ακριβώς, στην ώρα του. Το πρόσεξε, γιατί μια επιπλέον «διαστροφή» της είχε να κάνει και με τον χρόνο. Ρύθμιζε, πάντα, το ρολόι της με φοβερή ακρίβεια. Με την ίδια ακρίβεια έφτασε, σε λίγο, και ο συρμός για... Τα βαγόνια, γεμάτα από κόσμο, άδειασαν για να γεμίσουν και πάλι με νέους επιβάτες. Μια όμορφη κυρία πέρασε από δίπλα της, την ώρα που εκείνη πήγαινε ν' ανέβει στο βαγόνι της. Της «έσπασε» ένα χαμόγελο γεμάτο προσμονή. Λες και ήθελε να βεβαιωθεί ότι θα ανέβαιναν στην ίδια αμαξοστοιχία. Όπως και έγινε τελικά.

Ήταν οκτώ και είκοσι το πρωί... Βολεύτηκε, όσο καλύτερα μπορούσε στο κάθισμά της. Κοίταξε το ρολόι της... Το τρένο αναχωρούσε...

[....]

... Χρειάστηκαν λίγα μόλις λεπτά για να συνειδητοποιήσει ότι η διημερίδα θα πήγαινε στον βρόντο. Η επίδραση της συνηθισμένης της ζωής ήταν τόσο έντονη... Το δέλεαρ μιας έκθεσης

υπερίσχυε, όπως όλα έδειχναν, του επιστημονικού «δαιμονίου» που έτρεφε μέσα της...

— Έχω κλείσει ξενοδοχείο για να είμαι κοντά στην έκθεση. Μπορούμε να μείνουμε μαζί. Ω! Πόσο χαίρομαι που θα έχω νεανική συντροφιά! Τα αγόρια μου δεν με ακολουθούν σε τέτοιες εκδηλώσεις! Αλλά, δεν τα παρεξήγώ. Αγόρια είναι. Εγώ πάλι... Όποτε μπορώ, δεν χάνω την ευκαιρία! Εσύ, κοριτσάκι μου; Καθηγητριούλα; Καθηγητριούλα;

— Ναι. Στο ξεκίνημά μου.

— Μπράβο, κοριτσάκι μου! Μπράβο! Καλή σταδιοδρομία να έχεις!

— Δεν μ' ενδιαφέρει και πολύ η σταδιοδρομία.

— Και πολύ καλά κάνεις!

— Το πανεπιστήμιο δεν είναι αυτό που θέλω...

— Και τι είναι αυτό που θέλεις, κουκλίτσα μου;

— Τα εισιτήριά σας, παρακαλώ.

— Ω! Ναι! Αμέσως! Αμέσως!... Μέσα στο χάος που επικρατούσε στη τσάντα της, τελικά τα βρήκε, κάνοντας τη νεαρή κοπέλα να χαμογελάσει διακριτικά... «Ορίστε, Κύριε! Τα εισιτήρια! Και με συγχωρείτε!» Ο εισπράκτορας την κοίταξε καλά-καλά...

— Κεφάλια! Κεφάλια βλέπω, ωραία μου κυρία!

— Πάντα! Γιατί να μην έχουμε κέφια! Η ζωή είναι ωραία! Έχω και ωραία παρέα!

— Α! Το βλέπω! Το βλέπω! Η κόρη σας;

— Ε, όχι και κόρη μου, καλέ! Αυτή είναι πιο μεγάλη από μένα! Θα με κάνεις να ζηλέψω τώρα!

Ο εισπράκτορας της έριξε ένα πονηρό βλέμμα. Χωρίς να παρεξηγηθεί, εκείνη φλυαρούσε. Η κοπέλα τον άκουσε, αργό-

τερα, να μουρμουρίζει μέσα στα δόντια του: «Καλή είσαι, και του λόγου σου... Και συ κι η ηλικία σου...»

Αυτή τη φορά δεν άντεξε και έβαλε τα γέλια...

— Γιατί γελάς, κοριτσάκι μου; Ε; Μ' αυτά που έλεγα σ' αυτόν; Δεν βαριέσαι, κουκλίτσα μου! «Βαρεμένος» είναι! Αυτοί τέτοια θέλουνε για να ξεχνάνε τον πόνο τους! Όλοι μας δηλαδή...

Σταμάτησε να γελάει και την κοίταξε βαθιά μέσα στα μάτια, μήπως και μπορούσε να δει και να διακρίνει τον πόνο που έκρυβε η κυρία του τρένου μέσα της... Η κυρία του τρένου...

[....]

... Ήταν σαν να είχε πέσει το ταβάνι πάνω στο στήθος της και την έπνιγε... Βγήκε στο μπαλκόνι του ξενοδοχείου όπου διέμενε. Στο μικρό λιμάνι του νησιού, τα φωτάκια είχαν ανάψει από ώρα. Η θάλασσα, λεία σαν λάδι, σε μαύρο ακίνητο φόντο. Κόντευε, σχεδόν, μία εβδομάδα που δεν είχε δει την κυρία του νησιού. Δεν ήξερε ούτε τι είχε κάνει με την έκθεσή της. Δεν πήγαινε, για μέρες, στην παραλία με το μαύρο βότσαλο, για να μην τη δει και αναγκαστεί να της μιλήσει.

Ακούμπησε τους αγκώνες της πάνω στο κάγκελο και έγειρε το κορμί της... Αβάσταχτο συναίσθημα... Αβάσταχτο για μια «θεά»... Να θέλεις... Και να μην μπορείς πια...

[....]

Το δωμάτιο που είχε κλείσει η κυρία του τρένου σ' ένα κεντρικό ξενοδοχείο της πόλης, για να είναι κοντά στην έκθεση που ήθελε να επισκεφτεί, δεν «έλεγε» και πολλά. Η απογοήτευσή της ήταν ολοφάνερη...

— Σε πήρα στο λαιμό μου, κοριτσάκι μου.

— Δεν πειράζει. Μην το σκέφτεστε. Άλλωστε, αφού αποφάσισα να σας ακολουθήσω, παραβλέποντας το επιστημονικό μου καθήκον, θα υποστώ και το τίμημα.

— Ωραία τα λες, μικρή μου καθηγήτρια.

— Μπαίνω πρώτη ή θα μπειτε εσείς;

— Πού;

— Στο μπάνιο. Είμαι μούσκεμα στον ιδρώτα!

— Ω! Μπες πρώτη να πλυθείς, κοριτσάκι μου! Εγώ θα καθίσω έξω στο μπαλκόνι. Να πάρω και λίγο αέρα. Τι ζέστη και αυτή σήμερα! Βράδιασε και ούτε φύλλο δεν κουνιέται!

Βγαίνοντας από το μπάνιο, τη βρήκε να κάθεται ακόμη στο μπαλκόνι και να κοιτάζει σκεπτική τα αυτοκίνητα που περνούσαν στη λεωφόρο...

— Τι σκέφτεστε;

— Τι να σκέφτομαι; Να... Έτσι... Χαζεύω...

— Πάω στοίχημα ότι σας λείπει το σπίτι σας.

— Η αλήθεια είναι ότι όταν κάνεις οικογένεια, όλο και κάτι σου λείπει.

— Σαν τι, δηλαδή;

— Ε... Τα παιδιά σου, ας πούμε!

— Αν και «μεγαλύτερη» από εσάς, δεχτείτε τη συντροφιά μου για σήμερα το βράδυ.

— Ω! Όχι μόνο για σήμερα το βράδυ! Τι να κάνω; Θέλω δεν θέλω, θα υποστώ το «γήρας» σου! Πάντως, όσο σε κοιτάζω, διαπιστώνω ότι μοιάζεις πολύ στον μεγάλο μου γιο, τον Θάνο! Έχετε το ίδιο χαμόγελο... Το ίδιο βλέμμα... Ναι!... Ναι!... Μοιάζετε πολύ εσείς οι δύο!...

— Αλήθεια; Εκμεταλλευτείτε το τότε!

— *Ου! Θα το εκμεταλλευτώ όσο περισσότερο μπορώ! Έννοια σου!*

[...]

...Στο λιμάνι, το πρώτο πυροφάνι έκανε την εμφάνισή του... Μια γλυκιά μελωδία, σαν καντάδα, έφτανε στ' αυτιά της από μακριά...

Η «θεά» έγειρε ακόμη περισσότερο το κορμί της στο κάγκελο του μπαλκονιού. Όλο το νησάκι στα πόδια της... Άναψε τσιγάρο. Ο καπνός «έπνιξε», στη στιγμή, τα σωθικά της...

Να θέλεις και να μην μπορείς πια... Ναι... Αυτό ήταν πολύ πιο πνιγερό συναίσθημα και απ' τον καπνό του τσιγάρου που σιγόκαιγε μέσα της... Να θέλεις... Και να μην μπορείς πια...

[...]

— *Τι είναι αυτό που θέλετε και δεν μπορείτε να το έχετε; Είχε αρχίσει να δροσίζει λιγάκι στο μπαλκόνι του ξενοδοχείου. Ήταν ευχάριστα.*

— *Την ελευθερία μου, κοριτσάκι μου! Όταν έχεις οικογένεια, αισθάνεσαι περιχαρακωμένος.*

— *Αν ήσασταν ελεύθερη, θα κάνατε κάτι;*

— *Θα έφευγα στο εξωτερικό. Ήθελα πολύ να σπουδάσω στην Αμερική... Τώρα... Τα παιδιά μεγάλωσαν... Αλλά και εγώ... Γέ-ρασα.*

— *Δεν γεράσατε! Όλα μια απόφαση είναι!*

— *Ω! Ναι! Ναι!... Εσύ, κοριτσάκι μου;*

— *Εγώ ταξιδεύω με τη φαντασία μου είκοσι τέσσερις ώρες το εικοσιτετράωρο! Δεν μου λείπει το εξωτερικό.*

— Όσον αφορά τα ερωτικά;...Ε;...Μια όμορφη κοπέλα...Όλο και... Έσκασε ένα πονηρό χαμόγελο.

— Δεν ερωτεύτηκα ακόμη πραγματικά... Αυτή είναι η αλήθεια...

— Εύχομαι, τότε, να συμβεί! Και γρήγορα! Γρήγορα! Αυτό λέω και στα παιδιά μου! Άντε! Βιαστείτε, καλέ! Τι περιμένετε; Να γεράσετε για να ερωτευτείτε!

Η κοπέλα χαμογέλασε και σήκωσε το ποτήρι της.

— Στην υγιά μας, λοιπόν.

— Και στη φιλία μας! φώναξε, με ενθουσιασμό, η κυρία του τρένου...

— Ναι... Και στη φιλία μας...

— Που έχει όραμα και σκοπό!

[.....]

...Πόσο γρήγορα ξεφτίζουν τα οράματα και οι σκοποί... Ρε-τάλια των καιρών... Κουρελόχαρτα στους άγριους βοριάδες... Σ' αυτό το άγιο νησάκι, οι βοριάδες και οι νοτιάδες σαρώνουν τη στεριά απ' άκρη σ' άκρη... Αναμοχλεύουν το βυθό της θάλασσας... Κουνούν τα κατάρτια από τα λιγοστά πλοiάρια, αραγμένα στη μαρίνα... Χτενίζουν την άμμο... Σεργιανίζουν στα στενά... Σμίγουν με τους γλάρους και τις κρυφές επιθυμίες των κατοίκων του...

Και οι θεοί... Οι θεοί, από ψηλά μπαλκόνια, χαμηλώνουν τα χέρια... Εκεί όπου χαμηλώνουν οι καρδιές των θνητών για να βυθομετρηθούν στο κενό...

Η «Άρτεμις» χαμήλωσε τα χέρια της... Εκείνη δεν χρειαζόταν να αναμετρηθεί με κανένα κενό... Το κενό ήταν μέσα της...

Το όραμα και ο σκοπός είχαν χαθεί, για να βρεθούν και πάλι...
Σ' ένα νησί συναισθημάτων... Μια νύχτα... Με πυροφάνι...

Έσβησε το τσιγάρο της. Η κυρία του τρένου εμφανίστηκε,
ξαννά, μπροστά της... Η «θεά» έκλεισε τα μάτια της... Σαν το
πρώτο άγγιγμα, που φέρνει και το δεύτερο... Το τρίτο... Πέρασαν
απ' το μυαλό της... Οι λέξεις... Οι ήχοι...

[....]

— *Τι είναι αυτό, γλυκιά μου; Ένας χαρτοκόπτης; Θα φύγω
και με δώρα!*

— *Είναι ο προσωπικός μου χαρτοκόπτης. Τον έχω, πάντα,
στη τσάντα μου. Δικός σας...*

— *Αυτή η κοπέλα στη λαβή;...*

— *Είναι η Άρτεμις. Η προστάτιδα θεά μου.*

— *Και θέλεις αυτή η θεά να προστατεύει και μένα;*

— *Ναι.*

— *Σ' ευχαριστώ πολύ, κοριτσάκι μου. Σ' ευχαριστώ...*

— *Με αφορμή αυτή την έκθεση...*

Η κυρία του τρένου χαμογέλασε και την αγκάλιασε από
τους ώμους...

[....]

...Με αφορμή αυτή την έκθεση που σκόπευε να κάνει στο
νησί είχε πικράνει ανεπανόρθωτα την «Άρτεμις». Η κυρία του
νησιού ήταν, πλέον, σίγουρη γι' αυτό. Κόντευε μια εβδομάδα και
εκείνη άφαντη! Και όμως... Αυτή τη φορά, αισθανόταν ότι η
«θεά» της δεν είχε φύγει από το νησί, όπως είχε κάνει τότε...
Ήταν ακόμη σ' αυτό... Ανέπνεε κάπου δίπλα της... Ίσως, μάλι-

στα, απίστευτα κοντά της... Το μόνο που έπρεπε να κάνει ήταν ν' απλώσει το χέρι της... Για να πιάσει το δικό της...

Τώρα, μάθαινε τους θεούς... Τώρα, άγγιζε την καρδιά τους... Τώρα, έδινε το χέρι της για να πιάσει το δικό τους... Της είχε μάθει τόσα πολλά η «Άρτεμις» γι' αυτούς... Τη Σελήνη... Τον Ενδυμώνα... Την Εκάτη... Τόσα πολλά, από εκείνο το απόγευμα που τη συνάντησε στην ερημική παραλία, για πρώτη φορά...

Ευγνωμονούσε την έκθεση. Είχε γίνει, τελικά, η αφορμή για να πλησιάσει τη «θεά» της... Τόσο κοντά... Και από τόσο μακριά...

(*Η κυρία του νησιού είπε στον πρόεδρο της Κοινότητας ότι η έκθεσή της θα αναβάλλονταν επ' αόριστον για προσωπικούς λόγους. Προηγουμένως, είχε επισκεφτεί την παραλία και είχε διαβάσει το μήνυμα που της είχε αφήσει η «θεά» πάνω στο βράχο, με κόκκινο μαρκαδόρο...*)

[....]

— Θέλω και εγώ να σου κάνω ένα δώρο, κοριτσάκι μου.

— Τι;

Η κυρία του τρένου άνοιξε τη βαλίτσα της και έβγαλε από μέσα ένα οβάλ καθρεφτάκι, σε χρώμα χρυσαφί, με σκάλισμα γύρω γύρω.

— Δικό σου.

— Ευχαριστώ πολύ... Κοίταζε, έκπληκτη, τον καθρέφτη. «Είναι πολύ όμορφο το δώρο σας...»

— Πρέπει να καταλάβεις και τον συμβολισμό του, μικρή μου καθηγήτρια.

— Βοηθήστε με.

— Όταν κοιτάμε το πρόσωπό μας σ' έναν καθρέφτη, βλέπουμε πολύ περισσότερα απ' όσα βλέπουν οι άλλοι για μας.

— Δηλαδή, να...

— Να κοιτάς, πάντα, το πρόσωπό σου στον καθρέφτη, γλυκιά μου. Στον καθρέφτη μου... Είναι δικός σου από σήμερα...

[....]

Φόρεσε ένα ωραίο μαύρο ταγιέρ που την έκανε να φαίνεται πολύ κομψή. Η κηδεία ήταν στις τέσσερις το μεσημέρι. Κοίταξε το ρολόι της. Η ίδια μανία με τον χρόνο. Δεν της είχε περάσει ούτε είχε εκφυλιστεί με τα χρόνια. Όλα στη ζωή της θυμόταν να έχουν γίνει με μια ιδιαίτερη ακρίβεια. Ο ακαδημαϊκός βίος της... Ο προσωπικός... Με την ακρίβεια και τους όρους που έθετε, κάθε φορά, εκείνη...

Για ένα λεπτό, σκέφτηκε να φύγει με το αυτοκίνητό της. Την ίδια στιγμή, όμως, το μετάνιωσε. Θα καλούσε ταξί. Δεν ήθελε να οδηγήσει. Ήταν μια τόσο ηλιόλουστη μέρα, αν και Δεκέμβρης μήνας... Ήθελε τόσο πολύ, όσο διαρκούσε η διαδρομή για το νεκροταφείο, να κοιτάει έξω από το παράθυρο...

(Μέσα στο ταξί της ήρθε έντονη η επιθυμία να βγάλει το οβάλ χρυσαφί καθρεφτάκι της και να κοιτάξει το πρόσωπό της)

— Ωραίο το καθρεφτάκι σας, κυρία μου. Ο οδηγός του ταξί την παρατηρούσε από τον εσωτερικό του καθρέφτη και της χαμογέλασε υπονοούμενα, όταν την είδε να βγάζει το καθρεφτάκι και να κοιτιέται...

«Τελικά, η γυναίκα δεν γερνάει ποτέ» σκέφτηκε εκείνος «πάντα φιλάρεσχη και όμορφη μένει».

«Μεγαλώσαμε... Μεγαλώσαμε «δεά» μου... Και μας κοροϊ-

δέουν και οι ταξιτζήδες... » σκέφτηκε εκείνη και, ανταποδίδοντας το χαμόγελο στον οδηγό, για το κομψό του μεν σχόλιο περί της «γυναικείας φιλαρέσκειάς» της, έβαλε, ξανά, το οβάλ καθρεφτάκι, με το σκάλισμα γύρω-γύρω, μέσα στη τσάντα της... «Είναι μακρύς ο δρόμος...» είπε μέσα της, ενώ έστρεφε το βλέμμα της στα πρώτα κυπαρίσσια που είχαν αρχίσει να διακρίνονται από μακριά...

[....]

Το πυροφάνι έσβησε... Το νησάκι κοιμόταν δίχως μελωδίες και τραγούδια... Το πιο σκοτεινό σημείο της νυχτιάς είναι όταν όλα τα φώτα σβήσουν ξαφνικά...

Ξάπλωσε στο κρεβάτι της... Το δωμάτιο του ξενοδοχείου φωτιζόταν απ' το φως της σελήνης που περνούσε μέσα από τις ανοιχτές κουρτίνες και φέγγιζε πάνω στο πάτωμα... Ένας δρόμος μακρύς, το φως του φεγγαριού...

Σε ποιο χρυσαφί καθρεφτάκι να δεις το πρόσωπό σου, όταν όλα είναι σκοτεινά;

«Σε ποιο;...» ψέλλισε η «θεά», μέσα στο σκοτάδι, με τα δάκρυα να κυλούν από τα μάτια της...

[....]

Όταν όλα σκοτεινιάσουν, υπάρχει, πάντα, μια μικρή χαραμάδα για να μπουν έστω και οι λιγοστές χρυσαφένιες ακτίνες του ηλίου. Εδώ και μία εβδομάδα, αυτό σκεφτόταν ο «Ενδυμίωνας». Ήταν και εκείνη η επιγραφή, γραμμένη με κόκκινο μαρκαδόρο πάνω στο βράχο. Την είχε δει. Την είχε διαβάσει ένα απόγευμα

που καθόταν μόνος του στην παραλία, με τον χαρτοκόπτη να τον στριφογυρίζει ανάμεσα στα δάχτυλά του και την ελπίδα ότι ίσως να ξανάβλεπε την κυρία του νησιού. Πρόσεξε ότι η επιγραφή άρχιζε με τη φράση: «*ΣΤΗΝ ΚΥΡΙΑ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ*» και τελείωνε με «*ΣΕΛΗΝΗ-ΕΚΑΤΗ-ΑΡΤΕΜΙΣ*». Ποιος να είχε γράψει αυτή τη φράση; Ήταν τόσο συμβατή με όσα συνέβαιναν, τα τελευταία χρόνια, στη ζωή του... Μια Σελήνη που τον φώτιζε... Μια Άρτεμις που το κυνήγι της οδηγούσε και εκείνον σε απάτητα ρουμάνια και άγριες χαράδρες... Μια *Εκάτη* που με τη δάδα της φώτιζε τις πιο απόκρυφες γωνιές του μυαλού και της ψυχής του, τις νυχτιές... Πάντως, όποιος ή όποια είχε γράψει αυτή τη φράση, φαινόταν πως έκανε μια απεγνωσμένη προσπάθεια να έρθει κοντά στην κυρία του νησιού... Ίσως και στο ίδιο – αυτό καθαυτό – το νησί... Μήπως την ίδια προσπάθεια δεν έκανε και εκείνος; Αναζητούσε απεγνωσμένα την κυρία της παραλίας για να της δώσει τον χαρτοκόπτη που της είχε πέσει. Τον ίδιο χαρτοκόπτη που είχε δώσει κάποτε και η «Σελήνη» στη μητέρα του, όταν πρωτογνωρίστηκαν, πριν λήξουν όλα άδοξα. Δεν μπορεί να έκανε λάθος. Ήταν ο ίδιος χαρτοκόπτης, με το κεφάλι της θεάς Άρτεμις σκαλισμένο πάνω στη λαβή του.

Περίεργα πράγματα λάβαιναν χώρα σ' αυτό το νησάκι και στη ζωή του. Μια μοναχική κυρία, ένας χαρτοκόπτης, μια επιγραφή που θα μπορούσε να την έχει γράψει το «alter ego» του... Και... Εάν όντως... Εάν, όντως, την είχε γράψει το «alter ego» του;... Ω! Όχι! Όχι! Αυτό θα ξεπερνούσε κάθε φαντασία! Εκείνη είχε μια λαμπρή πορεία μπροστά της. Τι δουλειά θα είχε να βρίσκεται σ' ένα τέτοιο νησί της μοναξιάς, μα και της θλίψης;...

Έπρεπε, οπωσδήποτε, να βρει την κυρία του νησιού! Έπρεπε να τη βρει! Πού όμως; Πού είχε χαθεί εδώ και μία εβδομάδα; Γιατί δεν ερχόταν στην παραλία για να της δώσει τον χαρτοκόπτη της;

[...]

Χωμένη όπως ήταν μέσα στο εργαστήρι της η κυρία του νησιού και σκυμμένη πάνω από έναν αργαλειό που είχε η ίδια φτιάξει για τις ανάγκες μιας μαθητικής παράστασης του νησιού, άργησε ν' αντιληφθεί τη παρουσία της. Όταν σήκωσε το κεφάλι της, αυτό που αντίκρισε δεν ήταν η «θεά» της, αλλά ένα «κοριτσάκι» με κόκκινα μάτια, μαύρους κύκλους και ισχνό πρόσωπο. Η «Άρτεμις» υπέφερε. Φαινόταν ανάγλυφα πάνω στο πρόσωπό της. Όλες αυτές τις μέρες που δεν την είχε δει, εκείνη υπέφερε. Η «θεά» έκανε ένα ακόμη βήμα μπροστά και, ύστερα, σταμάτησε...

— Καλημέρα... Ωραίο το εργαστήρι σας...

— Καλημέρα... Ανησύχησα... Δεν ερχόσουν στη παραλία... Δεν ήξερα τι να σκεφτώ...

Η «Άρτεμις» τράβηξε μια καρέκλα που έστεκε δίπλα σ' ένα ξύλινο τραπεζάκι εργασίας και κάθισε. Κοίταξε την επιφάνεια του τραπεζιού, όπως κοιτάζει κανείς μέσα από έναν θολό καθρέφτη, με βλέμμα χαμένο στο κενό και απλανές... Η κυρία την πλησίασε και κάθισε απέναντί της...

— Μου έλειψες... Όμως... Είχα μια διαίσθηση ότι δεν είχες φύγει... Και, να, που η διαίσθησή μου βγήκε αληθινή...

Η «θεά» δεν είπε τίποτα. Κούνησε, απλώς, το κεφάλι της.

— Να φέρω καφεδάκι να πιούμε;

— Ναι... Ευχαριστώ.

Έβαλε τους καφέδες σ' έναν δίσκο και τον τοποθέτησε στη μέση του τραπέζιού.

— Στην υγεία μας, είπε και σήκωσε το φλιτζάνι για να πει. Η «Άρτεμις» στριφογύριζε το φλιτζάνι, χωρίς να πίνει. Για να «σπάσει» τη σιωπή, ρώτησε:

— Τι κάνει η παραλία;

— Πήγα μονάχα δυο απογεύματα. Έμοιαζε ακόμη πιο ερημική απ' όσο, συνήθως, είναι. Είδα, όμως, την επιγραφή... Τη διάβασα... Την κατάλαβα... Περίμενε λίγα λεπτά για να δει τις αντιδράσεις της «θεάς». Εκείνη παρέμενε ασάλευτη, με χαμηλωμένο το βλέμμα. «Την ένιωσα... Την ένιωσα πραγματικά...»

Η «Άρτεμις» απελευθέρωσε το φλιτζάνι από τα δάχτυλά της, για να απελευθερώσει, στη συνέχεια, και το «παιδί» που κρύβουν οι θεοί μέσα τους, όταν το ζητούν τα ίδια τα αισθήματα και όταν το κάλεσμα της καρδιάς σαρώνει τα πάντα στο πέρασμά του... Έσφιξε τα χείλη της... Ούτε, όμως, κι αυτό ήταν αρκετό για να συγκρατήσει τη «χιονοστιβάδα» όλων αυτών των ημερών που μεγάλωνε μέσα της... Δάκρυα ξέφευγαν ασυγκράτητα από τα μάτια της...

Όταν κλαίνε οι θεοί, οι θνητοί οφείλουν να σιωπούν. Η κυρία του νησιού το ήξερε αυτό πολύ καλά. Τύλιξε τα χέρια της γύρω από την «Άρτεμις» που την έπνιγαν οι λυγμοί και την κράτησε σφιχτά μέσα στην αγκαλιά της...

— Μην κλαις, γλυκιά μου... Όλα θα πάνε καλά... Μην κλαις...

Η κυρία του νησιού ήταν σχεδόν πεπεισμένη. Ο «Ενδυμίωνας» κατοικούσε βαθιά μέσα στο «είναι» της Σελήνης του. Ζούσε την κάθε στιγμή της, όπως, ακριβώς, και εκείνη... Όλα έδειχναν ότι η «θεά» είναι πολύ ερωτευμένη... Η κυρία

ήξερε, βέβαια, από έρωτες. Όταν, όμως, αυτοί μπλέκονται με αρχαίους μύθους και θεούς, εκεί το «διακύβευμα» της αγάπης είναι πολύ μεγάλο...

Η κυρία του νησιού κράτησε, σαν παιδί, τη «θεά» στην αγκαλιά της, χωρίς να τη ρωτήσει τίποτα. Όμως, και το πρόσωπο της «θεάς» και η επιγραφή στο βράχο, αυτό μαρτυρούσαν. Το μόνο που έπρεπε να κάνει ήταν να μάθει ποιος είναι αυτός ο «Ενδυμίωνας»... Είχε γνωρίσει μια «Σελήνη», μια «Εκάτη», μια «Άρτεμις»... Τώρα ήταν η ώρα να γνωρίσει και τον «Ενδυμίωνα»...

Οι θνητοί, όταν γνωρίσουν τους θεούς και τους μύθους, γνωρίζουν κάτι και από τον ίδιο τους τον εαυτό... Θα πήγαινε μόνη, το ίδιο κιόλας απόγευμα, στη παραλία. Θα ξαναδιάβαζε προσεχτικά την επιγραφή. Θα κοιτούσε τη θάλασσα. Θα έβρεχε τα πόδια της στην ακτή. Και θα περίμενε... Θα περίμενε καρτερικά.

Ίσως, ο «Ενδυμίωνας», με το δείλι, να εμφανιζόταν στην ακτή με το μαύρο βότσαλο, μέσα στο λευκό του ένδυμα ντυμένος...

[....]

Τα λευκά πουλιά σηματοδοτούν κάτι; Αναρωτιόταν, καθώς τα βλεπε να πετούνε, σχίζοντας τα μεγαλόπρεπα ύψη τ' ουρανού... Πόσο θα 'θελε να ήταν κι αυτός ένα λευκό πουλί σαν και κείνα! Με τα λευκά φτερά του ν' ανεμίζει στους αιθέρες... Το «alter ego» του ήταν ένα λευκό πουλί... Πετούσε τόσο ψηλά, που εκείνος δεν μπορούσε να το φτάσει... Όσο και αν τέντωνε τα χέρια του... Όσο και αν βάθαινε τη ματιά του... Το λευκό πουλί ήταν άπιαστο... Ένας δαίδαλος συναισθημάτων...

Η κοινωνία! Η κοινωνία υποβιβάζει τόσο πολύ τη «λευκότητα» των αισθημάτων μας! Έρχεται μια μέρα που το «άπιαστο» προσγειώνεται και γκρεμοτσακίζεται στα βράχια μιας πεζής πραγματικότητας, παραφουσκωμένης από υποκρισία, μικρότητα και αλλοπρόσαλλες φοβίες! Και η καρδιά;... Η καρδιά στο περιθώριο... Να χτυπά βουβά και λυπημένα... Όλη η προίκα της ανθρωπότητας, μια θλίψη! Μια ατελείωτη, απύθμενη θλίψη... Δίχως καρδιά και λογική...

Ήταν απολύτως «λογικό» να είναι ερωτευμένος. Άλλο τόσο «λογικό» ήταν να μην βάζει την καρδιά του στο περιθώριο. Στο περιθώριο που θέλουν οι κοινωνίες των ανθρώπων. Οι κοινωνίες που περιφρονούν το «λευκό» για χάρη του «μαύρου»... Ούτε καν του «γκρίζου»...

Ο χαρτοκόπτης, με το κεφάλι της θεάς Άρτεμις, ήταν στα χέρια του... Πολύ περισσότερο, όμως, ήταν μέσα στην καρδιά του... Αν έβρισκε την κυρία του νησιού και της τον έδινε, θα είχε ένα άλλοθι... Ένα άλλοθι να πιστεύει ότι οι θεοί δεν έχουν άλλα χέρια από τα δικά μας...

Ας γινόταν, λοιπόν, για λίγο ένας *Ενδυμίωνας* για χάρη της *Σελήνης* του... Αυτός... Ένας κοινός θνητός... Θνητός, αλλά ερωτευμένος... Και το «διακύβευμα» της αγάπης του, ένας χαρτοκόπτης... Στο νησί των συναισθημάτων...

(Βρήκε την κυρία του νησιού να κάθεται στην άκρη της ακτής, δίπλα στο κύμα, και να ακουμπάει την πλάτη της στο βράχο με την κόκκινη επιγραφή. Ήταν τόση η λαχτάρα του αλλά και η δική της, όταν συναπαντήθηκαν, που ξέχασε τη θλίψη του κόσμου και ολόκληρης της ανθρωπότητας...)

ΠΕΜΠΤΟ ΜΕΡΟΣ

Το ταξί σταμάτησε μπροστά από την επιβλητική καγκελό-πορτα των νεκροταφείων. Τον διέκρινε από μακριά, μέσα στο μαύρο κουστούμι που φορούσε, και απ' τα μακριά μαλλιά του, πιασμένα πίσω. Μια καρδιά που δεν «μεγάλωνε» ποτέ, μια ματιά που δεν έχανε ποτέ την «αθωότητά» της. Ένας έφηβος, στο πρόσωπο και τη ψυχή... Ένας πραγματικός «Ενδυμίωνας»... Αυτός ήταν ο άντρας που είχε παντρευτεί, πριν χωρίσουν οι διαδρομές τους... Και τα χρόνια τους...

Περνώντας την πόρτα, εκείνος έτρεξε κοντά της. Έπεσε στην αγκαλιά της, όπως ένα απαρηγόρητο αγόρι. Για λίγα λεπτά, μείνανε έτσι αγκαλιασμένοι...

— *Σ' ευχαριστώ που ήρδες, Σελήνη... της ψιθύρισε στ' αυτί, με βουρκωμένο βλέμμα*

— *Οι θεοί κλαίνε σιωπηλά, Ενδυμίωνα...* είπε εκείνη συγκινημένη.

— *Ναι... Έχεις δίκιο... Ας γίνουν όλα ήσυχα... Σκούπισε τα μάτια του.*

— *Η Άρτεμις ήθελε να έρδει μόνη της...*

— *Ωραία...*

— *Εχθές, ορδά-κοφτά, μου είπε ότι είναι ερωτευμένη, χωρίς, φυσικά, να τη ρωτήσω εγώ. Το βλέμμα του φωτίστηκε στη στιγμή.*

— *Αλήθεια; Μακάρι να είναι ευτυχισμένη... Είναι τόσο καλό παιδί...*

— Πήρε απ' τον πατέρα της, είπε εκείνη, χαμογελώντας.

— Πάμε;

Ο ιερέας είχε αρχίσει, ήδη, να διαβάζει τα πρώτα λόγια... Τα λόγια εκείνα που κάνουν τους θεούς... Έναν «Ενδυμίωνα»... Μια «Σελήνη»... Να αναρωτιούνται, αν ο θάνατος είναι πάνω απ' την αγάπη... Ή αν η αγάπη μπορεί να πεθάνει ποτέ... Η δική τους αγάπη, πάντως, δεν θα πέθαινε ποτέ... Το νησάκι δεν θα σβηνόταν από τον χάρτη, όσο μικρό κι αν ήταν... Το ίδιο και η ακτή με το μαύρο βότσαλο... Και η κυρία του νησιού, για λίγα ή πολλά χρόνια – ποιος άραγε μπορούσε να ξέρει – θα διάβαζε ακόμη πάνω στο βράχο την επιγραφή, με κόκκινο μαρκαδόρο, γραμμένη από το χέρι μιας «θεάς»... Της «θεάς» που είχε γνωρίσει κάποτε και δεν θα ξεχνούσε ποτέ...

Η κόρη τους, η Άρτεμις, ήρθε τελικά. Στητή και λυγρόκορμη, στάθηκε δίπλα στον πατέρα και τη μητέρα της. Κάποια στιγμή, για να αποφορτίσει, μάλλον, την ένταση του πατέρα της, γύρισε το πρόσωπο, κοίταξε το δικό του και, με αυτοπεποίθηση, είπε σιγανά στ' αυτό του:

— *Είμαι ερωτευμένη, μπαμπά»* κάνοντάς τον να κοκκινίσει ελαφρά.

— *Ας είναι ελαφρύ το χώμα που την σκεπάζει,* ψιθύρισε η μητέρα της, την ώρα που το φέρετρο έμπαινε βαθιά μέσα στο χώμα...

[....]

Απίστευτο συναίσθημα χαράς και ικανοποίησης τον πλημμύρισε! Ο χαρτοκόπτης ήταν, πλέον, στα χέρια της κυρίας του νησιού! Μόλις την είδε στην παραλία, έτρεξε αμέσως να της τον δώσει. Εκείνη σάστισε πραγματικά. Ήταν τόση και η δική

της η λαχτάρα να τον δει, μέρες τώρα! Αισθανόταν τόσο μόνη σ' αυτή την παραλία...

Καθίσανε δίπλα-δίπλα και μιλήσανε για ώρες, σαν να γνωρίζονταν από χρόνια. Εκείνος τής είπε για την απόφασή του ν' αφήσει το σπίτι του και να περιπλανιέται, κοντά ένα μήνα, σαν τον Οδυσσέα, που δεν θέλει ακόμη να «πιάσει» λιμάνι πατρικό και μητρική εστία. Εκείνη, πάλι, του μίλησε για τη ζωή της και την επιθυμία της να ζει, με την οικογένειά της, σ' αυτό το μικρό νησάκι, χειμώνα-καλοκαίρι, έχοντας, προς στιγμήν, και τη συγκατάθεση των παιδιών της. Ο χαρτοκόπτης ήταν δώρο τού είπε. Της τον είχε ταχυδρομήσει, μέσα σε φάκελο, μια κοπέλα που έμενε και αυτή, προσωρινά, στο νησί, για τις καλοκαιρινές της διακοπές... Δεν του είπε το όνομά της. Του είπε, απλά, ότι, αν ήταν θεά, θα ήταν η Άρτεμις...

Εκείνος την άκουγε όλο προσοχή. Όταν αυτή τελείωσε, αισθάνθηκε, τότε, την ανάγκη να της αναφέρει ότι ο χαρτοκόπτης δεν του ήταν άγνωστος, τον είχε ξαναδεί. Πού; Στα χέρια της μητέρας του, δώρο από μια νεαρή φίλη της. Δεν της είπε το όνομά της ούτε τον πικρό χωρισμό τους. Της είπε, απλά, ότι, αν ήταν θεά, θα ήταν η Σελήνη...

Η κυρία του νησιού άφησε τη ματιά της να βυθιστεί μέσα στη δική του και χαμογέλασε γλυκά. Σκέφτηκε ότι, αν αυτός ο νέος ήταν θεός, θα ήταν, σίγουρα, ο *Ενδυμίωνας*...

Χωρίσανε, με τη συμφωνία να ξανασυναντηθούν. Η πιο όμορφη συμφωνία είναι αυτή που οι θεοί αποφασίζουν να συναντηθούν ξανά με τους ανθρώπους...

[...]

Η κυρία του νησιού την κράτησε στην αγκαλιά της και δεν τη ρώτησε τίποτα. Όμως, κάτι την έτρωγε μέσα της σαν σαράκι, γιατί διαισθανόταν ότι η κυρία «γνώριζε» για τον έρωτά της... Άλλωστε, της είχε πει, ένα απόγευμα στην παραλία που καθόταν μαζί οι δυο τους, ότι «για κάθε Σελήνη υπάρχει, πάντα, ένας Ενδυμίωνας»... Εάν η κυρία του νησιού είχε «πιάσει», τότε, το «νόημα» των λεγομένων της, θα ήταν πολύ πιθανόν, τώρα, να έχει πρόσφορες και τις «αποδείξεις». Το ασυγκράτητο κλάμα της ήταν ο πιο αδιάψευστος μάρτυρας όλων όσων της συνέβαιναν... Η «Άρτεμις», αν και θεά, είχε προδοθεί...

Όταν το παρελθόν είναι μεγαλύτερο από το μέλλον, τότε «προδίδει» και το παρόν. Και το παρελθόν των θεών είναι πολύ πιο μεγάλο από το παρόν τους, προδίδοντάς το ωστόσο... Σαν ένα άπιαστο πουλί, λοιπόν, το παρόν της «Άρτεμις» πετούσε μεταξύ ενός λευκού και ενός μαύρου χρώματος, που ήθελε να επικρατήσει εις βάρος της λευκότητας ενός αιώνιου παρελθόντος...

[...]

Όχι! Δεν θα επικρατούσε η οδύνη και η καταχνιά του παρόντος! Ο πόνος κάνει τους θεούς πιο δυνατούς! Θα τους έφερνε σε επαφή! Η κυρία του νησιού το σκέφτηκε, το ίδιο κιόλας απόγευμα, που επιτέλους είχε καταφέρει να συναντηθεί με τον «Ενδυμίωνα»... Ο ένας θα μπορούσε να βοηθήσει τον άλλο. Ήταν, σχεδόν, σίγουρη! Δεν ήξερε για ποιον χτυπούσε η καρδιά της «Άρτεμις», αλλά η «Σελήνη» που ζούσε μέσα της... Θα προσπαθούσε να τους φέρει σε επαφή! Η φιλία είναι ό,τι πιο ιερό υπάρχει! Πού να 'ξερε, όμως...

[...]

Όταν την είδε ν' ανοίγει την πόρτα του γραφείου της, αφού, προηγουμένως, είχε χτυπήσει δύο φορές, η αντίδρασή της ήταν άμεση. Είχε αναφέρει στην κυρία του τρένου το πανεπιστήμιο στο οποίο εργαζόταν, τότε που η φίλια τους ακόμη είχε κάτι το ιερό... Κάτι από θεούς... Και χαρτοκόπτες...

— Δεν ήταν καλή ιδέα το να έρθεις εδώ.

— Ήθελα να σου μιλήσω. Σε παρακαλώ να μ' ακούσεις...

— Εγώ, όμως, δεν θέλω να σ' ακούσω.

— Κάποτε σου είχα κάνει δώρο το καθρεφτάκι μου. Θυμάσαι τότε τι σου είχα πει;

Η «Άρτεμις» δεν απαντούσε. Το μόνο που ήθελε ήταν να έφευγε, να χάνονταν από τα μάτια της η «πρώην» φίλη της, η «συνταξιδιώτισσά» της, εκείνη την ημέρα, στο τρένο των οκτώ και είκοσι... Δεν άντεχε ούτε να τη βλέπει πια...

— Σου είχα πει ότι οι άλλοι δεν μπορούν να δουν αυτά που βλέπεις εσύ για τον εαυτό σου.

— Τώρα που μου το είπες... Μπορείς να πηγαίνεις. Σηκώθηκε από το γραφείο της και άνοιξε την πόρτα «Καλημέρα...»

— Θα έρθει το καλοκαίρι και θα φύγει... Όμως οι αναμνήσεις δεν φεύγουν εύκολα...

[....]

Η αλήθεια είναι ότι οι αναμνήσεις δεν έφευγαν... Όχι... Δεν έφευγαν... Σαν αποδημητικά πουλιά ταξίδευαν για να γυρίσουν και πάλι στην «Άρτεμις»... Να φωλιάσουν μέσα στη θεική καρδιά της... Να πετάξουν μακριά, τινάζοντας τα φτερά τους...

«Μην τα τινάζεις όλα στον αέρα.» Αυτά ήταν και τα τελευταία λόγια της κυρίας του τρένου... Όμως, εκείνη δεν την είχε

ακούσει, όπως δεν ακούνε, κάποιες φορές, οι θεοί τους ανθρώπους... Είχε προλάβει να κλείσει την πόρτα του γραφείου της, χωρίς δεύτερη σκέψη... Πριν μετανιώσει και την ξανανοίξει...

[....]

Η κυρία του νησιού ήταν «ανοιχτό βιβλίο». Ο «Ενδυμίωνας» αισθανόταν πολύ χαρούμενος που είχε καταφέρει να τη συναντήσει στην παραλία και να μιλήσουν τόσες ώρες. Αδημονούσε να την ξανασυναντήσει. Του θύμιζε τη μητέρα του! Είχε μια νεαρή φίλη... Μια πραγματική «θεά», όπως του είχε πει... Εξού και η επιγραφή στο βράχο, γραμμένη από το χέρι της «θεάς» της... Φαινόταν ότι την αγαπούσε βαθιά...

Και εκείνος αγαπούσε βαθιά τη δική του θεά, τη «Σελήνη» του... Του είπε ότι θα επεδίωκε να τον γνωρίσει με τη φίλη της...

[....]

Μια έξοδος κινδύνου! Να βρισκόταν άμεσα μια έξοδος κινδύνου! Πόσες σκάλες! Πόσους διαδρόμους είχε αυτό το πανεπιστήμιο επιτέλους!... Έτρεξε... Βγήκε έξω στο δρόμο... Πήρε μια βαθιά ανάσα... Η απόρριψη... Η άρνηση... Το τέλος...

Ούτε σεβασμός! Ούτε σεβασμός! Την πέταξε έξω από το γραφείο της, χωρίς να σεβαστεί ούτε καν τα χρόνια της! Όχι τη φίλια τους! Τα χρόνια της!

Φόρεσε τα μαύρα γυαλιά της για να κρύψει τα μάτια της που είχαν γεμίσει δάκρυα... Με πόση σκληρότητα της είχε φερθεί... Η ίδια δεν ήταν μόνο φίλη της... Θα μπορούσε να ήταν και μητέρα της...

Διέσχισε τον κεντρικό, πολυσύχναστο δρόμο και μπήκε στο πρώτο ταξί που βρήκε μπροστά της, μην αντέχοντας άλλο τα βλέμματα των περαστικών, που αισθανόταν να πέφτουν επάνω της αδιάκριτα και προσβλητικά...

Το τέλος μιας φιλίας ήταν και το τέλος μιας εποχής. Η κυρία του τρένου, σήμερα, θα γιόρταζε τα πεντηκοστά έκτα γενέθλιά της... Η «Άρτεμις» δεν μπορούσε να το νιώσει αυτό... Ήταν νέα ακόμη... Είχε όλη τη ζωή μπροστά της...

[.....]

Τα όρια της ζωής στενεύουν, όταν γίνεσαι πενήντα έξι ετών. Αυτό σκεφτόταν, όσο διαρκούσε η κηδεία εκείνης... Κάπου-κάπου, γυρνούσε και κοίταζε τον πρώην σύζυγό της. Εκείνος είχε ακόμη τη ζωή μπροστά του. Στα σαράντα έξι του χρόνια μπορούσε να διεκδικήσει πράγματα για τον εαυτό του. Εκείνη είχε ολοκληρώσει την πορεία της... Ακόμη και η κόρη τους, η Άρτεμις «δήλωνε» ερωτευμένη... Δεν της ανήκε πλέον... Ανήκε στα όνειρά της... Στον έρωτά της... Είχε προηγηθεί και το κομψό – πλην περιπαιχτικό – σχόλιο του ταξιτζή, που την έφερνε στα μνήματα, για το καθρεφτάκι της...

Για το καθρεφτάκι εκείνης... Της κυρίας του τρένου... που δεν υπήρχε πλέον... Το φέρετρο είχε μπει βαθιά μέσα στο χώμα... Πώς περνάει έτσι γρήγορα ο καιρός... Είχε γιορτάσει τα πεντηκοστά έκτα γενέθλιά της, πριν από λίγες μέρες, με στενούς φίλους στο σπίτι της...

Η Άρτεμις, η κόρη της, δεν μπορούσε να το νιώσει αυτό... Ήταν νέα ακόμη... Είχε όλη τη ζωή μπροστά της...

Κάποτε ήταν και εκείνη μια «Άρτεμις»... Μια «θεά»... Μια «θεά» για κάποιους... Έρχεται μια μέρα που και οι ίδιοι οι θεοί πεθαίνουν για τους θνητούς... Μέσα στην Αθανασία τους, «πεθαίνουν»... Άραγε η κόκκινη επιγραφή της πάνω στο βράχο του μικρού νησιού είχε «πεθάνει» και εκείνη με τα χρόνια ή τη διάβαζαν ακόμη οι μοναχικοί αναγνώστες της ζωής, όταν έπεφτε το φως του φεγγαριού τη νύχτα επάνω της;...

[....]

Δεν μπορούσε να πάρει τα μάτια της από τον ουρανό... Να της έριχνε ο ήλιος μια αχτίδα!... Μια ηλιαχτίδα να έπεφτε επάνω στο γραφείο της!... Και επάνω στη ζωή της, να τη φωτίσει!... Να τη ζεστάνει!...

Μόλις είχε διώξει την κυρία του τρένου... Στάθηκε πίσω από την πόρτα του γραφείου της, κρατώντας σφιχτά το πόμολο με το χέρι της... Εκείνη είχε φύγει... Όχι... Δεν θα άνοιγε την πόρτα... Την πόρτα σ' ένα παρελθόν που είχε κυλήσει πάνω σε ράγες... Έπρεπε να συνεχίσει!... Να προχωρήσει!...

Το τρένο είχε αναχωρήσει στις οκτώ και είκοσι, ένα πρωινό για... Εκείνο το πρωί, η «Άρτεμις» κρατούσε μια βαλίτσα στο χέρι της με όνειρα... Σ' έναν σταθμό γεμάτο από κόσμο που αδημονούσε να βρει τη θέση του...

Άφησε το χέρι της από το πόμολο. Η κυρία του τρένου είχε φύγει πια... Την είχε βάλει σ' ένα βαγόνι τρένου, χωρίς ν' ανέβει η ίδια... Αυτή τη δεύτερη φορά δεν ανέβηκε μαζί της...

Ήταν σκληρό άραγε;... Άδικο;...

[....]

... Η κυρία του τρένου... Η κυρία μιας διαδρομής... Πολλών, τελικά, πάνω στη ράγα της ζωής...

Κοίταξε ξανά τον πρώην σύζυγό της και την κόρη τους... Πόσο πολύ τους αγαπούσε! Πώς ξετυλιγονταν έτσι απροκάλυπτα το κουβάρι... Πόσο διάφανα είχαν γίνει όλα στον μεσημεριανό ήλιο του Δεκέμβρη... Σ' ένα νεκροταφείο... Πάνω σε μια λευκή ταφόπλακα...

Κάτι, και απ' την ίδια, είχε πεθάνει εκείνη τη χειμωνιάτικη μέρα...

[....]

Πού να ζουν οι θεοί άραγε; Πού ζούσαν οι δικοί της οι θεοί; Σε ποιο νησί; Σε ποια στεριά; Σε ποια θάλασσα; Πού να πήγαινε η «Άρτεμις» για να τους συναντήσει; Οι πόλεις, τα χωριά, οι κάμποι, τα πελάγη δεν ήταν ικανά για να γεμίσουν τη λαχτάρα της. Για να θρέψουν τη ψυχή της με το χώμα και το νερό τους. Για να φουσκώσουν τα πνευμόνια της με τον αέρα τους...

Έδωσε μια κλωτσιά στην πόρτα του γραφείου της και βγήκε έξω στο προαύλιο του πανεπιστημίου... Χωρίς παρελθόν... Χωρίς παρόν... Χώθηκε μέσα στη καθημερινή νεύρωση της πόλης... Κόρνες... Εξατμίσεις... Άνθρωποι...

Όχι! Όχι! Εδώ δεν κατοικούσαν οι θεοί της!... Δεν ήταν αυτό το νησί της!...

[....]

«Και έτσι ξεκίνησαν όλα. Αναζητώντας, κάποτε, τους θεούς μου...» σκέφτηκε, καθώς η ταφή είχε τελεστεί και ο κόσμος

βάδιζε προς την έξοδο του νεκροταφείου πια... Η κόρη της μπήκε σ' ένα ταξί και έφυγε. Ήθελε να κλάψει μόνη της τη γιαγιά της. Την κυρία του τρένου, όπως συνήθιζε να την αποκαλεί κι η ίδια, ακούγοντας τόσες φορές τις περιγραφές της μητέρας της... Όχι μαζί με όλο αυτόν τον συρφετό. Έτσι της είπε η Άρτεμις, με τον γνωστό απόλυτο τρόπο της, φεύγοντας από τα μνήματα. Όπως μιλούσε για τον έρωτά της απόλυτα, άλλο τόσο απόλυτα μιλούσε και για τον θάνατο της γιαγιάς της. Η απολυτότητα ήταν κάτι που τη γοήτευε πάνω στην κόρη της. Άλλωστε, δεν της ήταν άγνωστη έννοια... Οι «θεοί» είναι, πάντα, απόλυτοι και εγωιστές...

Ο «Ενδυμίωνας» χαιρετούσε τους συγγενείς που είχαν μαζευτεί για τη μητέρα του και, κάπου-κάπου, γυρνούσε το κεφάλι και κοιτούσε την πρώην σύζυγό του που στεκόταν παράταιρα. Παράταιρα τού φαινόταν όλα αυτή τη χειμωνιάτικη μέρα του Δεκέμβρη...

«Οι θεοί δεν ζουν στα μνήματα» σκέφτηκε, ρίχνοντας τη ματιά του επάνω της. Έπρεπε, το συντομότερο, να την πάρει και να φύγουν από δω. Τι δουλειά είχε μια Σελήνη και ένας Ενδυμίωνας να βρίσκονται σ' ένα ψυχρό νεκροταφείο;...

Το νησάκι τους... Ο βράχος... Η επιγραφή με κόκκινο μαρκαδόρο... Η κυρία του νησιού με τη μεγάλη καρδιά και την αγάπη της... Ο έρωτάς τους στην παραλία με το μαύρο βότσαλο... Όλα πέρασαν από το μυαλό του καρέ-καρέ... Τι και αν είχανε χωρίσει οι δρόμοι τους;...

Χωρίζουνε ποτέ άραγε οι θεοί;... Τα τελευταία λόγια της, λίγο πριν πεθάνει, ήταν να μην αφήσει το χέρι της «Σελήνης» του ποτέ, ακόμη και αν ζούσαν χωριστά... Έτσι του είχε πει η κυρία του τρένου που είχε αφεθεί, πια, στο αιώνιο ταξίδι της...

Και που της φέρθηκε τόσο σκληρά, όταν νέος, στα είκοσι πέντε του χρόνια, αναζήτησε τη μοίρα του, ένα καλοκαίρι, στο νησί του *Ενδυμίωνα*...

«*Μητέρα...*» μουρμούρισε και έσφιξε τα χείλη του...

[...]

Αν της είχε φερθεί σκληρά... Ποιος θα μπορούσε, άραγε, να το πει αυτό με σιγουριά; Ποιος θα μπορούσε να μπει μέσα στη ψυχή μιας «θεάς» και να το ανιχνεύσει; Σ' ένα θεώδες σκηνικό, η γλώσσα των θνητών μετράει, μονάχα, λέξεις και σιωπές... Κι αν ακόμη είχε φερθεί σκληρά η «*Άρτεμις*» στην κυρία του *τρένου*... Δεν μετάνιωσε στιγμή... Τι παράδοξο! Κι ας είχανε περάσει τόσα χρόνια! Τόσα...

Και σήμερα... Ελεύθερη η ψυχή εκείνης, δίχως σώμα... Κι αν, κάποιες φορές, άφησε το βλέμμα της να πέσει επάνω της, στη φίλη, τη «*μητέρα*», όπως την έλεγε, αργότερα... Δεν άφησε ποτέ την καρδιά της...

Της το είχε πει άλλωστε... Δεν θα τη συγχωρούσε ποτέ, όσο ζούσε, γιατί εκείνη δεν κατάλαβε τον έρωτά της τότε...

[...]

— *Τη συγχώρεσες; Τώρα που έφυγε από τη ζωή...* τη ρώτησε εκείνος, προχωρώντας αγκαζέ οι δυο τους προς την έξοδο των νεκροταφείων

— *Ναι...*

— *Σ' αγαπούσε πολύ.*

— *Τι νόημα έχει πια;*

— Έχει για μένα...

— Γιατί;

— Γιατί δεν θέλω να νομίζεις ότι δεν σ' αγαπούσε. Είναι άδικο να νομίζεις κάτι τέτοιο.

— Πώς περνάς, Ενδυμίωνα;

— Ω... Γερνάω, Σελήνη!... Από σήμερα... Και ορφανός...

— Εσύ είσαι νέος ακόμα! Εγώ έχω γεράσει! Κοιτάχτηκαν στα μάτια και γέλασαν, αυθόρμητα, σαν μικρά παιδιά.

— Α! Αυτό σηκώνει μεγάλη συζήτηση! Πήρε το χέρι της μέσα στο χέρι του και χάιδεψε τον καρπό της, όπως τότε... «Οι θεές δεν γερνάνε ποτέ... Η Σελήνη μένει, αιώνια, νέα και ωραία... Για να μπορεί να βγαίνει κάθε νύχτα...» Ήθελε τόσο πολύ να φιλήσει την πρώην σύζυγό του, αλλά δίστασε την τελευταία στιγμή.

— Ούτε ο Ενδυμίωνας γερνάει... Η ομορφιά δεν σβήνει... Πάντα θα προχωράει σε μια ερημική κόκκινο-καφέ ακτή, το δειλινό... είπε εκείνη και χάιδεψε το μάγουλό του, γιατί είδε πως είχε κοκκινίσει ελαφρά. Θυμήθηκε την κόκκινη επιγραφή της στο βράχο. «Πάντα ντροπαλός στον έρωτα» σκέφτηκε. Ήθελε τόσο πολύ να φιλήσει τον πρώην σύζυγό της, αλλά δίστασε την τελευταία στιγμή.

— Ποια είναι τα τελευταία λόγια που λέει η Σελήνη στον Ενδυμίωνα; Δεν μου είπες ποτέ... τη ρώτησε εκείνος, μετά από μια σύντομη σιωπή, βγαίνοντας οι δυο τους από τη φριχτή καγκελόπορτα του θανάτου, και ενώ εκείνη κρατιόταν σφιχτά από το μπράτσο του...

ΕΚΤΟ ΜΕΡΟΣ

Η Σελήνη και ο Ενδυμίωνας, όπως τους ήθελε η μυθολογία, συναντιόταν, πάντα τη νύχτα, σε μια ερημική ακτή, για να ζήσουν κάτω από το φως του φεγγαριού τη δική τους αλήθεια. Μια αλήθεια που το μόνο που την έκανε να ξεπερνάει τους αχνούς ορίζοντες του μύθου και να γίνεται πραγματικότητα ήταν ο έρωτάς τους. Την ομορφιά που κρύβει το πάθος μέσα στα μάτια των θεών...

«Έχουν το ίδιο βλέμμα...» σκέφτηκε η κυρία του νησιού, βγαίνοντας από το σπίτι της, με τη πρωινή δροσιά να έχει νοτίσει το χορτάρι της αυλής της... Του νησιού των συναισθημάτων... Αυθεντικών, όσο αυθεντική ήταν και εκείνη που κρατούσε τα κλειδιά αυτής της μικρής στεριάς, με το χρυσαφένιο χορτάρι, το μαύρο βότσαλο, την κόκκινο-καφέ ακτή και τον αγέρωχο βράχο, να πέφτουν επάνω του τα κύματα κι αυτός να στέκει εκεί έτη πολλά...

«Στέκουν, άραγε, οι θεοί έτη πολλά μακριά από τους ανθρώπους; Πόση να είναι η απόσταση που τους χωρίζει τελικά;» Αναρωτιόταν, πάντα, το ίδιο πράγμα και, να που τώρα, μια «θεά» κι ένας «θεός» βρέθηκαν στο δρόμο της, για να της φανερώσουν την αλήθεια τους... Νέοι και όμορφοι, μέσα στη μοναχικότητα και τη λιτή απλότητά τους και οι δύο.

«Όταν οι θεοί συναντηθούν με τους θνητούς, συναντιόνται και μεταξύ τους.» Αυτή ήταν η πεποίθηση της κυρίας του νησιού και δεν θα την άλλαζε για κανέναν στον κόσμο και για τίποτα!...

«Είμαι σίγουρη ότι θα συναντηθούν στη ζωή αυτοί οι δυο θεοί, είτε το επιδιώξω εγώ είτε όχι!...» μονολόγησε και κατηφόρισε το στενό δρομάκι που θα την έβγαζε στη λατρεμένη παραλία των μοναχικών... Και ωραίων...

[...]

— *Γιατί με ρωτάς; γύρισε το κεφάλι της και τον κοίταξε, ενώ προχωρούσαν πλάι-πλάι. Είχαν αφήσει, πια, μακριά τα μνήματα και βιάδιζαν κάτω από τον γλυκό μεσημεριανό ήλιο του Δεκέμβρη...*

— *Η μητέρα... Μέχρι να πεθάνει, την άκουγα να λέει ότι η μοναξιά δεν είναι ωραία... Δεν υποφέρεται.*

— *Τι σχέση έχει αυτό με τα τελευταία λόγια που λέει η Σελήνη στον Ενδυμίωνα;*

— *Είναι μόνοι τους... Κάτι στη φωνή του «έσπασε», χαμηλώνοντας το βλέμμα, για να μην δει εκείνη τη θολή ματιά του...*

— *Ποτέ μια Σελήνη και ένας Ενδυμίοντας δεν είναι μόνοι τους! Ποτέ!... Τον κοίταξε έντονα στα μάτια, σταματώντας να προχωράει, σαν να ήθελε να μην φέρει εκείνος την παραμικρή αντίρρηση σε ό,τι είχε πει, πριν λίγο, με πάθος στη φωνή, συγκινημένη...*

[...]

Η πρωτοβουλία της την έκανε να νιώσει αμήχανα. Αυτό ειδικά το «μόνη», της είχε χτυπήσει πολύ άσχημα. Δεν αισθανόταν μόνη και, οπωσδήποτε, η «χειρά βοήθειας» που ήθελε να της δώσει η κυρία του τρένου, η «μεγάλη» φίλη της, μέσα από μια

αντρική γνωριμία, δεν της χρειαζόταν αλλά ούτε και την ήθελε.

— Δεν αισθάνομαι μόνη, είπε ευγενικά και χαμογέλασε, αλλά το γυαλί είχε ραγίσει... Το ήξερε... Η εισβολή είχε λάβει χώρα μέσα της... Η λαβωματιά αιμορραγούσε... Ήθελε να τη ρωτήσει τι κάνει ο γιος της, ο Θάνος... Το μυαλό της δεν ξεκολλούσε από τον *Ενδυμώνα* της... Από εκείνο το πρωινό που είχαν περάσει οι τρεις τους στην εξοχή...

Αλλά δεν είχε κανένα νόημα πλέον, όπως όλα έδειχναν... Εκείνο το μεσημέρι, μιας μέρας του Δεκέμβρη... Το γυαλί είχε ραγίσει...

[...]

— Είναι δύσκολο να είσαι θεός... Δεν είναι, πάντα, εύκολο, Σελήνη... Έρχονται στιγμές που ραγίζεις... απάντησε εκείνος, χωρίς να σηκώσει τα μάτια του από το χώμα, ενώ συνέχιζαν να προχωράνε μαζί, αγνοώντας πού θα τους έβγαζε ο δρόμος που είχαν πάρει... Όπως τότε που, ενάντια στη θέληση των θνητών, χάραξαν το μονοπάτι τους, πάνω σε αγκάθια και πέτρες μυτερές, στην ίδια διαδρομή... Με την κυρία του νησιού να είναι ο πρώτος άνθρωπος που τους έδωσε την ευχή του...

— Πιο δύσκολο είναι να είσαι θνητός, *Ενδυμώνα*... είπε εκείνη, μετά από λίγα λεπτά σιωπής. «Οι θεοί είναι απρόσβλητοι... Οι θνητοί, τρωτοί... Λαβώνονται με την παραμικρή εισβολή μέσα τους... Η πληγή, δύσκολα, κλείνει... Και το νόημα, τις περισσότερες φορές... Χάνεται...»

«Τίποτα δεν χάθηκε από το δικό μας νόημα!» θέλησε να της φωνάξει εκείνος δυνατά, με πάθος, αλλά την τελευταία στιγμή, θυμήθηκε ότι, εδώ και δύο χρόνια, ζούσαν χωριστά πια οι δυο

τους... Και το μόνο που τους ένωνε ήταν η κόρη τους, η Άρτεμις... Όταν γεννήθηκε, είχαν συμφωνήσει, μ' ένα στόμα κι οι δυο, ότι μόνο αυτό το όνομα θα μπορούσαν να της δώσουν... Ήταν η μικρή θεά τους, που με τα βέλη της θα σημάδευε, πάντα, την καρδιά τους...

...» *Οι θεοί θα ζουν, πάντα, χωριστά*» σκέφτηκε... Και έτσι... Προτίμησε τη σιωπή από τα λόγια... Του ήταν αρκετό και μόνο που τον κρατούσε η Σελήνη του από το μπράτσο και προχωρούσαν μαζί και πάλι... Αυτός... Ένας *Ενδυμίωνας* για εκείνη... Και εκείνη... Να τον φωτίζει, μια ολόκληρη ζωή, τις νυχτιές.

Ναι! Υπήρχε, ακόμη, νόημα στη σχέση τους! Κάτω από τον χειμωνιάτικο ήλιο του μεσημεριού, τίποτα δεν είχε χαθεί... Τίποτα δεν είχε σβήσει...

Όπως όλα έδειχναν... Οι θεοί δεν είχαν πεθάνει... Ζούσαν! Ζούσαν ακόμα ανάμεσα στους ανθρώπους!

— *Λοιπόν; Δεν μου είπες... Ποια είναι τα τελευταία λόγια που λέει η Σελήνη στον Ενδυμώνα; τη ρώτησε, ξανά, αυτός, με μια κρυφή χαρά, αυτή τη φορά, να φωλιάζει μέσα στα στήθη του...*

[....]

«Τον τελευταίο λόγο στη ζωή μου θα τον έχει, πάντα, η θάλασσα» έκανε τη σκέψη η κυρία του νησιού. «Όταν πεθάνω, θέλω να κάψουν τη σάρκα μου και να σκορπίσουν τη στάχτη μου πάνω από τη θάλασσα... Στα κύματα της ζωής κολύμπησα για χρόνια...» Στήριξε την πλάτη της στο βράχο με την κόκκινη επιγραφή και έκλεισε τα μάτια... Σιγοψιθύρισε τις ρύσεις της «θεάς» της...

«ΣΤΗΝ ΚΥΡΙΑ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ, ΣΤΗΝ ΑΥΡΑ
ΤΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ, Σ' ΕΝΟΣ ΑΡΧΑΙΟΥ ΕΝΔΥΜΙΩΝΟΣ
ΤΑ ΠΟΔΙΑ, ΓΙΑ ΜΙΑΣ ΣΕΛΗΝΗΣ ΤΗΝ ΠΟΔΙΑ,
ΤΑ ΒΕΛΗ ΑΣΤΡΟΣΚΟΡΠΙΖΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΤΟΞΟ
ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ, ΚΙ ΑΠ' ΤΗΣ ΕΚΑΤΗΣ ΤΗ ΔΑΔΑ
ΦΩΤΙΖΟΝΤΑΙ ΤΗ ΝΥΧΤΑ»

ΣΕΛΗΝΗ-ΕΚΑΤΗ-ΑΡΤΕΜΙΣ

Σ' αυτό το τρίπτυχο συνοψίζονταν όλη της η ζωή... Τα όνειρά της... Οι προσδοκίες της... Ήθελε, πάντα, να είναι η κυρία ενός νησιού... Μικρού και χαμένου κάπου στον χάρτη... Στην αύρα του πελάγους... Εκεί όπου οι μνήμες και οι θεϊκές βουλές αστροσκορπίζονται. Και μόνο μια Εκάτη, τις νυχτιές, έρχεται για να φωτίσει τις άγνωστες πτυχές τους με τη δάδα της.

Πόσο δίκιο είχε η «Άρτεμις»! Πόσο δίκιο είχε η «θεά» της! Είχε διαβάσει τη ψυχή της άραγε; Μα... Βέβαια...

Οι θεοί θα διαβάζουν, πάντα, τις ψυχές των ανθρώπων, στην προσπάθειά τους να κοινωνήσουν μαζί τους αληθινά... Και η «θεά» της ήταν αληθινή... Το ήξερε αυτό...

Σήμερα, το ρολόι του χρόνου έδειχνε «πενήντα έξι» με τους ασημένιους δείχτες του να στρέφονται προς το πρόσωπό της...

«Χρόνια μου πολλά...» σιγοψιθύρισε και χαμογέλασε περήφανα... Σκέφτηκε ότι αγαπούσε τα παιδιά της, τον άντρα της, την «Άρτεμις» και τον «Ενδυμίωνα»... Δεν ήταν «μόνη» της στο νησί της.

[...]

— Δεν αισθάνεσαι μόνη τώρα, γλυκιά μου, στη ζωή σου, είπε η «μεγάλη φίλη» της, με την ωριμότητα των πενήντα και κάτι χρόνων της ζωής της... «Αργότερα, όμως; Η μοναξιά δεν είναι ωραία, κορίτσι μου. Δεν υποφέρεται. Άνοιξε την καρδιά σου και κλείσε μέσα της κάποιον, όσο είναι νωρίς ακόμη. Τα χρόνια περνούν...» Ν' ανοίξει την καρδιά της και να κλείσει μέσα της κάποιον; Ή, μάλλον, αυτόν που της «υποδεικνυε» η φίλη της για γνωριμία...

— Το ίδιο λέω και στο Θάνο. Είδες τι κλειστός και ντροπαλός που είναι! Δεν σας ξεχωρίζω εσάς τους δύο! Πότε θα ζήσει τον έρωτα αυτό το παιδί! Να βρει καμιά και να κάνει μια σχέση, βρε αδελφέ! Κι ας μην πάει και καλά! Τι να κάνουμε; Ούτε ο πρώτος ούτε ο τελευταίος θα είναι!

— Δεν νομίζω, λοιπόν, ότι πάντα αυτό είναι αρκετό...

— Τι δηλαδή;

— Αυτό που είπες, πριν λίγο. Ν' ανοίξεις την καρδιά σου.

Το κεφάλι της είχε αρχίσει να πονάει φοβερά με την τροπή που είχε πάρει η συζήτησή τους στον καφέ που πίνανε. Και δεν ήταν η πρώτη φορά.

— Ε! Γι' αυτό λέω κι εγώ! Μία σχέση και όπου βγει! Αλλά όχι μόνοι στη ζωή! Μόνοι να μην μείνετε ποτέ! Να βρείτε τους συντρόφους σας! Ο γάμος έρχεται κι αυτός σιγά-σιγά...

[...]

Σιγά-σιγά κύλησαν τα χρόνια του έγγαμου βίου της δίπλα του... Όσο πιανόταν από το μπράτσο του πρώην συζύγου της και προχωρούσαν, μετά την κηδεία, σκεφτόταν ότι άλλον άντρα, αληθινά, δεν είχε αγαπήσει στη ζωή της, πέρα από εκείνον...

«Μία σχέση και όπου βγει!» είχε πει, κάποτε, η κυρία του τρένου... Η κυρία που είχε γίνει η μεγάλη φίλη της... Και από «μεγάλη φίλη», με όλα τα σκαμπανεβάσματα της σχέσης τους... Η «μητέρα», αργότερα...

Και τώρα, εκείνος... Που το χέρι του ήταν μπλεγμένο μέσα στο δικό της... Ο *Ενδυμίωνας* της, όπως τον έλεγε, ακόμη και στην κόρη της, ζητούσε από αυτή να του πει τα τελευταία λόγια που λέει η *Σελήνη* στον παντοτινά αγαπημένο της... Μα, υπάρχουν, άραγε, τελευταία λόγια;

Οι θεοί μπορεί να ζουν χωριστά, αλλά, στην ουσία, δεν χωρίζουνε ποτέ... Η καρδιά της είχε «ανοίξει» πριν από είκοσι χρόνια.

Για κλάσματα δευτερολέπτου της ήρθε να τον ρωτήσει: «*Γιατί χωρίσαμε; Επειδή εγώ...*», αλλά πολύ γρήγορα συνειδητοποίησε ότι μια τέτοια ερώτηση δεν μπορούσε να μπει ανάμεσά τους. Ήταν πολύ «ρηχή». Έτσι, συνέχισε να προχωράει δίπλα του.

— *Λοιπόν;* ρώτησε, πάλι, εκείνος, για τρίτη φορά, ζητώντας, επιτακτικά, μια απάντηση που αργούσε να του δώσει η «θεά» του...

[...]

— *Λοιπόν; Για πόσο καιρό θα είσαι ακόμα στο νησί μας;*

Η κυρία του νησιού πάλευε από ώρα με τον εαυτό της και, τελικά, δεν άντεξε να μην ρωτήσει την «*Αρτεμις*». Την «έτρωγε» η αγωνία αλλά και η λύπη. Ο *Αύγουστος* κόντευε να τελειώσει και η «θεά» θα έπρεπε να φύγει σε λίγες ημέρες.

— *Η αλήθεια είναι ότι δεν θέλω να φύγω. Θα ήθελα να μπορώ να μείνω.*

— Τι σε εμποδίζει να το κάνεις; Όλα μια απόφαση είναι.

— Διδάσκω στο πανεπιστήμιο.

— Μείνε λίγο ακόμα... Σε παρακαλώ... Τα μάτια της βούρκωσαν στη στιγμή.

— Τι θ' αλλάξει, αν μείνω λίγο ακόμα;

Την κοίταξε με απορία...

— Η αγάπη θέλει τον χρόνο της.

Η «Άρτεμις» πέρασε το χέρι της γύρω από τον ώμο της κυρίας, έτσι όπως κάθονταν δίπλα-δίπλα στην αμμουδιά.

— Κι αν φύγω... Θα ξανάρθω... Τη δική μου αγάπη για σας, «κυρία του νησιού», δεν θα την πάρει ο χρόνος... Το νησί θα ζει μέσα μου... Η «θεά» χαμογέλασε με κείνο το χαρακτηριστικά παιδικό της χαμόγελο.

— Αυτή η επιγραφή στο βράχο θα σε θυμίζει πάντα...

Η κυρία του νησιού έκλεισε τα μάτια, έτσι όπως η πλάτη της ακουμπούσε πάνω στις θεικές ρύσεις...

[...]

Έκλεισε, φευγαλέα, τα μάτια της, έτσι όπως βάδιζε δίπλα στον πρώην σύζυγό της, τον *Ενδυμίωνα*, και έφερε στη θύμησή της την αγαπημένη της κυρία του νησιού... Εκεί όπου θα γύριζε πάντα με την καρδιά της...

«Πώς πέρασαν είκοσι και κάτι χρόνια...»

... Και το νησί... Ένας μαγευτικός κόσμος συναισθημάτων... Μια οδός ονείρων... Χαμένων, άραγε; Άνοιξε τα μάτια και κοίταξε τον άντρα που είχε στο πλευρό της...

«Όχι... Τίποτα δεν είχε χαθεί... Όλα ζούσαν ακόμα... Όλα ζούσαν μέσα της...»

[...]

— Αυτή η κοπέλα θα σε καταστρέψει! Δεν το καταλαβαίνεις; Τι δουλειά έχεις να νταραβερίζεσαι εσύ μαζί της, μεγάλη γυναίκα! Μου λες; Τι σ' ενδιαφέρει τι θα κάνει στη ζωή της; Και μπλέχτηκες! Ορίστε τώρα! Μέχρι και έξω από το γραφείο της σε πέταξε! Δεν σε σεβάστηκε καθόλου! Ακαδημαϊκός, έπειτα, σου λένε! Ανάγωγα άτομα είναι αυτοί οι νέοι σήμερα! Ο άντρας της, όταν την είδε στο δωμάτιο να κλαίει, συντετριμμένη, δεν άντεξε... Φαινόταν ότι η γυναίκα του υπέφερε... «Σήμερα έχεις τα γενέθλιά σου... Δεν πρέπει να κλαις... Έλα...»

— Είναι κρίμα να χαθούν όλα... Είναι κρίμα...

— Απομακρύνσου. Εγώ αυτό έχω να σε συμβουλέψω, αν θέλεις τη γνώμη μου. Έχεις την οικογένειά σου... Τον κύκλο σου... Απομακρύνσου... Δεν υπάρχει λόγος...

[...]

...Και έτσι απομακρύνθηκε... «Δεν υπήρχε λόγος», όπως είχε πει και ο άντρας της. Οι αναμνήσεις, όμως, δεν απομακρύνονται. Τρυπώνουν στις πιο ανεξιχνίαστες γωνιές του μυαλού και μένουν εκεί για πάντα.

Έβγαλε από το συρτάρι τον χαρτοκόπτη με το κεφάλι της θεάς Άρτεμις... Σαν κοφτερό μαχαίρι που θα μπορούσε να της αφαιρέσει τη ζωή της φάνηκε ξαφνικά. Η Άρτεμις έπαιρνε τις ζωές μ' ένα τόξο. Κι αυτός ο χαρτοκόπτης κρατούσε στη «μύτη» του μια άλλη εποχή. Τότε που έκανε παρέα με τη νεαρή φίλη της και φάνταζαν όλα διαφορετικά.

Είχε έναν νέο άνθρωπο να την σκέφτεται... Τώρα δεν είχε

τίποτα... Όλα είχαν τελειώσει... Κι ήταν τόσο πικρό αυτό το τέλος... Τόσο πικρό...

[....]

— Έχω πολλούς ανθρώπους που με πικραίνουν κάθε μέρα. Δεν χρειάζομαι έναν ακόμα... Όταν το είπε αυτό, είχε στραμμένο το βλέμμα της προς τη θάλασσα. Δεν ήθελε η κυρία του νησιού να δει το πρόσωπό της...

— Πάνω στο θυμό μας μπορούμε να πούμε λόγια βαριά. Καμιά φορά και οι ανασφάλειές μας... Οι εμμονές μας... Δεν σημαίνει ότι τα εννοούμε.

— Εγώ, πάντως, ό,τι είπα, το εννοούσα... Δεν ξέρω για εκείνη...

— Είναι δυνατόν να πιστεύεις ότι είσαι «διεστραμμένη» και «άρρωστη»; Ήταν λόγια της κακιάς ώρας! Δεν έπρεπε να σε κυριεύσει ο θυμός! Ό,τι σου είπε η «κυρία του τρένου», πολύ γρήγορα θα το έπαιρνε πίσω αν σιωπούσες και έδειχνες ότι δεν σε πείραξε!

— Δεν είναι θυμός. Είναι βαδιά απογοήτευση.

— Κι αυτό να είναι, το αποτέλεσμα είναι το ίδιο.

— Τώρα όλα τελειώσανε.

— Η γνώμη μου είναι...

— Δεν θέλω τη γνώμη σας! Δεν θέλω τη γνώμη κανενός! Έχω τη δική μου και μου είναι αρκετή! Πρέπει να το καταλάβεις ότι ήταν λάθος της! Μεγάλο λάθος! Και τα λάθη πληρώνονται! Είναι χρέη που δεν παραγράφονται!

— Σε παρακαλώ! Μη φεύγεις!

Όμως, η «θεά», για άλλη μια φορά, έτριξε τα δόντια της, ταραζώντας τη θάλασσα και σηκώνοντας κύμα στην παραλία με το μαύρο βότσαλο...

Ακόνισε τα βέλη της... Τέντωσε το τόξο της... Και στόχευσε... Η κυρία του νησιού ένωσε, πάλι, ένα βέλος να διαπερνάει την καρδιά της, απόμονη και έρημη να κάθεται στο βράχο της...

[...]

Ήταν η δεύτερη φορά που είχε φερθεί σκληρά στην κυρία του νησιού. Η πρώτη φορά ήταν τότε με την έκθεση.

Σ' αυτό το τόσο γλυκό και αγαπημένο πλάσμα της ζωής της... Σ' αυτή τη γυναίκα που με τη ζεστασιά της την έφερε κοντά στον «Ενδυμίωνα» της στο μικρό νησί. Ήταν ο πρώτος άνθρωπος που είχε «ευλογήσει» αυτή τη σχέση.

'Οχι... 'Οχι... Τα λάθη δεν είναι χρέη που δεν παραγράφονται. 'Όλα παραγράφονται, όταν το θέλει η καρδιά.

Γύρισε και κοίταξε τον πρώην σύζυγό της... Ναι... Θα του έλεγε, τελικά, ποια είναι τα τελευταία λόγια που λέει η Σελήνη στον *Ενδυμίωνα*...

Ήταν σίγουρη ότι, τώρα, μπορούσε να του τα πει...

[...]

...'Όλο και κάποια σκοτεινή πτυχή στον «χάρτη» της ανδρώπινης οντότητας θα κινεί τα νήματα προς «διερεύνηση». Αν, όμως, αντί για διερεύνηση, τον πρώτο ρόλο πάρει η αδιασάλευτη η «κρίση», τότε τα πράγματα αλλάζουν άρδην! Δύσκολα κανείς διερευνά κάτι στο «νησί» του με την κρίση, αν δεν διαβεί, πρώτα, το κατώφλι. Το κατώφλι του χρόνου...

Οι κάτοικοι της νήσου έρχονται και παρέρχονται. Ο χρόνος, όχι. Βράχος ακλόνητος φέρει επάνω του χαραγμένη μια επιγραφή:

Το κόκκινο αίμα της καρδιάς... Το ανάερο του πνεύματος... Το αδιερεύνητο της ψυχής... Έτσι που υπάρχει χρόνος και δεν υπάρχει...

Και η... «επίκληση» προς τις θεότητες... Σ' όλες τις εποχές, η ίδια:

Φως! Φως!

Στην ημισέληνο... Τη χαραυγή...

Στην πιο βαθιά στιγμή της νύχτας...

Καληνύχτα «κρίση»...

Καλώς ήρθες Φως!...

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Κρατούσε το ακουστικό του τηλεφώνου και δάκρυα χαράς πλημμύρισαν τα μάτια της. Ο γιος της τής είχε τηλεφωνήσει, μετά από ένα μήνα περίπου που είχε φύγει από το σπίτι...

— *Μου λείπεις... ψέλλισε εκείνη, μέσα από λυγμούς, που την έπνιγαν.*

— *Μην κλαις... Θα γυρίσω.*

— *Περνάς καλά εκεί που είσαι;... Έχεις παρέα;*

— *Δεν μου λείπει η παρέα, μητέρα... Άλλα μου έλειπαν, όταν έφυγα από το σπίτι.*

— *Σ' αγαπάμε... Κι εγώ και ο πατέρας σου.*

— *Να προσέχεις τον εαυτό σου... Φιλιά και στον πατέρα.*

— *Θάνο... Μην κλείνεις... Θέλω να σου πω κάτι... Τώρα μπορώ να σου το πω.*

— *Τι είναι, μητέρα;*

— *Σ' αγαπάει πολύ... Μας αγαπούσε πολύ και τους δύο... Οι λυγμοί τής έκοβαν την ανάσα. Έκανε μια ακόμη απεγνωσμένη προσπάθεια... «Και εγώ την πλήγωσα κατάβαθα...»*

— *Μάνα, τι λες; Δεν καταλαβαίνω.*

Πήρε μια βαθιά αναπνοή και σκούπισε με την παλάμη της τα μάτια της. Στο μυαλό της ήρθε αστραπιαία η εικόνα εκείνης και τα λόγια που της είχε πει κάποτε, όταν ακόμη κάνανε παρέα οι δυο τους...

— Υπάρχει ένα νησάκι... Ούτε καν στον χάρτη δεν φαίνεται. Σ' αυτό κατοικεί μια Σελήνη, μια Εκάτη και μια Άρτεμις. Εκεί θα τη βρεις... Είμαι σίγουρη ότι, εκεί, σε περιμένει...

— Μάνα! Μάνα! Μάνα μην κλείνεις! Περιμένε!

Αλλά εκείνη είχε κατεβάσει, ήδη, το ακουστικό και άφηνε τη ματιά της να περιπλανηθεί έξω από το παράθυρο... Εκεί όπου ο κόσμος προχωρούσε αδιάφορα σ' έναν δρόμο, χωρίς να ξέρει τον πόνο της. Σε ποιο ξέφωτο να βγαίνει, Θεέ μου; Σε ποια ανηφορία να στεκόταν και να φώναζε δυνατά:

«Σελήνη! Εκάτη! Άρτεμις!»

Και να 'ξερε ότι η φωνή της θα 'φτανε στο μικρό νησί όπου κατοικούσαν αυτές οι θεότητες... Και εκείνες να την άκουγαν...

[...]

«Μην κρίνεις ίνα μην κριθείς» ήταν το πρώτο πράγμα που σκέφτηκε η κυρία του νησιού, όταν η θεά της, η «Άρτεμις», την άφησε να κάθεται, πάλι, μόνη της στην έρημη παραλία τους, έχοντας για συντροφιά της τις τύψεις, επειδή θέλησε να πει τη γνώμη της.

Οι θεοί κρίνουν τους θνητούς σκληρά, ορισμένες φορές... Πολύ σκληρά...

«Είναι άδικο... Άδικο να με κρίνει έτσι... Άς με άκουγε πρώτα...» μουρμούρισε και τα μάτια της θάμπωσαν από την αγλή του πελάγους και την αλμύρα της μοναξιάς της...

[...]

«Η επιγραφή! Η κόκκινη επιγραφή στον βράχο! ΣΕΛΗ-ΝΗ-ΕΚΑΤΗ-ΑΡΤΕΜΙΣ!» αντήχησε η φωνή του και δια-

πέρασε ολόκληρο το νησί απ' άκρη σ' άκρη. Τα γλαροπούλια τίναξαν τα φτερά τους στην παραλία με το μαύρο βότσαλο... Ο γλυκός φλοίσβος αποκοίμισε ονειρικά τους κατοίκους, κλείνοντας τα βλέφαρά τους... Το αεράκι χάιδεψε τη θάλασσα, αφήνοντας το χάδι του να απαλύνει κάθε αγωνία, κάθε πίκρα που είχε σκληράνει την ψυχή τους για καιρό...

«Μ' αγαπάει! Μ' αγαπάει! Η Σελήνη είναι εδώ! Εδώ! Η κυρία του νησιού την ξέρει! Είμαι σίγουρος ότι την ξέρει! Αυτή πρέπει να είναι η φίλη για την οποία μου μιλούσε εκείνη την μέρα με αγάπη! Ο χαρτοκόπτης... Θεέ μου! Δικός της είναι! Ο ίδιος που είχε δώσει και στην μητέρα μου! Θεέ μου!... Στο ίδιο νησί! Οι δυο μας!...»

Έκλεισε γρήγορα την πόρτα του δωματίου που νοίκιαζε για μέρες τώρα, σ' ένα φτηνό ξενοδοχείο, και κατηφόρισε για την παραλία, τρέχοντας από λαχτάρα και προσμονή. Ο ήλιος είχε δύσει από ώρα και τα φωτάκια στο λιμάνι, μαζί με το ολόγιομο φεγγάρι, φώτιζαν το δρόμο του...

(Όταν έφτασε στην παραλία, η καρδιά του κόντευε να σπάσει από τους δυνατούς χτύπους. Τη βρήκε να κάθεται μόνη στην αμμουδιά και να τον περιμένει. Η Σελήνη, με τους ασημόχρυσους ώμους και το ωραίο της κεφάλι... Δεν είχε καμιά αμφιβολία. Ο Ενδυμίωνας πλησίασε την αγαπημένη του, εκεί στην κοκκινο-καφέ ακτή που συναντιόταν οι δυο τους κάθε νύχτα. Έπεσε στα γόνατα και πήρε το χέρι της. Το έβαλε πάνω στην καρδιά του και τη ρώτησε, για άλλη μια φορά, αιώνες τώρα: «Ποια είναι τα τελευταία λόγια που λέει η Σελήνη στον Ενδυμίωνα;»...)

[...]

... Το γλυκό απομεσήμερο του Δεκέμβρη μεθούσε ολοκληρωτικά τις αισθήσεις της. Ο «Ενδυμίωνας» την παρέσερνε σ' έναν περίπατο, χωρίς πυξίδα και προορισμό. Όπως μια παιδική αγκαλιά, σε μια πλατεία, ανάμεσα σε φωνές και κόσμο που παραδέρνει στους απόηχους ενός απογεύματος που εκπνέει... Είχαν απομακρυνθεί πολύ από τα νεκροταφεία και βιάδιζαν, πια, σ' ένα δρόμο με ψηλές ακακίες. Το χέρι του περασμένο μέσα στο δικό της έδινε την αίσθηση ότι οι αναμνήσεις είχαν μπλεχτεί, μαζί και με τα χρόνια, σαν κλαδιά δέντρου...

— *Είχε ήρεμο θάνατο;*

— *Ναι... Πολύ ήρεμο... Πέθανε στα χέρια μου.*

— *Ποια ήταν τα τελευταία λόγια, πριν κλείσει τα μάτια της;*
Σου είπε κάτι;

— *Να μην αφήσω το χέρι της Σελήνης μου ποτέ...*

Σφίχτηκε πάνω στο χέρι του και αισθάνθηκε να κάνει το ίδιο και εκείνος.

'Όχι!... 'Όχι!... Την συγχώρεσε!... Η κυρία του τρένου είχε καταλάβει τελικά!... Είχε καταλάβει τον Έρωτα της Σελήνης για τον *Ενδυμίωνα!*... Τα είχε καταλάβει όλα!

[...]

Καταλάβαινε ότι είχε έρθει η ώρα να αποχαιρετήσει του «θεούς» της και να μείνει συντροφιά πάλι με τους κοινούς θνητούς του μικρού νησιού της. Ο «Ενδυμίωνας» και η «Σελήνη» θα άφηναν, σε λίγο, την κυρία του νησιού για το μακρύ ταξίδι τους. Αυτό που η ζεστασιά της μέρας το γλυκαίνει και η ψύχρα του δειλινού το μαγεύει... Ένα ταξίδι στον κόρφο του ονείρου και του αιώνιου μύθου...

Το νησί, όμως... θα περιμένει, πάντα, τους θεούς του... Γι' αυτούς, άλλωστε, φτιάχτηκε.

— *Αντίο*, είπε η κυρία του νησιού και στους δύο, όταν ήρθαν να τη βρουν στο εργαστήρι της, και οι «θεοί» την έσφιξαν στην αγκαλιά τους, όπως κάνουν, πάντα, όταν τα δάκρυα των θνητών συγκινούνε και τους ίδιους...

[....]

— *Θυμάσαι την κυρία του νησιού, όταν πήγαμε να την αποχαιρετήσουμε, πριν φύγουμε οι δυο μας από το νησί; τον ρώτησε εκείνη, μετά από λίγα λεπτά σιωπής, ενώ συνέχιζαν το δρόμο τους.*

— *Φυσικά και την θυμάμαι... Δεν την ξέχασα ποτέ... Θυμάμαι πόσο πολύ λαχταρούσα να τη δω στην παραλία για να της δώσω τον χαρτοκόπτη που είχε ξεχάσει δίπλα στην ακτή, χωρίς να γνωρίζω, μέχρι τότε, ότι ήταν δικό σου δώρο. Τον ίδιο χαρτοκόπτη που είχες χαρίσει και στη μητέρα.*

— *Όλο συμπτώσεις αυτό το νησί...*

— *Όλο συμπτώσεις είναι η ίδια η ζωή, Σελήνη...*

Σταμάτησε να προχωράει και τον κοίταξε έντονα μέσα στα μάτια, με απορία και παράπονο...

— *Ήταν «σύμπτωση» η αγάπη μας, Ενδυμίωνα;*

Εκείνος χαμογέλασε, όπως χαμογελούσε πάντα, όταν έβλεπε την απορία να ζωγραφίζεται στα μεγάλα μάτια της...

— *Ξέρεις τι έλεγε η μητέρα; Η μεγαλύτερη «σύμπτωση» είναι η διαδρομή ενός τρένου. Όλο και κάποιον «γνωστό» θα συναντήσεις!*

[....]

— Ως γνωστόν, οι γιατροί είναι μεγάλοι κουτσομπόληδες! Από την ώρα που μ' έφεραν εδώ, όλο για τη ζωή μου θέλουν να μάθουν! Αν και χτυπημένη στο πρόσωπο, τα χέρια και τα πόδια, η κυρία του τρένου προσπαθούσε να διασκεδάσει το ατύχημά της και τον πόνο της... «Απορώ πώς τα κατάφερες και τρύπωσες, μικρή μου συνταξιδιώτισσα! Εδώ, ούτε κουνούπι δεν αφήνουν να περάσει!»

— Τους είπα ότι είμαι κόρη σου.

— Αααα!! Και δεν ζήλεψαν; Ξέρεις τι ζηλιάρηδες είναι αυτοί οι τρελόγιατροι; Η «Άρτεμις» χαμήλωσε το βλέμμα της, για να μην δει τα μάτια της η κυρία του τρένου... «Να χω τέτοια κόρη! Και ποιος δεν θα ζήλευε!...»

— Οι γιατροί είπαν ότι δεν είναι τίποτα...

— Κανονικά δεν έπρεπε να βρίσκομαι εδώ τώρα! Έχουμε τόσες προετοιμασίες και εγώ έπιασα το κρεβάτι, σαν λεχώνα!... Μην κλαις, μικρή μου... Χαίρομαι τόσο πολύ που σε ξαναβλέπω... Μην κλαις...

— Ο Θάνος κι εγώ...

— Μου τα είπε όλα, το παλιόπαιδο! Ένα μήνα, χαμένος στο μυστηριώδες νησί! Να μην ξέρω που βρίσκεται και τι κάνει! Τέλος πάντων... Λοιπόν, παρά το ότι εγώ είμαι των «επισημοτήτων», φαντάζομαι ότι εσείς οι δυο, αντιθέτως, είστε του «κεκλεισμένων των θυρών»! Εεε; Είδες πώς σας ξέρω! Αν σκεφτώ και το νησί που επιλέξατε για να περάσετε το καλοκαίρι σας!... Παλιόπαιδα!...

Η «Άρτεμις» έγειρε στο προσκέφαλο της κυρίας και εκείνη την κράτησε πάνω στην καρδιά της...

— Είδες ότι η ζωή δεν έχει μία, αλλά πολλές διαδρομές, μικρή μου καθηγήτρια;... Πάρα πολλές...

[....]

— Όταν πήγα στο νοσοκομείο να τη δω... Τότε που την είχε χτυπήσει το αυτοκίνητο... Η καρδιά μου κόντευε να σπάσει... Ο ήλιος είχε αρχίσει να δύει πια και ένα ψυχρό αεράκι τούς χτυπούσε, τώρα, στο πρόσωπο.

— Ήταν και η πρώτη φορά που μιλήσατε, μετά από τόσο καιρό... Ύστερα... Ήρθε ο γάμος... Ο «Ενδυμίωνα» γύρισε και την κοίταξε, όπως είχαν μπει, πλέον, και περπατούσαν σ' ένα στενό δρομάκι...

— Την είχα διώξει από το γραφείο μου.

— Δεν το ξέχασες;

— Δεν ξέχασα ποτέ τίποτα... Ήθελα να καταλάβει από την αρχή την αγάπη μου για σένα... Για εκείνη... Μου είχε μιλήσει πολύ προσβλητικά κάποτε.

— Πέρασαμε ευτυχισμένα χρόνια, Σελήνη... Μόνο αυτό να θυμάσαι... Χρόνια αγάπης... Και οι τρεις μας...

Το δρομάκι, τελικά, δεν έβγαζε πουθενά. Είχαν φτάσει σε αδιέξοδο. Όταν το συνειδητοποίησαν, έβαλαν τα γέλια.

— Εδώ τελειώνει ο δρόμος μας, Σελήνη!

— Φτάσαμε, δηλαδή, στο τέλος της διαδρομής μας, Ενδυμίωνα;

— Απ' ό,τι δείχνουν τα πράγματα!

— Άρα μπορώ να δώσω, τώρα, και την απάντηση...

Η «θεά» άφησε το βλέμμα της να διατρέξει τα στενά δρομάκια του μικρού νησιού, όπου ζούσε μια Σελήνη, μια Εκάτη και μια Άρτεμις... Να διασχίσει την ερημική παραλία με το μαύρο βότσαλο... Ν' αγκαλιάσει τον περήφανο βράχο με την κόκκινη ανεξίτηλη επιγραφή... Την κυρία του νησιού που δεν θα την έπαιρνε ποτέ η αλμύρα και ο χρόνος της φθοράς...

— Τα τελευταία λόγια που λέει η Σελήνη στον Ενδυμώνα...
Είναι ότι θα τον φωτίζει για πάντα...

ΤΕΛΟΣ

